

„Sok évvel később Dömösön én kértem az Istentől egy hónapot. Kértem tőle, hogy történjen valami az életemben, és segítsen végképp megszabadulni, mert ez a helyzet számomra már kibírhatatlan.”

„A poharat csak Jézus segítségével tudtam letenni”
▶ 7. oldal

„A világi egyházi vezetőkről való megemlékezések elég ritkák; talán azért, mert akkor az egyházunkat eláruló felügyelőkről, így *Reök Ivánról* vagy *Mihályfi Ernőről* is meg kellene emlékezni.”

Emlékezzünk *Vladár Gáborra!* ▶ 13. oldal

„Miközben az egyháztagnak többsége – 52 százaléka – úgy jellemzi önmagát, mint aki vallásos, és az egyház tanítását követi, addig a fiatalok körében csak 37,3% az így nyilatkozók aránya.”

Fiatalok az egyházban ▶ 13. oldal

Ébresztő! ▶ 2. oldal

A templomépítő legendája ▶ 10. oldal

Megosztható a szeretet? ▶ 11. oldal

Misszió – puskából ▶ 11. oldal

Mitől lehetsz jó vezető? ▶ 13. oldal

A gömöri Verne Gyula ▶ 14. oldal

Az ökumenikus imahét idején január 16-án 18 órakor lesz a fasori református templomban – az istentisztelet egyben a soros magyar EU-elnökség egyházi, ökumenikus megnyitójának ünnepe is.

Petőfi Sándor, az evangélikus egyház és az európai uniós elnökség

▶ Kiskőrös és Petőfi neve mindenki számára elválaszthatatlanul egybeforrt. Kiskőrös a szülőváros, amelynek evangélikus templomában 1823. január 1-jén megkeresztelték *Petrovics István* és *Hrúz Mária* szilveszter éjszakáján született gyermekét. Erről tanúskodik a kiskőrösi evangélikusok féltve őrzött kincse, a keresztlési anyakönyv negyedik kötete.

Kiskőrösön régi hagyomány, hogy a város és evangélikus lakosai valamilyen módon mindig megünneplik a költő születésnapját. A rendszer-változás hajnalán szilveszter napjának délutánján volt a hivatalos ünneplés, majd fiatalokkal telt meg a szülőház, akik a padlón ülve egész éjszaka verseket szavaltak a nádfedelestető alatt. Később az ünnepség átkerült az éjfélét követő órára – az emberek az újesztendőt a szülőház előtt köszöntötték.

Az elmúlt évtizedben nagyszabású ünnepséggé nőtte ki magát a hagyományos megemlékezés. A Petőfi-szilveszter ötletgazdája *Kispálné dr. Lucza Ilona*, a szülőház igazgatója volt, aki azóta is kézben tartja a szervezést. Évről évre szerzte az országból érkező Kiskőrösre Petőfit szerető emberek, köztük irodalmárok és más bölcsészek, néha egy-egy művész is, akik együtt töltik az éjszakát, és együtt ünnepelnek a városban élőkkel.

▶ Folytatás a 3. oldalon

„Jó klímát teremteni!”

Lelki útravaló az Üllői úton

▶ Az ősztetendőt közös karácsonyi istentisztelettel zárták, a 2011-es (munka)évet pedig közös áhítattal kezdték a Magyarországi Evangélikus Egyház Országos Irodájának és püspöki hivatalának munkatársai. Míg a karácsonyi alkalom igehirdetője *Itt-zés János* leköszönt elnök-püspök volt, addig január 3-án az elnöki tisztségében őt követő *Gáncs Péter* püspök szolgált igei üzenettel a józsefvárosi gyülekezet Üllői úti templomában.

A Déli Egyházkerület lelkészi vezetője igehirdetésében egyszerre „támaszkodott” az év igéjére – „*Ne győzzön le téged a rossz, hanem te győzd le a rosszat a jóval!*” (Róm 12,21) – és a Bajor Evangélikus Egyház idei akciójának „Jó klímát teremteni!” mottójára.

A környezetvédelem fontosságára utalva Gáncs Péter felidézte az október eleji kolontári és deveçseri vörösiszap-katasztrófát. Mint mondta: az elmúlt esztendő legnagyobb tanulsága az, hogy a mérget – legyen az akár vegyi hulladék, akár, mondjuk, fagyos, viharos hangulat – nem lehet tárolni. Különösen nem őrizgethetjük a mérgeket a világosság és a reménység gyermekeiként. Ha úgy érezzük, erőt vesz rajtunk a csüggedés, vagy lemerülően vannak a tartalékaink, van kizárólag fordulnunk, és van kitől utánpótlást kérnünk. A reménység Istenéhez „csatlakozva” ráadásul nemcsak örömmel és békességgel töltődhetünk fel (vö. Róm 15,13), de a tőle kapott erővel a rossz legyőzése sem lehetetlen.

A Déli Egyházkerület ajándékképpen a Tótkomlói Evangélikus Nőegylet által készített sárga és zöld sálakba burkolózó kollégákat ezután

Pröhle Gergely köszöntötte. Egyházunk országos felügyelője az általános egyházi klímáról szólva elmondta: hiányolja az érdemi hozzászólásokat a szociológiai felmérés eredményeihez; a mellékes dolgokon való rágódás helyett a helyzet konstruktív elemzésére lenne szükség. Az országos iroda munkatársai és az országos elnökség közötti munkamegosztás kapcsán pedig a döntés-előkészítés és a döntéshozás felelősségét emelte ki.

FOTÓ: MÉNYES GYULA

(Az országos felügyelővel, aki egyébként a Külgazdasági és Külügyminisztérium európai uniós kétoldali kapcsolatokért felelős helyettes államtitkára, „Fegyelem és képesség” címmel lapunk január 2-ai számában olvashattak interjút. – A szerk.)

Az évnyitói ünnepség zárásaként *Kákay István*, az országos iroda igazgatója szólt (képiunkön) az egybegyűtekhez. A hivatal és a hivatás, a munka és a szolgálat fogalmaiból kiindulva az idei év sikerességének zálogát – egyebek mellett – a bizalom és az együttműködés erősítésében jelölte meg.

■ V. J.

Hivatal és hivatás egyházi szolgálatban

■ KÁKAY ISTVÁN

Az ember hivatásához, elkötelezettségéhez illő hivatalt megtalálni komoly kihívás. Amit azonban a világi közbeszédben munkának mondunk, azt az egyházban szívesen nevezünk szolgálatnak. Egyházi szolgálatunkban ugyanis a hivatás elhívást, Istentől való elrendelést jelent. Ám az eredményes munkavégzésnek, feladatmegoldásnak egyházi szolgálatban is az a kulcsa, hogy sikerül-e összeegyeztetni az egyén tehetségét, képességeit, karizmáját az adott feladattal. Ha azután kitartással, türelemmel végig tudunk menni a kiszabott úton, akkor elmondhatjuk, hogy a hivatás talákozott a „hivatallal”.

Amikor a Magyarországi Evangélikus Egyház (MEE) Országos Irodájáról esik szó, először mindenkinek a „hivatal” jut eszébe. A hivatalokra jellemző adminisztráció, papír-, számla- és iratkötegek, telefoncsörgés, számítógépes ügyintézés, a külső szemlélő számára olykor a zűrös látványt keltő nyüzsgés. Mindennek értelmét, effektív hasznosságát, hasznát az egyén csak akkor látja, ha rászorul a „hivatal” segítségére, ha valamiért személyes kapcsolatba kerül vele.

Az országos irodát vezetni nem könnyű hivatás és nem könnyű hivatal. Ez a hivatal ugyanis nemcsak hivatástudatot vár el vezetőjétől, de a keresztény hit és értékrend iránti elkötelezettséget, egyházunk szeretetét és a jövőjébe vetett rendíthetetlen hitet, töretlen optimizmust is.

Szép és nemes feladat megtalálni az egyensúlyt a jelenleg érvényes és folyamatosan változó állami törvények, egyéb előírások, valamint egyházunk régi hagyományai, keresztény testvéri szellemiségünk között és erre az egyensúlyra alapozva jól működtetni egy egyházunk érdekeit szem előtt tartó szervezetet.

Ennek a feladatnak a végrehajtásában szövetségeseim, segítőtársaim az iroda dolgozói, akik emberségükkel, szakértelmükkel azon fáradoznak, hogy az egyház szervezeti működéséhez szükséges feltételeket biztosítani lehessen. Előkészítik, majd végrehajtják az egyházi vezetés döntéseit. Napi kapcsolatot tartanak testületeinkkel, intézményeinkkel, segítik az eredményes párbeszédet.

Bizalom és együttműködés. Két újabb, alapvetően fontos fogalom, melyek keretet adnak hivatásnak és hivatalnak, melyek átfogják egyházi szolgálatunkat, segítenek mindennapi feladataink sikeres ellátásában. Nélkülük egy helyben topogás, reménytelen küszködés, hiábavaló gyötörődés lenne az „eredmény”. A bi-

zalom légkörében való együttműködés hatványozza a hatékonyságot, sikerélményt ad, elmélyíti a hivatástudatot.

A hivatás közösségszervező erejéről *Antoine de Saint-Exupéry* így vall: „Egy hivatás nagysága elsősorban talán abban van, hogy egyesíti az embereket.”

„Az eredményes működésnek előfeltétele és végeredménye is az a harmónia, melyet az egymásra figyelés, az alkalmazkodás terem meg – közösséggé, együttessé szervezve az egyéneket.”

Erre az „egyesítésre” a zenei élet napi gyakorlatából vett példával tudok a legplasztikusabban rávilágítani. Hiába állítunk kiváló hang adottságú, zeneileg jól képzett énekeseket egy csoportba, ha hiányzik belőlük a kellő alázat, az egymásra figyelés szándéka, a következetes alkalmazkodás – soha nem válnak egységes kórusok! Löttyög a ritmus, kiszólnak hangok, az egymás túlharagossága fektetett energiák negatív eredményt hoznak. Nem születik meg a vágyott harmónia. Hangszeres kamarazeneből vagy akár csapatsportokból is hozhatnánk példákat szép számmal. Az eredményes működésnek előfeltétele és végeredménye is az a harmónia, melyet az egymásra figyelés, az alkalmazkodás terem meg – közösséggé, együttessé szervezve az egyéneket. Erre az összhangra, az összhang megteremtésének esélyére alapozva látom biztatónak az országos iroda csapatának jövőjét.

„Hivatás” lehet-e az országos irodában dolgozni? Meggyőződésem szerint igen. Az egyházi szolgálat tisztelete, a szolgálat ellátásában és az emberi kapcsolatokban követett alázat, valamint kiérlelt hivatástudat kell hozzá. Minél több munkatársam érzi hivatásának hivatalát, annál erősebb, eredményesebb csapatként fogjuk tudni ellátni napi feladatainkat egyházunk szolgálatában.

Ez a szorgalmasan végzett napi munka az alapja egyházunk fejlődésének, sikeres működésének irodán belül és egyházunk minden területén. Ennek elvégzéséhez kívánok az új esztendőre erőt, energiát, jó kedvet, és kívánom mindenekelőtt Isten áldását mindazoknak, akik egyházunk ügyét szolgálják! Függetlenül attól, hogy mi a hivatásuk, és hol töltik be hivatalukat.

A szerző az MEE Országos Irodájának igazgatója. Írása január 3-án elhangzott „Évnyitói” beszédének szerkesztett változata.

Oratio œcumenica

[Lelkész:] Mennyei Atyánk, te világosságot adtál ennek a sötétségben élő világnak Fiad, Jézus Krisztus által. Hallgass meg minket, amikor az ő nevében fordulunk hozzád imádságunkkal.

[Lektor:] Istenünk, segítsd meg egyházadat, hogy a tőled kapott világosságot tükrözze vissza ebben a világban. Ne engedd, hogy a szeretetlenség, a hitetlenség sötétsége uralkodjon el rajta. Te tisztítsd és erősítsd meg igéddel és szentségeiddel egyházadban élő gyermekeidet. Jézus Krisztusért kérünk...

[Gyülekezet:] Urunk, hallgass meg minket!

[Lektor:] Istenünk, könyörgünk azokért az embertársainkért, akik még nem láthatták meg irgalmad, szereteted és igazságod világosságát. Törd át a lelki közönyt, a szűklátókörűség sötétségét. Jézus Krisztusért kérünk...

[Gyülekezet:] Urunk, hallgass meg minket!

[Lektor:] Mennyei Atyánk, könyörgünk azokért az embertársainkért, akiknek az életére a reménytelenség, a boldogtalanság, a betegség, a gyász sötétsége borult. A te fényed minden sötétséget bevilágít, add meg ezt az ajándékodat minden szenvedőnek. Jézus Krisztusért kérünk...

[Gyülekezet:] Urunk, hallgass meg minket!

[Lektor:] Istenünk, könyörgünk ezért a világot, amelyet oly sokszor borít el az emberi felelőtlenség, önzés, hatalomvágy és közöny sötétsége. Te segíts minden jó szándékot, amely megőrizni igyekszik teremtett világodat, és amely arra törekszik, hogy békésebb, otthonosabb, tisztább és igazabb legyen életünk. Jézus Krisztusért kérünk...

[Gyülekezet:] Urunk, hallgass meg minket!

[Lelkész:] Légy velünk világossággal, mennyei Atyánk, hogy életünk minden pillanatában láthassuk azt az utat, amely örök országod felé vezet bennünket, amelyet elkészítettél gyermekeid számára a te Fiad, Jézus Krisztus által.

[Gyülekezet:] Ámen!

SEMPER REFORMANDA

„Mért mondja Jézus, hogy »nékem azokban kell foglalatosságnak lennem, amelyek az én Atyámnak dolgai«? Hát nem az Ő Atyjáé-e minden? De igen! Hanem amíg minden egyebet tetszés szerinti használatunkra ajándékozott – egyet magának tartott fenn szent tulajdonul, s azt nekünk is ki-mondottan saját kezéből kell vennünk. Ez pedig szent ígéje, mellyel minket kormányoz, megszentel s üdvözít. A templomot is azért mondjuk Isten házána, szentélynek, mert abban igéjével magát jeleníti meg és halatja. Nem található meg sem a barátok, sem az ismerősök között, sem sehol az ígén kívül. Nem a világban, hanem csak abban akar foglalatossá lenni, melyek az Atya dolgai. Egész életével erre akar megtanítani.”

► Luther Márton: Jer, örvendjünk, keresztyének! (Szabó József fordítása)

VÍZKERESZT ÜNNEPE UTÁN 1. VASÁRNAP – EF 5,8B–14

Ébresztő!

A VASÁRNAP IGÉJE

„Éljetek úgy, mint a világosság gyermekei. A világosság gyümölcse ugyanis csupa jóság, igazság és egyenesség.” Feltűnő, hogy Pál csupa profán dolgot jelöl meg a világosság gyümölcseként. Nem azt mondja, hogy a világosság gyümölcse a hit, a kegyesség, az Isten dolgaival való foglalatosság. Nem. „A világosság gyümölcse ugyanis csupa jóság, igazság és egyenesség.”

Ha valóban a világosság gyermekei alkotnák az egyházat, akkor az egyház életét a jóság, az igazság és az egyenesség jellemeznék. Akkor az egyház a jóságos, igazságos, egyenes emberek közössége lenne. Akkor a hitről való beszéd, a kegyesség, az Isten dolgaival való foglalatosság soha nem a gonoszság, a hamisság és igazságtalanság, az alattomoság, a gerinctelenség és a tisztességtelenség takarójául szolgálna. Akkor mindezek távol állnának az egyház életétől.

Akkor nemcsak feltételes módon, nemcsak elvárásnév vagy kívánalomként beszélhetnénk az egyházban jóságról, igazságról, egyenességről, sőt beszélünk sem kellene róla. Hiszen levegőért csak a fuldokló kiált, vízért csak a szomjazó könyörög. A jóság, az igazságosság, az egyenesség csak akkor lesz az igehirdetés tárgya, amikor az egyház létét nem ezek határozzák meg. És bennünket nem vizsgálhat, hogy már Pál apostol is beszélni kényszerült ezekről, mivel hiányukat tapasztalta, feltehetően nem csak az Efezusban élő gyülekezetben.

„Ítélték meg tehát, mi kedves az Úrnak, és ne vegyetek részt a sötétség haszontalan cselekedeteiben, hanem inkább leplezzétek le ezeket. Mert amiket titokban tesznek, azokról még beszélni is szégyen, de mindaz, amit a világosság leleplez, nyilvánvalóvá lesz. Mert minden, ami nyilvánvalóvá lett, az világos.”

Az apostol nem arra buzdítja a gyülekezetet, hogy a világban uralkodó sötétséget ostorozza, hanem hogy a gyülekezetben belüli sötétség cselekedeteit leplezzék le. Mindazokat a tetteket, amelyek a jóság, az igazságosság, az egyenesség hiányából, sőt ellentétéből fakadnak.

„Ezért mondja: »Ébredj fel, aki alszol, támadj fel a halálból, és felragyog neked a Krisztus.«” Mert leplező szavaival csak az nem fogja még tovább növelni környezetében a sötétséget, aki valóban felébredt a bűn álmából, aki tényleg feltámadt a lelki halálból, és akin éppen ezért Krisztus jósága, igazsága, egyenessége mindenki számára láthatóan kiabál, akinek – a szó nem az ezotéria által lejárattott, hanem valódi értelmében – van Krisztus világosságának fényét és szeretetét melegítő sugárzó „aurája”.

Az apostoli kor gyülekezeteit általában szoktuk idealizálni, hiszen – mint az apostoli levéltudományból kitéjük – már az ősgyülekezetek sem igen bővültek a szó nem lejárattott értelmében „felébredt” keresztyényekben. És tudjuk, Luther is arról panaszkodott a maga idejében, hogy „az igaz keresztyény olyan ritka, mint a fehér holló”. A jelenkor egyházát és gyülekezeteit mindez mégsem mentheti fel.

A kérdés most már csak az, miként tehetünk eleget Pál felszólításának: „Ébredj fel, aki alszol, támadj fel a halálból, és felragyog neked a Krisztus.” Lehet-e parancsszóra felébredni?

A testi álmából általában kétféle-

képpen ébredhetünk. Előbb-utóbb felébredünk magunktól is, ha már eléggé kialudtunk magunkat. De felébredhetünk külső zajra, vekker csörgésre, ébresztőt fújó trombitaszóra, felettünk parancsoló hangjára vagy jobb esetben a minket költögető családtagunk szeretetteljes unszolására. A bűn lelki álmából azonban nem lehet magunkat kialudva, jóleső nyújtózkodások közepette felébredni. Ebből a halálos álmából csak az ébredhet föl, akit még idején felébresztenek. Ezért harsogja Pál apostol ma éppen a mi fülünkbe a riadót: „Ébredj fel, aki alszol, támadj fel a halálból, és felragyog neked a Krisztus.”

Am ennek a gyönyörű ígéretet hordozó, szeretetteljes ébresztőnek csak akkor és csak ott van eredménye, amikor és ahol Isten Lelke akarja. Ahol a Szentlélek nem csatlakozik az ébresztő szóhoz, ott a világban gúnyos kacagás a visszhangja, az egyházban pedig mogorván hangzik sokak szájából a válasz: „Mit kiabálsz? Én nem alszom! Én ébren vagyok” – és akik ezt mondják, teszik tovább a sötétség cselekedeteit. Némelyek anélkül, hogy meggondolnák, szeretetlenül ítélkező szavaikkal – még ha azok igazak is – a sötétséget növelik ott, ahol világosságot szeretnének gyújtani. Mások meg nagyon is tudatosan, saját önző érdekeiket egyházi vagy gyülekezeti közérdeknek fel-

tüntetve, másokon rágalmakkal és egyéb tisztességtelen praktikákkal ágazolva, gátlátalanul érvényesítik akarataikat, igénybe véve hozzá minden olyan eszközt, amely összeegyeztethetetlen a jósággal, az igazsággal és az egyenességgel. Tehetik, mert egyházunk – lelki értelemben – már nagyon régóta alvó egyház, gyülekezeteink – lelki értelemben – alvó gyülekezetek.

A narkotikummal előidézett álomból – egy kritikus pont után – többé nem lehetséges az ébredés. Igaz ez a bűn lelki narkotikuma által előidézett lelki álomra is. Akit nem ébresztenek föl a kellő időben, az halálba, örök halálba alussza magát. A tét tehát nem kicsi. A tét élet vagy halál. Élet vagy halál már itt a földön is, hiszen a keresztyénység kétezer éves története során sokfelé tűntek el örökre a történelem süllyesztőjében olyan emberileg virágzóan ítélt gyülekezetek és egyházak, amelyek a lelki álmából nem tudtak idejében felébredni. Így aludták halálba magukat Egyiptom, Kis-Ázsia, Szíria első századokban meghatározó tekintélyű egyházai, és akkor a keresztyénység keleti bástyáját, Bizáncot még nem is említettük. Földrajzi helyzetük lassan ezer éve az iszlámnak kellett átengedniük.

Az alvó keresztyénségnek hosszú távon ebben a világban sincs jövője, Isten eljövendő örök országában pedig nincs helye. Az európai és benne a magyarországi keresztyénység talán már utolsó óráit éli kegyelmi idejének, amikor még az apostoli szó felriaszthatja halálos álmából: „Ébredj fel, aki alszol, támadj fel a halálból, és felragyog neked a Krisztus.”

■ VÉGHÉLYI ANTAL

Szép, fényes Hajnalcsillagom

CANTATE

► A Szép, fényes Hajnalcsillagom (EÉ 361) vízkereszt kiemelkedően fontos értéke, szövegét és dallamát, valamint műzenei feldolgozásait tekintve egyaránt. Mivel ez az ünnep többnyire hétköznapra esik, az énekjavaslatok összeállítója úgy döntött: ezt az éneket nem vízkereszt napjához rendeli, hanem a ünnep utáni hét központi énekévé teszi. Így többször énekelhetjük, és nagyobb hangsúlyt kap.

Az ének szerzője a korálírók második generációjának kiemelkedő személyisége, Philipp Nicolai (1556–1608). Olyan korban élt, amelyben a hittételek tisztázása sokszor vitákkal járt. Nicolai harcos lutheránusként tette magát ismertté kortársai között. Elszántan tett tanúságot a három solusról és Jézus valóságos jelenlétéről az úrvacsorában. Mint unnai, majd hamburgi lelkész, lelkipályozóként is sok kihívással találta magát szemben. Legpróbásabb időszaka talán az 1597-ben bekövetkezett súlyos pestisjárvány volt. Naponta húsz-harminc temetési szolgálat hárult rá akkoriban. Maga erősítésére és gyülekezete vigasztalására írta a *Freudenspiegel des ewigen Lebens* című könyvecskéjét. Ennek függelékében két korált közölt. Énekünk mellett itt jelent meg a *Wachet auf, ruft uns die Stimme* (Harsány szó kiált az éjbe – EÉ 493) is.

A *Wie schön leuchtet der Morgenstern* (Szép, fényes Hajnalcsillagom) szövegét a 45. zoltár alapján írta. A darabról sokat elárul alcíme: *A hívő lélek menyegzői éneke Jézus Krisztusról, a mennyei vőlegényről*. A királyi menyegző zoltárának gyönyörű köl-

tői képei így nyerne egyértelmű krisztológiai karaktert: a vőlegény Krisztus, a menyasszony a hívő ember, illetve az egyház. A menyegző pedig Krisztus második eljövetelekor történik, amikor Jézus újjáteremt mindent, és az övéinek szeméről minden könnyet letöröl. Erről a földi baj, betegség, sőt halál által el nem vehető örömről énekel Nicolai.

A vigasztalás egészen személyes is: a német szöveg versszakainak kezdőbetűiben *Wilhelm Ernst*, Waldeck grófja nevének kezdőbetűit találjuk, azét a nemesét, akinek korábban nevelője volt Nicolai, és aki tizenöt évesen, 1598-ban (épp az ének kiadása előtt egy évvel) hunyt el. A szövegben a Jézussal való földi közösséget, az úrvacsorát is megénekli a szerző: „Add nékem áldott Lelkedet, / Szent testedet és véredek, / Hogy te lakozál bennem!” (3. vsz.).

Jézus istenségének tündöklése olyan hangsúlyosan fejeződik ki ebben a korálban, hogy Németországban szinte elválaszthatatlanul vízkereszt ünnepéhez kötődik.

Az ének szövegének és dallamának harmóniája abból fakad, hogy mindkettőt Nicolai írta, tanúságot téve

teológiai és zenei alaposságáról és igényességéről.

A dallamra szinte minden protestáns szerző irt feldolgozást. J. S. Bach egyik kantatájában (BWV 1), M. Reger nagyszabású koralfantáziájában vette alapul.

■ FINTA GERGELY

Csillag született...

Mennyiszer kimondták már mostanában ezt a kétszavas mondatot! Igen, félreérthetetlen az utalás arra a tehetségkutató televíziós műsorra, amelyben korunk, modern világunk hullócsillagai tűnnek fel napról napra, hétről hétre a képernyőn, hogy bizonyítsák tehetségüket. Okkal lehetjük, hogy nem pusztán magamutogatás ez a törekvés, hanem ennél sokkal több: önkifejezés. Annak a szándéka, hogy a nézők ne csak a versenyzők továbbjutásáért izguljanak, hanem kapjanak is valami számukra maradandót, szívüket beryogót az elhangzó zeneszámokban. S végül persze mindenki együtt örül, hogy megszületett az új „csillag”, akinek helyét a következő műsor győztese veszi majd át...

Philipp Nicolai nem önmagát népszerűsíti, állítja a középpontba, amikor vízkereszt énekében tudunkra adja,

hogy csillag született. Ehelyett arról a Hajnalcsillagról, Jézus Krisztusról tesz tanúságot, akit maga is felismert, és akinek világosságában egész életét élte. Hiszen Jézus születésével, eljöveteleivel nemcsak azok várakozása teljesedett be, akik zsidókként vagy pogány népek tagjaként régóta várták a Messiás, a Megváltó megjelenését, hanem az ő saját várakozása is, hogy egyszer végre szívében is megszülessen a Krisztus. Hiszen ő nemcsak a világ, hanem az emberi szív sötétségébe is képes fényt hozni s az embert a betlehemi bölcsékhez hasonlóan az Isten felé vezető útra irányítani.

Modern korunk csillag fel-feltűnnek szemünk előtt, majd éppoly gyorsan el is tűnnek. Élvezik az emberi természet fellángolásszerű rajongását, majd kénytelenek elfogadni, hogy egy idő után elfordul róluk a figyelem, mert más veszi át a helyüket. Itt van az igazi különbség! Jézus, a mi Hajnalcsillagunk nem veszt nép-szerűségéből, sőt elfogadja imádságunkat, amellyel szívünkben és egyházunkban marasztaljuk. Ha kell, csendes imádságban, ha kell, az ének soraival: „Hű karodban, irgalmadban tarts meg engem! / Csak betenned bízik lelkem.” Mert Philipp Nicolajjal együtt valljuk: a Betlehemben megszületett Hajnalcsillag, Jézus Krisztus az egyetlen és örök reményünk arra, hogy reá várva, benne meggyökerezve, szívünket Lelke számára megnyitva, kegyelméből részesei lehetünk az örök életnek.

■ WAGNER SZILÁRD

Petőfi Sándor, az evangélikus egyház és az európai uniós elnökség

► Folytatás az 1. oldalról

Az idei Petőfi-szilveszter azonban más volt, mint a többi. A város ugyanis nyert egy pályázaton, és a kapott összegből megújult a szülőház. Jutott a pénzből egy új kiállításra is, melynek ékessége annak a keresztelomedencének a másolata, amelyet Petőfi megkezdésekor is használtak. (Az eredeti a budapesti Evangélikus Országos Múzeum büszkesége.)

Szilveszter napján délután négy órakor nyitotta meg új-

és koszorúzás. Ezen az eseményen most dr. Fabiny Tamás, az Északi Evangélikus Egyházkerület püspöke mondta az ünnepi beszédet. Petőfi *Európa csendes, újra csendes* című versére utalva szolt arról, hogy Európa 1848–49-ben, de 1956-ban is magára hagyta a magyarságot. Most viszont hazánk lehet az Európai Unió soros elnöke.

Szavai szerint Petőfi szellemiségében lehet ezt a tisztséget méltóképpen betölteni, és a költő által oly sokszor megfogalmazott szabadság bizo-

összefüggésben Fabiny püspök hangsúlyozta, hogy Petőfi szellemi fejlődéséhez jelentős mértékben hozzájárult az evangélikus egyház és annak iskolái; az egyházak ma is tevőlegesen részt vehetnek – mondta – Magyarország és Európa szellemi arculatának alakításában. A január 1-jén kezdődő magyar uniós elnökség ezért az egyházak számára is sajátos feladatokat jelöl ki, és megszólalási lehetőséget kínál.

Az ünnepség éjjel egy órakor az evangélikus templomban istentisztelettel zárult. E

Kispálné Lucza Ilona mutatja be Petőfi Sándor (1823–1849) felújított szülőházát a vendégeknek

ra kapuit a megújult szülőház és az új kiállítás. Domoniy László, a város polgármestere és Kispálné dr. Lucza Ilona múzeumigazgató mellett felszólalt Font Sándor országgyűlési képviselő és L. Simon László, az Országgyűlés kulturális és sajtóbizottságának elnöke is. Ezt követően a vendégek megnézték *Szigligeti Ede Nőuralom* című darabját, majd korabeli receptek szerint készült vacsora mellett búcsúztatták az őszentdőt.

Az ünnepség fénypontja minden évben éjjel fél 1-kor a Petőfi-ház előtti megemlékezés

nyulhat a legfőbb vezérelvnek. A püspök ebben az összefüggésben Petőfi számos versére utalt: „Hol a szabadság, ott van a haza” (*A gyűldei ifjakhoz*); „Lantom, kardom tied, oh szabadság!” (*Burián Pál emlékkönyvébe*); „...ima-könyvem: a / Szabadsághaborúk története!” (*Beszél a fákkal a bús őszi szél*); „Fázunk és éhezünk / S átlóve oldalunk, / Részünk minden nyomor... / De szabadok vagyunk!” (*A farkasok dala*)

Az evangélikus egyházban 2011 a „reformáció és szabadság” tematikus éve. Ebben az

kései órán a kemény hideg ellenére is hagyományosan igen sokan kezdték az évet a templomban. Fabiny püspök igehirdetése után a jelenlévők megtekinthették az eredeti anyakönyvi bejegyzést, illetve a születés helyét Kiskőrös-ként bizonyító egyéb anyakönyvi adatokat.

A Petőfi-szilveszter – hagyomány. Hagyomány, amely megmutatja egy város, egy gyülekezet ragaszkodását nagy fiához, a magyarság legnagyobb hatású költőjéhez.

■ LUPTÁK GYÖRGY / evangelikus.hu

Pápai megemlékezés evangélikus költőnk születésnapján

► „Változnak az idők, az irodalmi ízlések és divatok, de Petőfi Sándor a magyarság legkedvesebb költője maradt: élete nemzeti történelmünk része, annak egyik legszébb emberi teljesítménye, tanulni belőle minden új nemzedék kötelessége” – hangsúlyozta Kerecsényi Zoltán körvezető azon a pápai megemlékezésen, amelyet a Nagy László Kör szervezett január 1-jén délután. Somogyi József szobrászművész Petőfi-szobránál Goszta István versmondó szavalta el a *Szülföldemen* című verset, melynek utolsó sorát, refrénjét a jelenlévők együtt mondták az előadóval...

Petőfi Sándor – máig egymásnak elmentmondó adatok szerint – 1822. december 31-én vagy 1823. január 1-jén született Kiskőrösön. Még Petrovics Alexanderként keresztelték meg az evangélikus vallás szerint. Apja, Petrovics István mészárosmester szlovák családból származott, de magyarnak vallotta magát, míg édesanyja, Hríúz Mária, férjhezmenetele előtt mosónőként és cselédként dolgozott a maglódi evangélikus lelkésznel. (Petőfi egyik nagyobb terjedelmű művében, a több életrajzi vonást is tartalmazó *Az apostolban* is utalt szilveszteri születésére, főhőse is a Szilveszter nevet kapta.)

1824 októberében – egyéves korában – Kiskunfélegyházára költöztek, melyet Petőfi később szülővárosának tekintett. E várost *Szülföldemen* című költeményében születése helyének nevezte, e szavai később sok vitára adtak okot a két település – Kiskőrös és Kiskunfélegyháza –, illetve a költő életrajzának kutatói között is. „De mi, pápaiak jól tudjuk, hogy Petrovics Sándor Kiskőrösön, Petőfi Sándor pedig itt, Pápan született” – emelte ki rövid beszédében – mosolyt fakasztva – Kerecsényi. Tény, hogy a költő diákként 1842-ben Pápan írta le legelőször – az *Érdemkönyvbe* – a Petőfi vezetéknevet.

Petőfi Sándor pályájának más szempontból is mérföldköve volt Pápa, hiszen ott írta meg például *A borozó* című versét, amely a nyomtatásban megjelent első műve lett.

Petőfi egyik alapítója volt a *Képzőtársaságnak* nevezett önképzőkörnek, amelynek irodalmi, kulturális hagyatéka is felelősséget ró az emlékét is méltóképp ápoló kései utódokra.

FOTÓ: KERECSÉNYI ZOLTÁN

A megemlékezők fenyőkoszorút helyeztek el az egész alakos bronzszobornál, valamint gyertyákat, mécseseket gyújtottak a halhatatlan szellemű poeta emlékére születésének évfordulóján.

► EvÉlet-infó

Két fontos mondat

Hát mégis neki kell állni, és papírra, pontosabban a szövetszerkesztőbe kell vetni a soron következő írást! Pedig azt reméltem – biztosan tudom, a sorozat darabjait jegyző püspöktársakkal együtt –, hogy néhány kísérlettel sikerül végre meggyőznünk hetilapunk főszerkesztőjét: itt lenne az ideje lezárni a műfajában már eléggé korosnak számító – hiszen négy teljes évet megélt – Égtájoló sorozatot.

De amint ez a mostani eredmény (?) is mutatja, ő győzött. S ráadásul még bizonyos értelemben a felelősséget is rám hártotta. Ugyanis a nem egészen fél év múlva esedékes nyugdíjba menetelemmel érvelt. A szerkesztőség addig mindenképp szeretné életben tartani a püspöki publicisztikafolyamot. Hát ezért született meg ez az írás is, mutatva a sajtó (és képviselői) akaratérvényesítő képességét. De talán lesz valami haszna is; és ha itt-ott valami aktualizálásra utaló szándék is felfedezhető lenne benne – az nem a véletlen műve...

***

Amikor ma az új esztendőben először fordulhatok a kedves olvasóhoz, két fontos bibliai mondatot idézek. Mindkettő az Ótestamen-

tumban található, Józsué könyvéből való. Az első a könyv elejéről, a második az utolsó fejezetéből. Az első Isten Józsuének adott ígérete, a másik Józsué fogadalmaként: „Nem maradok el tőled, nem hagyok el.” (1,5c) – „De én és az én házam népe az Urat szolgáljuk!” (24,15c) S mi minden van a két mondat között! Hiszen Józsué az, akire Mózes halála után Isten rábízta népe vezetését és azt, hogy legyen a honfoglalás küzdelmeinek hadvezére. Sikerek és kudarcok, győzelmek és vereségek s végül a sikeres honfoglalást lezáró – ma így mondhatnánk – alkotmányozó országgyűlés sulyos, jövőt meghatározó eseménye.

Nem akarom azonban eltitkolni a kedves olvasók, testvéreim elől, hogy az elsőként idézett mondatot kicsit önkényesen, bizonyos ellentétező szándékkal választottam ki. Ugyanis mielőtt e sorokba kezdek volna, éppen befejeztem egy másik írást 2011. január 1-jéről – „Ne győzőn le téged a rossz, hanem te győzd le a rosszat a jóval!” (Róm 12,21) – a Dunántúli Harangszó számára, és még mindig foglalkoztat új évünnepének igehirdetési alapigéje (Mt 7,24–27), amelynek alapján magam is szolgáltam a győri Újtemplomban.

ÉGTÁJOLÓ

S nem tagadhatom, most olyan ígére vágyódtam, amelyben nincs felszólító mód, és nincs figyelmeztető szó a bizonyosan ránk törő szelekről és viharokról, hanem csak csendes bizonyosság Istenünk hűségéről. Így leltem rá Józsué 1,5c-re. *Építkezések* küzdelmek, harcok közben nem vágyalmokat kergetünk, és nem emberi ígéretekre építjük életünket. Reménységünk megingathatatlan alapja Isten hűsége. Erről tanúskodik Isten népének története, és erről tesz bizonyosságot mindenki, aki a hit bátorásával Istenre meri bízni magát.

De miért olyan fontos számunkra Isten ígérete? Mindenekelőtt azért, mert ő mondja. S az teljességgel lehetetlen, hogy Isten hazudjon (Zsid 6,18). Előfordulhat ugyan, hogy az ember perelni kezd Istenrel, mert betegségek, váratlan nehézségek közepette ez is megtörténhet, de az biz-

tos, hogy őt hazugságon senki emberfia nem érheti.

Nem győzöm újra és újra elmondani, hogy azt különösen is szeretem Jézus Krisztusban, hogy amikor követésére elhívta tanítványait, nem ígért nekik fűt-fát, gondtalan életet, holtbiztosan sikeres vállalkozásokat, hanem nyíltan szolt a tanítványi élet megpróbáltatásairól, a kereszt-hordozásról. Amit azonban megígért, azt meg is adta, és adja ma is az őt szeretőknak: a bűnbocsánatot, a szív békességét és örömet, az ő eljövendő országának, az üdvösségnek a reménységét – s az ezekből fakadó hálás szeretetet, amely a világon egyedül képes arra, hogy emberek és közösségek életének bajjaiban, feszültségeiben gyógyulást adjon. Még arra is képes, hogy a rosszat a jóval, vagyis Isten erejével legyőzze! Hát ezért olyan fontos, hogy ígéretet kaptunk arra, hogy nem marad el tőlünk, és nem hagy el bennünket.

De ne feledkezzünk el a másik mondatról sem, Józsué vallomásáról! Külön is figyelniünk kell a mondat kezdetére: „De én...” Ez annak az embernek a súlyos szava, aki sok mindent tapasztalt, népe tagjait és saját szívének gyengeségeit is jól ismeri, de főként ismeri és nem felejté el I-

sten hűségét. S ő, aki mindaddig kész volt hűségesen szolgálni népe javát Isten parancsa szerint, ezen a ponton egyértelműen fogalmaz: tudniillik – mondja a rábízott közösségnek – ha akartok, járhattok más úton, dönthettek másfajta világnézet, vallásos elképzelés alapján, hátat fordíthattok az ígéreteit hűségesen megtartó egy igaz Istennek, de én és az én házam népe az Urat szolgáljuk!

Józsué hitvallása és példája ott és akkor segített, hogy a közösség helyes döntést hozzon. Vajon mai súlyos helyzetekben, amikor sokak szerint olyan nehéz az utak, lehetőségek között a jót választani, a helyes döntést meghozni, a mai Józsuék – ha vannak – segítenek-e közösségeiknek, hogy a szívekben és szájakon a jó válaszok megszülessenek?

Ittész János püspök Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület

Taizé – Rotterdam

Lapzártánkorkor még csak néhány fotót sikerült „levadásznunk” a Taizéi Közösség honlapjáról a december 28. és január 2. között Rotterdamban zajlott európai ifjúsági találkozóról, de a hírügynökségi gyorsjelentések szerint – a szervezők várakozásának

országi zarándok között feltehetően idén is szép számmal akadtak evangélikusok, akiknek élménybeszámolóit *hetilapunk honlapján* – www.evangelikuselet.hu – megkésve is szívesen közzétesszük.)

► *EvÉlet-infó*

megfelelően – több mint harmincezen vettek részt „a bizalom zarándokúttján”.

Az évenként más-más országban tartott ökumenikus eseményt immár 33. alkalommal szervezték meg – ám Hollandia első ízben volt házigazda. Idén három kulcsszó – „öröm, szánalom, megbocsátás” – adott imatémát öt napon át a fiataloknak, akik közül – a vendéglátó ország állampolgárait nem számítva – franciák és lengyelek zarándokoltak legnagyobb számban a holland kikötővárosba. (Bár szerkesztőségünk idén nem tudta tudósítóval képviseltetni magát a rendezvényen, a közel háromszáz Rotterdamban járt magyar-

Vallási vezetők találkozóját kezdeményezte a pápa

A világ vallási vezetőinek találkozó-ját kezdeményezte hagyományos új-évi istentiszteletén XVI. Benedek pápa. A Szent Péter-bazilikában tartott január 1-jei szentmisén a katolikus egyház vezetője elmondta, hogy a különleges csúcstalálkozót októberben Assisiben, a ferences rend alapítójának, *Assisi Szent Ferencnek* a szülőhelyén rendezik. Célja a világ békéjének előmozdítása.

Az olaszországi városban pontosan negyedszázaddal ezelőtt, 1986-ban volt hasonló csúcstalálkozó házigazdája II. János Pál akkori katolikus egyházfő. A világ különböző vallási vezetői akkor is együtt fohászkodtak a békéért.

Az újév napján tartott szentmisén a pápa – immár hagyományosan – egyfajta békeüzenetet fogalmazott meg. A katolikus egyház 1967 óta ezen a napon ünnepli a világ békéjének napját. Elsőként VI. Pál pápa mondott el hasonló üzenetet, és ő volt az, aki január elsejét a világbéke napjának nyilvánította.

Idéi üzenetében XVI. Benedek állást foglalt a béke és a vallási szabadság mellett. „Minden embernek meg kell hallania a háborúk áldozatainak kiáltásait” – figyelmeztetett az egyházfő, hangsúlyozva: az emberiség nem hajthat fejet az egoizmus negatív erői és az erőszak előtt, és nem lehet közömbös az áldozatokat követelő, a népek sorsát kockára tevő konfliktusok iránt.

XVI. Benedek a leghatározottabban elítélte a mindenekelőtt a keresztényekkel szemben alkalmazott diszkrimináció és intolerancia minden formáját. Ezek megakadályozása érdekében az érintett térségek, illetve országok vezetőit határozott és konkrét kiállásra szólította fel. Ertesülések szerint az egyházfő ezzel közvetve arra a merényletre is utalt, amelyet az észak-egyiptomi Alexandriában múlt szombatra virradóra követtek el a város egyik kopt keresztény temploma ellen, huszonegy ember halálát okozva.

► *MTI*

Aliansz-imahét

► **Az Ócsai Baptista Gyülekezet imaházában került sor január 2-án a Magyar Evangélikumi Szövetség (Aliansz) idei imahetének országos megnyitójára. Üdvözlő szavaiban a vendéglátó gyülekezet lelképásztoraként e sorok írója elmondta: nagy megtiszteltetésnek tekinti, hogy a felekezeti közti szervezet vezetősége ebben az esztendőben az esemény színelőül Ócsát választotta, ahol minden évben megtartják az Aliansz és az ökumenikus imahetet is. Az istentisztelet Szuhánszky Gábor Aliansz-főtitkár, metodista lelkész imádságával kezdődött.**

Megnyitóbeszédet D. Szabó Dániel, az Aliansz elnöke mondott, aki felekezetét tekintve református, de a szíve minden evangélikumi gyülekezettel együtt érez és dobog. Beszédében kiemelte: az evangélikumi mozgalom világszerte terjed, annak ellenére, hogy sok helyen üldöztetést szenvednek testvéreink, akik az evangélium igazságát hirdetik és képviselik. Megemlékezett az 1910-es edinburghi konferenciáról és a tavaly ősszel Fokvárosban rendezett világevangelizációs kongresszus jelentőségéről. Biztatott arra, hogy az imaheti programfüzet ajánlásai alapján imádkozunk

és dolgozzunk az evangélium terjedéséért.

A harmadik világevangelizációs kongresszusról dr. Mészáros Kálmán baptista egyházelnök, a Magyar Evangélikumi Szövetség egyik alelnöke tartott rendkívül szemléletes, vetített képekkel illusztrált beszámolót. Egészen a kezdetekig ment vissza, az Úr Jézus Krisztus által adott missziós parancshoz, az evangélium terjedésének kezdetéhez, majd William Carey külmisziói szolgálatáról szólt. Az 1974-ben Billy Graham kezdeményezésére létrejött lausanne-i, valamint az 1989-es manilai világkonferencia említésével jutott el a fokvárosi találkozóiig.

A beszámolóhoz Szeverényi Jánosnak, az evangélikus egyház országos missziói lelkészének, az Aliansz másik alelnökének személyes bizonygátétele kapcsolódott. Dr. Kovács Géza, a szövetség korábbi főtitkára, a rózsakereti baptista gyülekezet pásztorára arról szólt, miként lehet folytatni itt és most a missziómunkát. Az Aliansz tevékenysége során három területre helyezi a hangsúlyt. Az első a személyes evangelizáció a munkahelyeken. Fontos továbbá a helyi gyülekezetek megjelenése a társadalom életében, a gyakorlati istentisztelet, a harmadik hangsúlyos terület pedig a nemzeti összefogással megvalósuló külmiszió az evangéliummal még el nem ért rokon népcsoportok felé.

Igehirdetéssel Pataky Albert, az Evangélikumi Pünkösdi Közösség elnöke szolgált Jn 17,11.18 alapján. Jézus főpapi imája, testamentuma, akarata kötelez bennünket – mondta. Szemléletes személyes bizonygátételben osztotta meg az egybegyűttekkel, hogy hívó nagymamájának érte mondott imádsága, végakarata mennyire meghatározó jelentőségűvé lett életére, hivatására.

Az igehirdetés ráhangolta a résztvevőket az imádságra. Az egyenkénti, hangos, buzgó imádságokban visszatükröződött az ige üzenete, valamint az elhangzott beszámolók és bizonygátételek biztatása. Az imaközösséget Tamás Balázs hatodéves református teológiai hallgató imádsága és a *Miatyánk* közös elmondása zárta.

Az istentisztelet bensőségeségét emelte az Ócsai Baptista Gyülekezet énekarának, valamint ifjúságának a lelkes szolgálatát.

Sokak öröme az ócsai gyülekezet valamikori lelképásztora, id. Kovács Géza is jelen lehetett. Az alkalmat az ő imádsága és áldásmondása zárta. Legvégül az egybegyűlteket elenkelték nemzetünk imádságát és az Európai Unió himnuszának dallamára írt evangélikus szövegű éneket: „Vidd a jó hírt minden tájra, messze hallasd hangodat: Jézus Krisztus által Isten minden bűnöst elfogad.”

■ NEMESHEGYI ZOLTÁN

FÉNYT GYÚJTANI ÉVEZREDEK HOMÁLYÁBAN

László Gyula emlékezete

Régészként és őstörténészként ismerik, de remek grafikus is volt, a Képzőművészeti Főiskolát is elvégezte, így nemcsak írt a távoli évszázadokról, de finom tónusú képeken mintegy föl is támasztotta őket. Elképzelésének summája, hogy mi, magyarok nem vagyunk egyedül, hanem úgyszólván egész Eurázsia részt vett néppé tömörödésünk folyamatában. Rokoni vagyunk sok-sok – múltban és jelenben is élő – népek. Az elszigeteltség érzése helyett sikerült *László Gyulának* (1910–1998) kitágítani kapuinkat, megmozgítani fantáziánkat.

Nem tévedhetetlenül, de biztonssággal vezette olvasóit, hallgatóit az őskortól a honfoglalásig. Együtt látva akart gondolkodni, úgy, hogy szinte társai és segítői lettünk észrevétlenül. Okos, higgadt, szép munkákat adott ki a kezéből mindig, látva maga előtt a múltat is, a jövőt is.

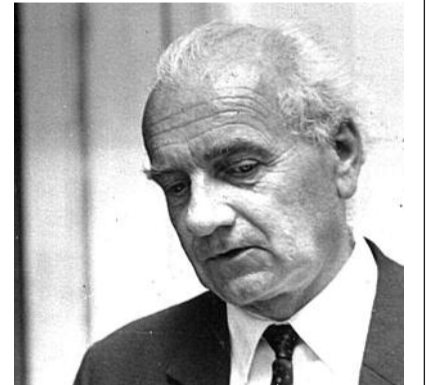
Nem véletlenül tartotta életét vezérlő üzenetnek Babits írását (*A magyar jellemről*). Őt is a magyarság lé-

zonyosan az volt már azelőtt is... László Gyula évezredek homályában kutatott hosszú életében, azzal a szándékkal, hogy próbálja megfejteni: mi történt a honfoglaláskor? Valóban volt már itt a népünk előtte is?

Kivételes ajándéknak tartom, hogy többször is járhattam nála: könyvekkel, képekkel, tárgyakkal zsúfolt szoba-múzeumában. Még le sem ültem, már mondta is jellegzetes, fátyolos hangján: „A magyar nemzet legkeletibb törzsből, a székely népből származom.” És nem is feledte.

A legszebb, legszentebb feladatnak tartotta: beomlott, messzi évszázadokban bolyongani. Ősi népekről, őseinkről, eltűnt nemzetekről, kihalt nyelvekről beszélhetett. Töprengtetett öreg írógépe előtt és színes képei között. Tört cserepek. Töredékek. Csontdarabok a sírokból, gyöngyök, fülbevalók... Ilyen kevésből kellett dolgoznia László Gyulának. Mégis, minden apróságot, mondhatni porzemet összerakott, hogy összeillesse a homályló múltképeket.

eltűnt az orsópörgetés...” És még mennyi minden! Csak amit én láttam, s most hirtelen eszembe jut: kasza kalapálása és fenése, a keresztfűrész, kenyérdagasztás, a magvetés, az ujjak

fáradhatatlan tánca. Száz-százötven évnnyit roppen vissza emlékezetünk. Mit mondhatunk őseinkről? A sztyeppi életről? A lovakról és a gyógyfüvekről? A szamójédokról és az obi-ugorokról?

Milyen jó, hogy élt egy fáradhatatlan ember, aki megírta krónikás hagyományainkat, visszarepített bennünket ezer esztendővel és a még távolabbi múltba! László Gyula szüntelenül hangoztatta: „Történhetett másként is. Nem kőbe vésett törvény a tudásunk, fel kell tenni bátran a kérdést: vajon nem történhetett-e másként is?”

És ami még nagyon fontos, amit *Szent Lászlóval* kapcsolatban fogalmazott meg: a győri herma nem csupán nemzeti történelmünk nagy családjának, az Árpádoknak s közöttük is László királynak feledhetetlen emléke, hanem az egész európai művészet egyik korai remekműve. Amit végül a mesterekről írt – „munkájukon a fej fenséges komolysága uralkodik” –, rá is illett.

■ FENYVESI FÉLIX LAJOS

nyege érdekelte, az, ami benne sajátos és összetéveszthetetlen, ami mindentől megkülönbözteti. Hiszen a magyar kevert és állandóan keveredő nép *István* király óta, s egész bi-

Egy hosszabb beszélgetésben kérdezte: „Hol vannak a régiak mozdulatai? Sok olyan eltűnt, amire én még emlékszem. Nagyanyámat, édesanyámat még láttam fogni. Mára

Schmidt Egon varázskönyve

Két évvel ezelőtt ajándékba kaptam egy gyerekkönyvet. Fellapozva azonnal rabul ejtett, el is neveztem varázskönyvnek. A könyv páratlan oldalain ugyanis egy négyzet alakú keretben a két főszereplő figura fekete tollal fóliára rajzolt alakja látható. Am ha a lap oldalán lévő fülecske segítségével kihúzzuk a fóliát, a rajzok élettel telnek meg: a fóliarajznak festett, színes háttere lesz...

Amikor néhány héttel ezelőtt kezemből vettem Schmidt Egon ornitológus legújabb kötetét, ez a varázskönyv jutott eszembe. Hiszen – napjaim jó részét nagyvárosban töltő átlagemberként – a körülöttem élő állat- és növényvilágot csak olyan töredékesen ismerem, mint amilyen színtelenül mutatják a fekete ceruzarajzok a főszereplőket a varázskönyvem alaphelyzetben lévő oldalain. De ha elkezdem olvasni a *Négy évszak ösvényein* című könyv rövid fejezeteit, az engem körülölelő, számomra egyszerűnek tűnő természet élettel telik meg.

A nyolcvanadik életévét taposó Schmidt Egon ugyanis nemcsak hogy páratlanul ismeri hazánk flóráját és faunáját, de olyan hangulatosan tudja elmesélni, amit a sétatájon lát, hogy az olvasó azon kapja magát, hirtelen ott szemlélődik vele a Népligetben, a Kiskunsági Nemzeti Parkban vagy épp a Krisztina téri templom mellett, a hóföld-

te utcán. És séta közben megáll, hogy megcsodáljon egy gyönyörű pillangót, türelmesen kuporog egy bokor mögött, hogy meglesse az eső

lönösen sokat jelenthet ez a betondzsungelben, városok tülekedő, szmoggal terhes világában élőknek, számukra akár a fák között, tiszta levegőn eltöltött néhány óra is felüdülést, ki-kapcsolódást nyújthat – írja a könyv fülszövegében a szerző.

A *Bécsy László* gyönyörű fotóival illusztrált írások eredetileg katolikus testvér-lapunk, az *Új Ember* hasábjain jelentek meg 2005 és 2009 között. Most egy kötetbe összegyűjtve igazi felüdülést, ki-kapcsolódást nyújtanak, sétára ösztönzik azokat is, akik ebben a könyvben olvassák először a természet szerelmesének vallo-másait.

■ – BODAZS –

A szerzővel készített interjúnk az *Evangelikus Élet* 2010. október 10-ei számának 6. oldalán olvasható. Schmidt Egon – Bécsy László: *Négy évszak ösvényein*. Új Ember Kiadó, Budapest, 2010. Ára 2500 forint.

utáni tócsában fürdő szajkót, vagy épp maga is összezerzen, amikor egy ügyetlen mókus előtte pottyant le a fáról.

„Bármely évszakban járunk kint a szabadban, erdőn-mezőn vagy vízek, nádasok mentén, látni- és megcsodálnivaló mindig akad. Tavasszal talán több, mint egyébként, de a természet a ködös őszi vagy zimankós téli napokon is rengeteg élményt nyújthat azoknak, akik nyitott szemmel, értő füllel járják az ösvényt. Kü-

Tudományok bűvöletében

Lapunk külső munkatársának kötetét az utolsó magyar polihisztorról

A matematikatudomány doktora, az állami földmérés mérnöke, naptárreform kidolgozója, a történelmi kronológia, a keleti nyelvek tudósa, a Magyar Nemzeti Múzeum régésze, a Szépművészeti Múzeum egyiptomi gyűjteményének megalapítója, a Magyar Tudományos Akadémia tagja, az

sok akkoriban eseményszám-ba mentek – számos helytörténeti összefoglalóban ma is megemlítik a tudós adatait. Talán nem is csoda, mert – ahogy a könyv szerzője írja – „a tudományos munka sokszor valóságos detektívmunkával párosult (...), Mahler csak komoly utánajárással, sokadik

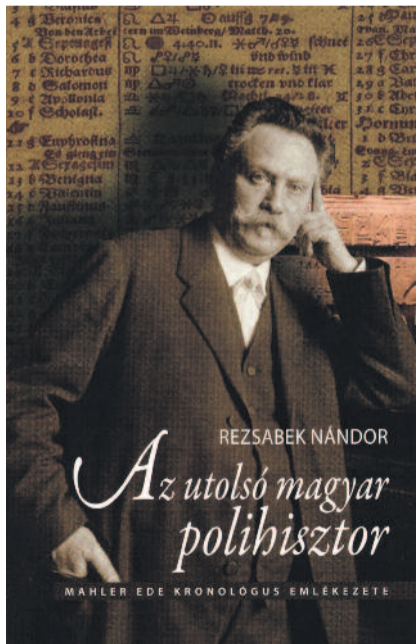
szakmai eredményeiről eképpen vallottak: „Az asszirológia és az egyiptológia öléte csak néhány buzgó és jóakarátú dilettánsnak volt egyéni kedvtelése, a tudományos értékű magyar asszirológiának és egyiptológiának Mahler Ede a megalapítója.”

Végezetül emeljük ki, hogy tudományos érdeklődése a Szentírásra is kiterjedt. Az *Ószövetség* egyik meghatározó eseménye a zsidók Egyiptomból történt kivonulása. Mahler Ede világviszonylatban is az elsők között volt, aki tudományos alapossággal próbálta meghatározni ennek a pontos időpontját. De igyekezett megállapítani Krisztus keresztthalálának napját is.

És hogy miért nevezhetnénk őt a „magyar tudomány nagykövetének”, hogyan szól a vele kapcsolatos népszerű vicc, vagy hogy rokona-e a zeneszerző *Gustav Mahlernek* – nos, ezekre a kérdésekre ki-ki keresse meg a választ a kötetben!

■ B. Zs.

Rezsabek Nándor: *Az utolsó magyar polihisztor*. Mahler Ede kronológus emlékezete. Aura Kiadó, Budapest, 2010. A megrendeléssel kapcsolatos információk a 30/224-4143-as telefonszámon kaphatók.

első csillagászati egyesület alapító tagja, több száz tudományos publikáció szerzője – *Mahler Ede*nek, a méltatlanul elfeledett polihisztornak ez a néhány soros jellemzése szegényes ahhoz az életműhöz képest, amelyet az 1857. szeptember 8-án született és 1945. június 29-én elhunyt, zsidó származású tudós életében alkotott. Tavaly év végén látott napvilágot az életét és pályáját bemutató kötet *Rezsabek Nándor* tollából *Az utolsó polihisztor* címmel.

Lapunk külső munkatársára jellemző alapossággal több éven át gyűjtötte az anyagot könyvéhez. Az igényes kötet felidéz például, hogyan utazta be Mahler Ede régészként az országot. A tudós a történelmi Magyarország számos településére eljutott, s ezek a feltárá-

tulajdonosánál, több, sokszor használhatatlannak bizonyult szemtanú kikérdezése után jutott például nyomára egy helyi hengermalomba befalazott, a XLV. római mérföldet jelző köleletnek.”

Tanártársai elhivatott pedagógusként jellemezték őt,

Jegyzetlapok

(Napló, 2010)

Lutheránia énekkar. Újból egy nagy és szép vállalkozás: *J. S. Bach Karácsonyi oratóriumát* mutatták be. De gyönyörű is a zsúfolt Deák téri templom! A szóltan szeretet sok-sok megnyilvánulása. Mennyi összefogás, áldozathozatal lélekemelő üzenete volt a csodás este! A fiatalok kedvesen szorították egymás kezét, az idősebbek egymás vállára hajtott fejrel. Egy tüt nem lehetett leejteni, két idős néninek mégis helyet szorítottak a hátsó, párnás padban. Hogy szárnyalt az örömhírről az ének, boldogan mondta igazát a trombita! Milyen törekény volt a csembaló a gyűlölködő világban! De újra együtt! S így még győzedelmesebben zengett az egész. Időnként egy-egy magát álomba ringató kisgyerek szólalt meg édesanyja kék hátú hordozójában. Azután elaludt, megnyugodva. Itt ma fenségeset hallottunk megint. Kint is mintha megnyílt volna a december esti jégostoros tél.

Pesti templomok. Elnéztem az arccokat, amint tétován álltak az utolsó pad mögött, újságot lapoztak, vagy a pénzüket számolták. Mennyit is adjanak? A mellettük imádkozó kezében mennyi van? *J. S. Bachra* érdemes áldozni? És néztem a százazereket érő bundákban sétálókat, a későn érkezőket, ahogy kopogó cipőben járkáltak az oltár előtt... Ez az „áhitat” minden, csak nem istenkeresés. A hit magányosabb, csendesebb, láthatatlanabb perceket követel az embertől.

Kézírás. Néhány kísérlet után vissza a tollhoz és a papírhoz. Olykor egy-egy rekvium írásakor gyertyagyújtás, legyen a születő vers minden betűje fekete. Már az írógép is kibúvó volt, gyors, termeléshez hasonló mozdulat. A töltőtoll is siettette a gondolatot, hogy ki ne száradjon fogalmazás közben. A lassú, megfontolt mozdulat, az volt az igazi: megállította az időt, várta, hogy a virrasztó Isten sugja az első mondatokat.

A recski tábor. Harminc munkatábor volt az ötvenes években az országban, 13 ezer embert telepítettek ki, szétszórta családokat. Közöttük is a recski tábor volt a legkegyetlenebb, ezért hívták a magyar gulágnak.

Sokáig nem lehetett erről beszélni, de most, a hatvanadik évfordulón megoldódott a bevetszárak. Kiállítás nyílt a szenvedések helyén, és a tiszta arcú, ezüsthajú öregek mesélték a szörnyű napokat, a véget nem érő megaláztatásokat. Nagyon megtizedelte őket az idő, már csak harmincan vannak, és közülük is csak kevesen bírtak eljönni. De azok ott voltak, jöttek botlodozva, és a néma sírás megszépítette fáradt tekintetüket.

Ulbrich András halálára. A sok fahangú, sokat tévesztő bementő között ő volt az

egyik legszebb orgánumú rádiós. De nem érte be ennyivel: szerkesztett is, ünnepeken *Petőfi* naplójából olvasott föl, *Ady* forradalmas verseiből válogatott, *Márai* 1956-os forradalmunkat megidéző fájószép költeményét szavalta. Úgy alakult az élete, hogy évek óta a gyönyörű Rómában lakott, ódon kövei közt bolyongott, de ha csak tehette, ott is „hasznosította” magát. A Magyar Intézetben vendégeskedett, a Vatikáni Rádióban mondta el új és új fölfedezéseit.

Hűséges volt, hazájáért aggodó és mélyen hívó ember. Isten akaratába belenyugodva viselte gyógyíthatatlan betegségét. Amíg lehetett. Nézte az ősz-arany lombokat, a telt fényeket, és hazagondolt, talán arra: többet is tudott volna dolgozni, tenni a szép magyar beszédért, a tüneményes ország dicsőségéért.

Gondviselés. Tetszik nekem a szomszéd idős tanító megfogalmazása. Mindig ezt mondja. Egyszerű hitét: hogy mind biztosabban tudja, hogy van valaki, valamilyen soha nem érthető előrelátás. Észrevétel segítség, valaki, aki rendez életünket, akadályt, tornyosuló nehézségeket úgy igazgat, hogy elviselhető sors legyen belőle. Lehet ez a sorskegyelmes, nehéz, már-már elviselhetetlen, de az a valaki mindig ad hozzá erőt, és ez benne a legcsodálatosabb.

Weöres Sándor. *Egybegyűjtött művek.* Hála Istennek, ez is megértük: újból asztalunkon a költő teljes munkássága. (Ki lehetett fizetni a mohó örökösöknek járó szerzői jogdíjat.) A versek után most egy különös antológia következett: *Három veréb hat szemmel.*

A gyűjtemény – ahogy W. S. írja – „nem a híres darabok tárlata, hanem a ritkán vagy sosem mutatottaké”. A magyar költészet nem csupa gyöngyszem, ám ha beleolvassuk a kötetekbe, megdöbbenve látjuk: bizony színesebb és gazdagabb, mint gondolnánk. Különösen úgy, hogy maga a szerző a kalauzunk a felfedezés ösvényén. „A költők erdejében.” Ahol nem számít a nem, a politikai hovatartozás, csak egy dolog a lényeges: a mindentől független érték. És ez a rend nagyon fontos – tanácsolja Weöres –, ne a divathoz alkalmazkodókra figyeljünk, hanem az eredetiekre, az áldozatosokra.

December. Egy pillanat, és vége a szép időnek. Vége a gyógyító napfénynek, a szőlőfűrtök ragyogásának, az avar illatának. Érzékeny bőrrel és lélekkel járunk. Életünk kódos hajnalokba, zúzmarás és komor reggelekbe téved. Fázunk, és a néma sírás megszépítette fáradt tekintetüket.

örömei. A valódi élet nem most van, csak a fényben fürdőző boldogság az igazi, a magával ragadó órák pogány szertartásai. Kezdődik az unalmas szobaélet, a didergő lélek magánya. Befűtök, leemelem a polcra a kedves írók könyveit, és olvasok lámpám derengő fényében.

Utcai zenész. A zajos, emberpiacos tér közepén áll a harmonikázó férfi. A székely himnusz játssza, lelkesen, sok tévesztéssel és fals hangokkal. Nem baj, gondolom magamban, legalább csinál valamit. Fél óra múlva jövök vissza, s hallom, ugyanazt nyekgetti. Késő délután még több hibával. Este nyolc óra körül nagy bőrdődjébe, de még – búcsúzóul – megismétli. Az emberek sietve mennek tovább, és az odabott pénz is nagyon kevés. Úgy látszik, a rosszat, a kon-tár iparost nem díjazza a fővárosban.

A könyvművész Kós Károly. A Holnap Kiadónál látott napvilágot az igen szép kiállítású kötet. Sokan egy-egy szelvényt ismerik Kós életművének; van, aki építészként, van, aki íróként, kevesen a metszetek remek grafikusaként tekintenek rá. Pedig meglátásom szerint Kós Károly elsősorban művész volt. A hagyományokat követve állított elő ő maga is könyveket. Egyrészt a kényszer vitte rá – ahogyan sokszor elmondta –, másrészt a kedv. Persze a kivételes tehetség is, a polihisztori képesség. Milyenek ezek a munkák? Sorozattervek? Szépek, egyszerűek; tiszta formák képi megfogalmazásai, hiszen a nagy erdélyi teremtő mindig képekben gondolkodott, így hozott létre mara-dandó értékeket.

Új esztendő. Új naptárlap. Néhány órája még petárdák durrogtak, tántorgó fiatalok hangoskodtak. Én a *Himnusz*t vártam, a nagyzenekart a Hősök terén: mintha az ország együtt énekel volna. Később az elsejei hírek: az idei télen eddig kilencvenkilencen fagytak meg. A vörösiszap-tragédia elszenvetői közül sokan még mindig házatlanul vergődnek. Vajon mi lesz velük? És él-e az idős házaspár, akinek csak a csupa seb macskája maradt?

Délután séta a ködbe merült templomig, néztem a gyerekeket, családostan álltak a hegyoldalban, a szél elsőpörte az ezüst csillogású havat... „Csak valamilyen csodaszzerű fordulat mentheti meg a magyarságot!” – az elmúlt napokban már az ötödik helyen hallom; valami sötét reménytelenség telep-szik az emberekre, ha tovább beszélnek a jövőről.

Fel kellene rázni magunkat, tenni a dolgunkat lelkesen és becsülettel. De nagyon nehéz: soha ennyi naplopó ellendrukker nem volt az országban, mint most.

■ FENYVESI FÉLIX LAJOS

Boci, boci, tarka...

Alig fél százada atyámfia falujában még gyakran hangzott fel az elnyújtott kiáltás: „Drótoszó-fótoszóóóóó!” E hírverésre Rozi néni meg Juliska már készítette is a reparálni való lábast, sajtárt, tejesköcsögöt. Ha kiszakadt a vizeskanna füle, vagy kilyukadt Lajos bácsi bormérője, félretették, mert tudták, hogy a drótosót, hátán hordva műhelyét, évente többször is beköszön a faluba, s mindent megjavít, ami edényben a ház körül csorbát szenvedett.

Nagyobb helyeken akár négy-öt napot is eltöltött, annyi munkája akadt. Előbb beszállásolta magát egy ismerős portára, hol a koszt-kvartélyért természetben fizetett (mindent megjavított, ami reá várt), majd másnap reggel kiült az árokpartra, vagy egy kút mellé, árnyas fa alá telepedett, és fogadta a kuncaftokat. Mindenre volt célszámára megkelléke egy kis ládikában, ügyesen szortírozva. (A mester fogásait atyámfia, a többi gyerekhez hasonlóan, tisztos távolságból próbálta ellesni.) Jöttek is a népek csöstől!

Az összegyűlt pénzecskét kicsi kendőbe kötözte, s ha már mindent befoltozott-megdrótozott, újra hátára vette a betyárbutort. A szomszéd faluszélen aztán megint rákezdte: „Drótoszó-fótoszóóóóó!”

Zemplénből-Gömörből valók vol-

tak e derék atyafiak, kora tavasztól késő őszig – szép, nagy kört leírva az Alföldön – gyakorolták mesterségüket.

Manapság egyre zajosabb, olykor tovakodva magakináló házalók járnak már arra felé is. Úgy visít fel a jégkrémesautó a legváratlanabb pillanatban, hogy majd kiesik a toll atyámfia kezéből! A dunyhát-tollat felvásárlók szinte naponta váltják egymást, hangszóróból üvöltve-ajánlva jobbnál jobb üzletet. Az ócska bútor vagy fémhulladék után érdeklődők meg rendszerint délelőtt kiabálják ki a házbülieket, a már-már üde színfoltnak számító – mert csendesebb szavú –, „Románból” batyuzók pedig jobbra délután keredzhetnek be portékáikkal.

Mindenen túltesz azonban a reggelente menetrend szerinti pontossággal felhangzó „Boci, boci, tarka”!

Atyámfia még jól emlékszik kezdő hegedűóráinak slágerszámaira (szenvedett is a szárazfa a vonója alatt, míg elfogadhatóan előcsalogatta belőle e műremeket), de ez a mostani minden eddigi életén élményét felülmúlja csengő-bongó instrumentális ötleteivel, kisgyermekes bocivokáljával, poénosnak szánt csattanójával: „Oda megyünk lakni, ahol tejet kapni.” És az előadást, oda-vissza az utcában, naponta megismétlik. Műsoruk prolongálja! De meddig?

Az oláh, a tót meg a cigány

Ady Endre születésének századik évfordulóján Ceausescu Romániájában a Magyar jakobinus dalát némi átigazítás után engedték csak elszavalni, imígyen: „Hiszen magyar, román, szláv bánat / Mindigre egy bánat marad.” Hallom-olvasom, hogy újjabban meg ifjú szomszédunk neheztel reánk, mert tótozzuk őket. Szegény Mikszáth, mit szólna most a szlovák atyafiak e névbéli buzgókodásához...

Hazai nyelvi frusztrációnk is már bő két évtizedes. A cigány-roma megnevezésbéli mérkőzés jelenleg döntetlenre áll, a mezőnyjátékban némi cigány fölénnyel. A hivatalosság romáziák, az országlakosság meg – köztük az érintettekkel – cigányozik. Utóbbiak bizony cigány önkormányzatba tömörülnek, rájuk szavaznak, esetleg a cigány vajdára hallgatnak, cigány kultúráról és cigány folklórról

beszélnek. Álságos tapintat ez a romázás, s különösen politikusaink ajkán csörömpöl hamisan a szó.

De furcsa is lenne az átkeresztelő, mert akkor bizony következetesnek kellene lenni! A generális névcseré után például a Száztagú Romazenekar – élén a világhírű romaprimással – játszaná majd a Romabáró dalait, miközben romahal helyett – mert az könnyen romaútra megy –, romapcsenyét rendelnénk az étteremben.

De hogy tovább romálkodjak: a fenti adys példa nyomán, picit átigazítva Vörösmarty örökbecsűjét (A vén roma), így szólna majd a mű refrénje: „Húzd rá roma, ne gondold a gonddal!”

Még mielőtt romakereket hanyatnának vélem, kérem, hallgassuk meg a Transylmania együttes népszerű dalát, s fogadjuk meg a benne foglaltakat: „Legyen úgy, mint régen volt...”!

■ OZSVÁTH SÁNDOR

Haláluk után is „élő” evangélikus kalendáriumszerkesztők

Interjú dr. Dukkon Ágnes irodalomtudóssal

► A csillagászat magyar nyelvű bibliográfiáját (<http://csimabi.csillagaszat.hu/cs-onlin.htm>) böngészve az 1711-es esztendőnél a következő kötet leírását találjuk: *Ujj Kalendariom, Mellyet Christus Uruk születése után való 1711. Esztendőre irt Neubart Janos. És Magyar Országgra, Erdélyre, és egyéb Tartományokra-is alkalmaztatott. Neubarth Kristóf szintügy naptárak készítésével foglalkozott, a két Neubarth nevéhez többek között bártfai, debreceni, kolozsvári, komáromi és lőcsei prognosztikonok fűződnek. A hazai csillagászati szakirodalom évtizedeken át egyértelműen magyar földről származónak tekintette őket. Valódi kilétük megjelölésében dr. Dukkon Ágnes irodalomtudós, a Magyar Tudományos Akadémia doktora, az Eötvös Loránd Tudományegyetem Orosz Nyelvi és Irodalmi Tanácsának főiskolai tanára, a Magyar Protestáns Közművelődési Egyesület tagja sietett az asztronómusok segítségére. A régi magyar kalendáriumok szakavatott kutatóját az evangélikus vallású és teológusi képzettségű Christoph és Johann Neubarth életéről és munkásságáról kérdeztük.*

– Mit tudunk Christoph és Johann Neubarthról? Mikor éltek, honnan származtak, milyen rokoni szálak fűzték őket össze?

– 17. századi sziléziai asztronómusok, a mai Wrocław – németül Breslau, régi magyar nevén Boroszló – közelében lévő városka, Bolesławiec (Bunzlau) szülőttei. Az apa, Christoph Neubarth 1607-től 1682-ig élt, tanulmányait szülővárosában, a korban igen jó színvonalú iskolában kezdte meg. Egyebek közt a 16–17. században olyan jeles diákjai voltak ennek az iskolának, mint Martin Opitz, Andreas Tschernig, Christoph Colerus, Andreas Scultetus, a német irodalom neves képviselői. A kalendáriumszerkesztést az 1650-es évektől haláláig folytatta.

Fia, Johann Neubarth születési évét egyelőre nem sikerült kiderítenem, de a halálzási éve ismert: 1686. Egy német kutató, Klaus-Dieter Herbst 2004-ben megjelent munkájában szerepel ez a dátum és még néhány adat a két Neubarthra vonatkozóan.

– Hol jelentek meg, és mikor kerültek magyar földre naptári előrejelzéseik?

– Christoph és Johann Neubarth német nyelvű kalendáriumait Boroszlóban a Baumann-nyomda adta ki, de a magyarországi és erdélyi protestáns nyomdák egy részének is ők készítették a naptári kalkulációkat az 1650-es évektől 1686-ig. Néhány kalendárium címlapján, például az 1674-re és 1675-re szóló kolozsvári naptárakban ilyen formában találkozunk az apa nevével: *Neubarth Christoph Bolesla-Silesius*.

A régi, neves kalendáriumszerzők azonban gyakran a haláluk után is sokáig „élnek”, mert a naptárkiadóknak fontos, hogy ugyanazzal a névvel jelenjenek meg továbbra is a kalendáriumok, a kiadványok kelendősége miatt. Így történt Johann Neubarth esetében is: halála, 1686 után egy bizonyos Gottfried Kirch készítette – az ő neve alatt – a boroszlói kalendáriumokat, amelyeket átvettek a magyarországi kiadók is, így például a lőcsei Brewer-nyomda, illetve a kolozsvári kiadók, mint Tótfalusi Kis Miklós az 1690-es évektől 1702-ig, de szerepel a neve debreceni, bártfai és komáromi magyar nyelvű kalendáriumokon is, még a 18. század első két évtizedében is.

A naptári kalkulációkat általában egyetemhez vagy neves iskolához köthető személyek, többnyire matematikus, orvosi, teológiai képzettséggel rendelkező tudósok készítették a kora újkorban. Az egyik ilyen köz-

pont volt Közép-Európában Krakkó, a *krackai kalendárium* még a 18. század végén is népszerű volt nálunk, holott már csak a név utalt az „ösmintára”. A protestáns régiókat egyebek közt a sziléziai Boroszló látta el kalkulációkkal és prognózisokkal: időjósállással, horoszkóppal, egyéb jellegzetes naptári témákkal.

– Apa és fia egyaránt teológusi végzettséggel bírt.

– Christoph és Johann Neubarth teológiai végzettségéről is a naptárak címlapjáról értesül(t) az olvasó: 1679-től 1685-ig a kolozsvári magyar kalendáriumok mindkettőjüket *Teologus és Astrologus*-ként említik, a lőcsei magyar naptárakban viszont csupán a nevük szerepel, de a foglalkozás nem.

Evangélikus vallásúak, pietisztikus vallásosságukra azokból a bevezető és záró bekezdésekből következtünk, amelyek a prognosztikon – vagy ahogy gyakran nevezték, *Astrologiai Visgalas* – hagyományos jóslásait közrefogják. Szinte mindegyik naptárban rövid fohász, a prédikációk retorikai sajátosságaiból ismert fordulatok, néha szoltárversek, énekek találhatók. Kolozsvárott megjelent, 1679-re szóló kalendáriumban olvashatjuk ezt: „Azért az Úr Isten szorgalmatosan imádnunk kell, és ehhez képest így énekelniünk, mondván: Adgy békességet Isten népednek, / Hogy felmagasztaljanak mindenedek, / Az te jóvoltodért Felségednek, / Hálaikat adván mondgyanak szentnek.”

Bár óvatosságra int bennünket az a tény, hogy az ilyen toldalékszövegek nemcsak a naptári számításokat készítő asztronómustól/asztrológustól származhatnak, hanem a fordítótól vagy a kiadótól is. Van, amikor aprólékos szövegelemzéssel megállapítható, hogy ki lehet a szerző, máskor viszont nem. A Neubarth-kalendáriumok közül a fent idézett kiadás, valamint az 1682-re szóló kolozsvári kalendáriumban olvasható búcsúzó sorok személyes hangja s az életkor említése utal Christoph Neubarth szerzőségére: „Itt az én edgyügyű Prognosticálásomat erre az emlékezetre méltó 1682-dik Esztendőre, mellyet az én vérségemnek 74-dik Esztendejében irtam, a Kegyes Olvasónak feltenni, velle communicálni és

befejezni akartam. A' mellett őket az Isten kegyelmes gondviselése alá ajánlom. Ámen!”

– Kutatásai során megtalálta ma is élő leszármazottait...

– Igen, ez rendkívül érdekes számítógépes „kaland” volt 2002-ben: éjszakába hajló munka után éppen befejeztem a kalendáriumokról írt könyvemben a Neubarth-naptárakról szóló fejezetet, s mielőtt kikapcsoltam volna a gépet, megnéztem az e-mailjeimet. Megdöbbenve tapasztaltam, hogy az egyik levél küldője: *Christoph Neubarth!* Először azt gondoltam, káprázik a szemem, mert egész nap velük foglalkoztam, aztán vírusra gyanakodtam, és percekig nem mertem megnyitni a levelet. Végül győzött a kíváncsiság.

Kiderült, hogy a berlini Akademie Verlag munkatársától jött az üzenet, aki a 17. századi Neubarth család leszármazottja, s a fia ugyancsak Johann, mint ama régi Neubarth-ös fia... Egy Brémában publikált cikkem nyomán jutott el hozzám, s arról érdeklődött, sikerült-e részletesebben kiderítenem a 17. századi elődök életrajzi adatait.

Még évekig leveleztünk, máig megvan a kapcsolat, de a sziléziai elődök fölkapcsolásához Boleslawiecbe kellene eljutni vagy wrocławai levéltárakba, ahol még az 1990-es évek közepén kutattam, de akkor nem a Neubarthok, hanem a másik izgalmas 17. századi kalendáriumszerző, a késmárki David Frölich érdekelt. Egyébként az interneten elég sok Neubarth nevet lehet találni, de az említett berlini kolléga valóban annak a 17. századi családnak a le-

származottja, van is a birtokában egy régi Neubarth-kalendárium.

– Olvashatjuk esetleg a műveiket faksimilében vagy kivonatos formában? Hol tájékozódhatunk részletesebben életükről és munkásságukról?

– Sajnos, faksimile kiadás nincsen egyik Neubarth-kalendáriumról sem. De ez jó gondolat, talán a Széchényi-könyvtárban dolgozó régi könyves kollégáim tudnának segíteni abban, hogy egy ilyen kiadvány napvilágot lásson. Szerencsére vannak viszonylag ép példányok, technikai akadály valószínűleg nem lenne a kiadásnak. Életükről, munkásságukról a legutóbbi magyar nyelvű ismertetés a *Régi magyarországi kalendáriumok európai háttérben* című könyvemben olvasható.

■ REZSABEK NÁNDOR

► Több mint tíz évvel ezelőtt találkoztam a könyvtár-népművelés szakot végzett *Halász Ildikóval*. Egy beszélgetés alkalmával elmesélte, hogyan csúszott élete alkoholizmusba, micsoda mélységeket járt meg a sátán rabságában, és milyen küzdelmek után találkozott a szabadító Jézus Krisztussal. Történetét most az *Evangélikus Élet* olvasóival is megosztja – reméljük, sokak okulására...

Hadd bocsássam előre, mennyire hálás vagyok, hogy Krisztus megszabadított az alkohol fogságából, és hogy azóta velem élhetek! Amióta felajánlottam neki az életemet, újra és újra adódik lehetőségem másokon segíteni... Hiszem, hogy a bajba jutott embereket a Jóisten küldi hozzám.

Meggyőződésem szerint családom alkoholizmusa – így az enyém is – abból eredt, hogy Isten nélkül éltünk. Szüleim az úgynevezett „fényes szerek” nemzedékének tagjai voltak, akik a szép új jövőt építették. Politikával foglalkoztak, családi életünk pedig egyáltalán nem is volt. Jellemzően azt sem vették észre, amikor hét- vagy nyolcórásan tbc-s lettem. Betegségem az utolsó pillanatban derült csak ki. A vidéki kórházban töltött három hónap következtében az addig igen eleven kislányból hallgatag, befelé forduló gyerek lettem. Ez valószínűleg kihátással volt későbbi életemre is, mert ez nagymértékben hozzájárult ahhoz, hogy féltem az emberektől, és menekültem a konfliktushelyzetek elől.

Tizenhét éves voltam, amikor megismerkedtem későbbi férjemmel. Az ismeretségből hamarosan házasság lett, ami számomra inkább egyfajta menekülést jelentett. A férjem vendéglátóipari főiskolát végzett, és az egyik vidéki város kiemelt üdülőtérületének szórakozóhelyei tartoztak a felügyelete alá. Ritkán volt otthon, több időt töltött a barátaival, mint velünk, így nem volt igazi családi életünk. Én – miközben otthon léteztem két gyermekünkkel – az esti tanárképző főiskola kihelyezett, levelező tagozatán szereztem népművelés-könyvtár szakos diplomát.

Amikor elvégeztem a főiskolát, befelé forduló természetem miatt jobban szerettem volna könyvtáros lenni, de csak népművelőként kaptam állást, a Szakszervezetek Országos Tanácsának (SZOT) abban a üdülőjében, ahol a férjem is dolgozott. Programokat kellett szerveznem a beutalt vendégeknek. Azt pedig nem lehetett, hogy a borok városában egy borkóstoló programon ne koccintsak a vendégekkel... És minden ezekkel ez egy decikkel kezdődött.

Később jöttek a nagy rendezvények, amelyeken esténként két-három száz ember előtt kellett beszélnem. Az ismerkedési, illetve a táncos búcsúestek számomra szabályos lelki válságot okoztak. Csak úgy tudtam ezeket végigcsinálni, hogy az elején lehajtottam egy fél deci rövidet. Ettől erőre kaptam, oldódott a bennem levő feszültség. Az est végén pedig – miután elmentek a vendégek – mi, a szervezők ismét itallal ünnepeltük meg, hogy jól sikerült az alkalom. Így aztán lépésről lépésre, észrevétlenül csúsztam bele az ivásba.

Tizenhárom év után elváltunk a férjemmel. Én Pestre kerültem, a SZOT-központban az Üdülési és Szanatóriumi Főigazgatóság Kulturális Főosztályán lettem főelőadó. Attól kezdve viszont már „az egész országgal ittam”, mert az összes üdülő hozzám tartozott. Az igazgatókkal és az üdülővezetőkkel folytatott tárgyalások legtöbbször koccintással jártak. Ráadásul a központban százötvenen dolgoztunk, szinte min-

„A poharat csak Jézus segítségével tudtam letenni”

Beszélgetés Halász Ildikóval

dig név- vagy születésnapja volt valakinek...

Amerikai anizksz • Később megismerkedtem egy férfival, aki szintén vendéglátós volt. Ő azonban az Egyesült Államokba ment szerencsét próbálni. Mivel elég nagy szerelem volt, utánamentem. Már a házasságunkat is terveztük, de ő kint még jobban kezdett inni. Az volt a baj, hogy én is. Akkor éreztem először, hogy valami nincs rendjén.

A fiam is kijött egyszer három hónapra, és látva a helyzetünket, ultimátumot adott: két hetet kaptam, hogy szakítsak azzal a férfival. Nekem a gyerekeim nagyon fontosak voltak, így elköltöztem tőle.

De egyedül maradtam egy hatalmas és idegen országban – akkor kezdődött csak igazán a kálváriám. Igaz, sokat utaztam – vettem egy autót is –, és Amerika leggyönyörűbb részein jártam és laktam, de nagyon hiányzott valami. Akkor fogalmazódott meg bennem először, hogy kellene keresnem valakit, egy papot (?), akinek elmondhatnám, hogy belülről mennyire üres vagyok, hogy mennyire elrontottam az életet. Persze ez csak gondolat maradt, mert hova is indulhattam volna...

Most már tudom, hogy amikor én az igazi szerelmet és társat kerestem, vagy épp utazgattam, akkor valójában Jézust kerestem, és az ital csak pótcselekvés volt. Hiába voltam a világ legcsodálatosabb helyein, akkor voltam a legboldogtalanabb, legmagányosabb és belül a legüresebb. Valójában beutaztam a fél világot Jézusért, a lelki békémért és azért a biztonságérzetért, amit csak ő tud megadni.

Szembesülve a ténnyel • Mivel akkor még csak fél évekre hosszabbították meg a vízumot, másfél év után hazajöttem. Itthon az édesanyám halála után külön lakást vettünk a fiamnak, a lányomnak és nekem.

1992-ben egy napon nagyon rosszul éreztem magam; szédültem, hányingerem volt, gyenge voltam, magyarul elvonási tüneteim voltak. Elmentem a háziorvoshoz. Amikor leültem vele szemben, rám nézett, és csak annyit kérdezett:

– Mikor ivott utoljára?

Ez a kérdés olyan pofonként ért, amelyet addig még nem kaptam az életemben! Hát ezt meg honnan tudja?! – hasított belém.

– Miért, maga nem tudja, hogy alkoholist? – kérdezte. – Predelírium állapotban van, innen csak a mentővel megy el, mégpedig egyenesen a kórházba.

Iszonyú érzés volt így szembe-sülni azzal, hogy alkoholistá vagyok! És hogy szégyelltem magam, amikor jött a mentő, bevitték a kórházba, és úgy remegett a kezem, hogy nem tudtam bevenni a gyógyszerem... Az ápolófiúnak kellett tartania a poharat. Nőként ezt átélni szörnyű volt.

Ezek után azt mondták a munkahelyemen, hogy nem szeretnék többet velem dolgozni, és ezt én teljesen megértettem. De az alkoholról nem tudtam lemondani, hiszen akkor már nagyon függő voltam. Mindig visszaestem, és mindig egyre rosszabb lett. Hétszer voltam önkéntes elvonókúrán. De semmit sem ért. Volt olyan, hogy délután kijöttem a kórházból, másnap reggel pedig már mentem is inni.

Az alkoholizmus nagyon erős lel-

ki fogság, ráadásul az ember szervezete fizikailag is igényli az alkoholt. Ha sikerül is egy darabig tisztán maradni, amikor jön az első probléma, akkor az ember reflexből máris nyúl a pohár után. Az alkohol ugyanis oldja a feszültséget. Segítségével az ember nem látja olyan sötétben az életet, úgy tűnik ilyenkor, van remény is, hogy meg fog oldódni a problémás helyzet. Én ráadásul, amikor ittam,

szerettem beszélgetni, ami jót tett, hisz kibeszélhettem magamból a dolgokat.

Abban az időben egy könyvtárban kaptam állást, amely újabb stresszhelyzetet teremtett. Ugyanis hiába szerettem volna mindig is könyvtárosként dolgozni, a korszerűsített, számítógépes rendszert már nem ismertem. Egy nap, amikor valami sérelem ért, hazamentem, jól leittam magam, majd betelefonáltam, hogy én ide soha többet ne megyek dolgozni! Másnap, amikor kijózanodtam, döbbsentem rá, hogy mit tettem! Akkor viszont már késő volt – felvettem helyettem valaki mást.

Az is fontos, hogy a nők többsége zugívó – én is az voltam. Nem a kocsmába ültem be, hanem megvettem a boltban az alkoholt, és hazavittem. De még otthon is eldugtam az üveget, csak annyi időre vettem elő, amíg öntöttem magamnak. Vagyis még magam előtt is letagadtam, hogy iszom. Hányszor volt úgy, hogy a boltba menet megfogadtam: csak tejet és kenyeret veszek, az italospolcoknak még a közelébe se megyek! Meg is tudtam tenni, de a pénztárnál, amikor már csak egy ember állt előttem, mégis kiálltam a sorból, hogy visszamenjek, és betegyem az üveget a kosaramba.

„Rajtad már csak az Isten segíthet.” • 1997-ben kiköltöztünk a gyerekeimmel egy főváros környéki településre – engem akkor már leszálalékoltak. Abban bíztam, hogy a környezetváltozás jót fog tenni. Ráadásul nem is leszek egyedül. A gyönyörű természetben nagyokat fogok sétálni, kiülök majd a patak partjára, és ott majd meg fogok gyógyulni. De ez nem ilyen egyszerű. Amíg az ember legbelül nincs rendben, addig akárhova mehet, a lelkét magával viszi.

Egyre sűrűbben voltam rosszul, egyre többet voltam kórházban. A végső stádiumban, 1998 áprilisában háromnapos „ördögjárás” volt nálam. Szörnyű volt! Akkor már olyan látomásaim voltak, amelyeket teljesen valóságosnak élttem meg. A fejemben hangokat hallottam, amelyek énekeltek, és azt mondták, hogy jöttek értem. Azt ígérték, hogy egy csodálatos helyre fognak elvinni. Ez egy másik bolygó lesz, ahol nagyon szeretik az állatokat, úgyhogy vihetem magammal a kutyáimat is. Én meg felhívtam a lányomat, hogy viszem a három kutyát egy csodálatos helyre!

És én tényleg láttam egy alakot, aki fürdőruhában beszélgetett velem áprilisban (!), jött-ment körülöttem. Még az utcára is kimentem utána. A szomszéd bácsi meg kérdezte tőlem, hogy mit keresek.

– Miska bácsi, te nem látod, hogy ott, a Kati néniék kertjében egy ember rohangászik fürdőruhában? Az egy veszélyes valaki! Meg kell őt fogni! Segíts, fogjuk meg!

Utólag belegondolni is borzasztó! Ez a szörnyűség három napig tartott. Mindvégig hallottam a hangokat, és meg is kérdeztem a főnöktől: ki vagy te? Azt felelte, hogy nem mutathatja meg magát, de levettíti nekem. A konyhában a mellettem lévő székre mintha valaki odaült volna, a fehér falon pedig mint egy film, vetítés jelent meg. „Olyan ismerős nekem ez az arc! Honnan ismerem?” – járt az agyam. És akkor hirtelen rájöttem, hogy a képeken szokták így megfesteni az ördögöt. Hegyes orr, hegyes szakáll. Utána pedig mindenféle jeleneteket mutatott meg a világból. Borzasztó volt.

Ráadásul olyan komolyan vettem a látomásomat, hogy írtam egy levelet a pápának, hogy mentse meg a lelkemet. Fizessenek értem váltságdíjat, én nem akarok a pokolra kerülni, mert én láttam, hogy az milyen borzalmas hely. Soha nem adtam aztán fel ezt a levelet, de a mai napig megvan. Akkor már kerestem Istent, és tudtam, hogy én Jézus embere vagyok, vagyis hozzá tartozom, ezért az lehetetlen, hogy a pokolra kerüljek! Folyamatosan imádkoztam hozzá, hogy mentse meg a lelkem.

Három nap múlva a lányoméék elvittek orvoshoz. Az Erzsébet-kórházba kerültem. A pszichiáterem, dr. Főris Éva azt mondta: „Mi már mindent megtettünk, amit emberileg és orvosilag meg lehet tenni. Rajtad már csak az Isten segíthet.” Így kerültem Dömösre, a Református Iszákosmentő Misszió gyógyító hetére.

Dömösön • Amikor Amerikából hazajöttem, itthon sokféle egyházhöz és gyülekezetbe elmentem. A mormonoknál meg is keresztelkedtem; nekik nem szabad alkoholt sem inni, így gondoltam, ez majd segít, és ott majd leszokom. Jézus Krisztus azonban sehol sem szólt hozzám.

Ahogy azonban Dömösön beléptem a Református Iszákosmentő Misszió házába, egyszeriben azt éreztem, hogy hazajöttem, nekem itt a helyem. Az a két hét, amit ott tölthettem, az elmondhatatlan volt! *Balog Zoli* bácsi és felesége, *Margit* néni nagyon nagy szeretettel fogadott. Úgy jöttem el onnan, hogy én már soha többet nem fogok inni.

Másfél hónapig meg is tudtam állni. De amikor jött az első komoly probléma, akkor máris a pohár után nyúltam. Dömösön azonban aláírtam az úgynevezett kékkeresztes papírt, amelyen nemcsak az áll, hogy soha többet nem iszom, hanem az is, hogy ha bajba kerülök, akkor azonnal kérek segítséget. Ezt meg is tettem, bár egyáltalán nem volt egyszerű lépés. Mert hát nagyon nagy melánnyel jöttem el Dömösről, megígérve, hogy most már soha többet nem veszek poharat a kezembe. Ezek után pedig fel kellett őket hívnom, és be kellett vallanom, hogy bizony mégsem tudtam tartani a szavam. Végül is inkább vállaltam a szégyenérzetet, mert szükségem volt a

segítségre. Azt is elhatároztam, hogy addig fogok Dömösre járni, amíg a poharat teljesen le nem teszem. Mindez augusztusban történt, és szeptemberben már mehettem is vissza újabb két hétre.

A dömösi otthonban akkor üresedett meg egy takarítói állás, én pedig gyorsan jelentkeztem. Bármit elvállaltam volna, csak minél többet lehetek ott. Így aztán fél évig minden hónapban visszajártam, és ez engem lelkiileg nagyon megerősített. A takarítás mellett be tudtam ülni a délelőtti gondolatébresztő előadásokra, este az evangélikusokra, segítettem a konyhán is. Egyszóval nagyon jól éreztem magam, mert védett helyen voltam. Bár még mindig nem volt teljes a szabadulás, mert titokban be-bevittem az üveget magammal, a hangok pedig ott sem hagytak békén. WC-pucolás közben azt sugdosták a fülemben: „Kell ez neked? Amerikában milyen jó dolgod volt, most meg nézd meg, itt mit csinálsz!”

Decemberben, amikor Dömösre értem, azt éreztem, hogy most valaminek történnie kell, ez a bizonytalan állapot nem tartható már sokáig. 1993 karácsonya előtt volt egy öngyilkossági kísérletem. Az összes gyógyszer feloldottam egy pohár vízben, és reggeltől estig nem csináltam mást, csak a számhoz vettem, majd letettem. Közben a hangok folyamatosan azt suttozták: „Idd már ki, öld meg magad! Mi értelme az életednek? Úgysem lesz semmi örömed az életben!”

Hogy mégsem hajtottam fel azt a poharat, az annak az erős félelemnek volt köszönhető, hogy nem tudtam, hova fogok kerülni, és milyen sötét erők fognak magukkal ragadni. Ebben a többórás harcban egyszer csak hallottam egy másik hangot is, amely azt mondta: „Adj magadnak még egy hónapot. Ha nem történik azalatt sem semmi, akkor még mindig megteheted.”

Sok évvel később Dömösön én kértem az Istentől egy hónapot. Kértem tőle, hogy történjen valami az életemben, és segítsen végképp megszabadulni, mert ez a helyzet számomra már kibíratatlan.

December 10-én egész nap erősen imádkoztam, zsoltárokat énekeltem, *Szent Ágoston* írásait olvastam, mert tudtam, ő is mennyit küzdött, míg teljesen átadta magát Istennek. Másnap délután három órakor elindultam, hogy felmenjek a hegyekre, és ott megfogadjam, nem iszom többet. Azonban olyan nagy hó volt, hogy csak a temetőig jutottam el. Bementem hát oda, és hangosan imádkoztam azt, amit visszaérve a szállásra le is írtam. Ebben röviden összefoglalva azt mondtam, hogy az eddigi szabadságommal nem kívánok többet élni, mert az valójában csak a sátán és a világi élet rabszolgaságát jelenti. Az az igazi szabadság, amelyet Isten engedelmes gyermekeként él az ember. Megígértem azt is, hogy nem fogok többé inni.

A mai napig élesen emlékszem arra, hogy amikor kijöttem a temetőből, olyan békesség és öröm töltött el, amelyet soha azelőtt nem tapasztaltam. És ez azóta – több mint tíz éve – is tart.

Amióta újjászülettem, vagyis képes voltam kimondani, hogy átadom az életem Krisztusnak, megszabadultam minden lelki tehertől, poharat pedig nem vettem a kezembe. Viszont csodák tömkelegét élem át: folyamatosan kapom a lelki testvéreket és a feladatokat. Ahol csak tudok, bizonyágot teszek Jézus szeretetéről, szabadításának erejéről. Istennek pedig hálát adok a gyerekeimért és azokért a társakért, akik a legnehezebb időszakokban is mellettem voltak, türelmükkel, szeretetükkel segítettek.

■ *Lejegyezte: BODA ZSUZSA*

Képeslapok Győrből

gatják nevelési célkitűzéseinket, támogatják a felekezeti szerinti hitoktatást. Örömmel tapasztaljuk, hogy évről évre nő azoknak a tanulóknak a száma, akik érettségi tárgyként is választják a hittant. Természetesen közülük nem mindenki akar teológiára menni, egyszerűen fontosnak tartják a tantárgyat, s nem elhanyagolható az sem, hogy szorosan kötődnek a tárgyat tanító evangélikus, református vagy katolikus lelkészhez.

Azt is jól érzékelik a diákok, hogy az a tudás, amelyre itt tesznek szert, szinte minden más tantárgyban is hasznosítható. Történelemben való jártasságuk, irodalmi műveltségük, a zene és képzőművészetek iránti fogékonyságuk, a társadalmi és természeti környezethez való viszonyuk egészen más dimenzióba kerül, mint a megszokott, hiszen a diákok a hittan tárgyi keretei között nemcsak bibliaismeret és dogmatikát tanulnak, hanem alapos tudást szereznek egyháztörténelemből is. Ismerkednek a világvallásokkal, tanulmányozzák a jézusi etikát, el-sajátítják a keresztyén etika normáit a családi, a társadalmi élet, valamint a munka területén. Eközben észrevétlenül növekszik felelősségérzetük a teremtett világ, az embertársak és az élet védelme iránt.

Nem elhanyagolható az sem, hogy a közismereti tárgyakat tanító nevelők is érzékelik, hogy a diákok szövegértelmezési kompetenciái az ószövetségi és újszövetségi iratok tanulmányozása során folyamatosan fejlődnek.

Jézus kopogtat... az oviban is

Óvodánkban törekvünk, hogy a „reguláció, imitáció, inspiráció” harmóniáját a keresztyén ember lutheri szabadságában valósítsuk meg. Mindezt tesszük a játék és a mese nyelvén, melyet ebben az életkorban a legjobban értenek a gyermekek. Szándékunk, hogy aki nyitott erre, átélhesse ennek békéjét.

Jézus hívja... a kisiskolásokat is

A kisgyermek sikeres bevezetése az iskolás élet rejtelmeibe örök életre szól. A nyugalom, harmóniát, kiszámíthatóságot, biztonságot nyújtó tanító mindezt tudja. Pedagógiai tapasztalata, a munkája nyomán átélte élmények zálogai a kisgyermek egészséges elköltözésének. Iskolánk alsó tagozatában összeszokott, egymást segítő és inspiráló közösség dolgozik. Munkánk sikerének fontos feltétele a szülőkkel való együttműködés. A napi kapcsolattartáson kívül szakmai segítséget is kívánunk nyújtani a nagy sikerű *Útjelzők* sorozattal, ahol neves előadók, gyakorló szakem-

berek osztják meg tudásukat és tapasztalataikat az érdeklődőkkel. Így járt nálunk – a teljesség igénye nélkül – *Gombocz János, Hoffmann Rózsa, dr. Bagdy Emőke, Vekerdy Tamás.*

Közösségünk nagy hangsúlyt fektet a nemzeti identitás, a keresztyén magyar kultúra megismertetésére és ápolására. A tananyagon kívül a délutáni – kötetlenebb – elfoglaltságokba is becsempészük azokat a tevékenységeket,

Gólyaavatás

melyek ezt szolgálják. Így ismerkednek meg diákjaink népszokásokkal, dalokkal, táncokkal, hagyományos kézműves technikákkal, kismesterségekkel.

Jézus várja... a fiatalokat is

Az ifjúkor számtalan útvesztőjében minden fiatal csak az észrevétlenül, de sok helyen kifizetett korlátok között tud biztonsággal közlekedni. Ezek a védelmező és kapaszkodást biztosító korlátok a nagydiákok számára is a folyton megerősítést kívánó hitből, a biztos tudást jelentő igényes szellemiségből épülnek. Ehhez kíván a gimnázium a szülők elképzeléseit támogatva megfelelő lelki, szellemi, tárgyi környezetet biztosítani. A szigorú tanári követelmények teljesítésén kívül az iskolai elfoglaltságok gazdag kínálata teszi élményszerűvé a diákéveket.

Az alábbiakban ezekből adunk rövid ízelítőt.

Comenius iskolai együttműködések projekt

Iskolánk a neuendettelsai (Bajorország) Laurentius-Realschulével több éve ápol kapcsolatokat. Az iskolával két sikeres Comenius-programot valósítottunk már meg. A korábbi projektek után 2010-ben is megpályáztuk és el is nyertük a Comenius-program nyújtotta újabb EU-támogatást. A projekt két évre szól, ezáltal 2012-ig dolgozik együtt a két intézmény.

Az együttműködés témája az integráció, az elesettek, rászorultak, betegek, fogyatékosok, idősek megismerése, elfogadása, segítése. A győri Evangélikus Szeretetház és a neuendettelsai Diakonisches Werk a részt vevő iskolák közelében működik. A győri idősek otthona és a fogyatékosokat segítő bajor műhely ideális helyszíneket biztosít a program megvalósításához. A diákok megismerkednek ezeknek az

Kiszebahajtás

Szeptember elején, egy szép napsütéses napon a győri evangélikus Öregtemplom oltárát állták körül a Péterfy Sándor Evangélikus Oktatási Központ tantestületének tagjai és munkatársai, hogy egy közösségben – az úrvacsora közösségében –, ismert énekek éneklésével, a tékozló fiú történetében rejlő mélységek és magasságok megismerésével lépjenek át az új tanév küszöbét, és az atyai szeretet áldásával induljanak és forduljanak a rájuk bízott gyermekek, fiatalok felé.

Igazi indulásunk akkor van egyéni és közösségi életünkben, ha megtaláljuk azt az alapot, azt a közös kiindulópontot, amelyre építkezhetünk, amelyhez

vissza lehet térni sok kerülőút és zsákutca után, hogy onnan valami egészen újat teremtsünk, újból elinduljunk. Ez a közös kiindulópont nem lehet más, mint átélni és megélni az atyai, isteni szeretet páratlanságát.

„És útra kelve el is ment az apjához. Még távol volt, amikor apja meglátta őt, megszánta, elébe futott, nyakába borult, és megcsókolta őt.” (Lk 15,20)

Az ölelés ajándéka szólalt meg a tanévnyitó igehirdetésének szolgálatában. Az ölelés gazdagságát élhetjük át a mindennapokban: „örülök neked” egy köszöntés és üdvözlés gesztusában, baráti vállveregetés egy győztes meccs után, bátorítás és biztatás a nehéz és küzdelmes feladatoknál, a „szeretlek” kifejezése, a védelem és biztonság, a vigasztalás és megbocsátás jele. Az ölelések sorában azonban kiemelkedik egy, amellyel a tékozló fiú apja fordul hűlen fiához, amiben megláthatjuk az atyai ölelést: Isten szeretetét és a bennünket veszni nem hagyó gondoskodását. Az elrontott dolgok helyrehozása, a rosszul meghozott döntések javítása, a bukásokból való felállások, a visszafordulások és az újrakezdés lehetősége sohasem egyedül a mi kezünkben van, hanem az Istennél.

Mozdulj meg! – szólnak reggeli áhítataink arról, hogy nem maradhatunk tétlenek, nem topoghatunk egy helyben, hanem a köszöntéstől el kell jutnunk az eljövetelegig. Útközben ugyanis sok a buktató, néha nagyon is nekiiramodunk a dolgoknak, sietünk vagy siettetünk eseményeket, futunk és megbotlunk, sőt nagyokat esünk,

Ovis „zenekarunk”

de felállunk, ha engedjük, hogy a felénk nyújtott atyai kéz hordozzon és megtartsa, Jézus hozzánk is eljőjön, és szívünkbe költözzön.

Érkezését jelezte számunkra a karácsonyi, betlehemi istálló felett megállott fényes csillag. Egy különleges csillag, amely egyszerre jelezte, hogy a szeretet, valódi ünnep és az útmutatás csillaga ez. Együtt élhettük át a csodát az Öregtemplom félhomályában, a gyertyák fénye, a fiatalok által mondott versek és liturgikus szövegek, saját imádságaink és közös éneklésünk alatt.

Óvodás, kiselsős, nagygimnazista lesz a gyermekem

A január az óvodák-iskolák életében a következő nevelési évre való felkészülés intenzív időszak is egyben. Hamarosan döntenek a szülők, melyik óvoda, általános iskola, illetve gimnázium tanári kara lesz segítségükre gyermekük nevelésében-oktatásában. Az intézmények bemutatkoznak, megismertetik programjukkal a szülőket, fiatalokat. A gimnáziumok felvételi vizsgák során győződnék meg a jelöltek alkalmasságáról.

Így teszünk évről évre mi is, hogy minél több evangélikus családhoz eljusson hívó szavunk. Lassan két évtizede már, hogy a lutheri pedagógiai elvek mentén neveljük a ránk bízottakat. Pedagógiai szolgálatunkat a tudományos műveltség, a keresztyén erkölcs és a türelmes szeretet hármas egysége vezérli. Hálával tölt el bennünket, hogy a szülők elfogadják és támog-

Fizikaórán

Tudósítás az insuláról

intézményeknek a munkájával, interjúkat készítenek a szeretetházak lakóival. Jézus gyógyításait témául választva bábelódás keretében dolgozzák fel ezt a témát. Honlapot készítenek, és a két iskola összeállít egy közös naptárt is, amelyhez szintén ez a téma szolgáltatja az alapot. Négy alkalommal személyes találkozóra is sor kerül.

Kirándulás Ulmban

Finnországi utazás

Örömmel adunk hírt arról, hogy megkaptuk a kuopioi testvérgyülekezetünk visszaigazolását, mely szerint szívesen látnak minket tavasszal Finnországban. A két gyülekezet tagjai már többször találkoztak egymással. Áprilisban egy diákcsoporttal kelünk útra, hogy gyülekezetünket, iskolánkat, városunkat, magyar kultúránkat bemutassuk finn testvéreinknek. Terveink szerint tartunk néhány koncertet, táncházat, szervezünk egy kiállítást, még a magyar konyhaművészetből is adunk ízelítőt. Útközben Észtországban is adunk koncertet.

Augsburg

Az augsburgi Stetten iskolával 2004 óta minden évben csereutazások alkalmával találkozunk. A kollégákkal való együttműködésünk során tapasztaljuk, hogy sok a hasonlóság az intézmények között, diákjaink nyitottak a barátságra, az új kultúrák megismerésére, az idegen nyelven való megszólalásra. Az elmúlt eszten-

Maturandusok a szalagavatón

dőben októberben töltöttünk kilenc napot a testvériskolánkban. Az augsburgi evangélikus gimnáziumban nyolcszáz lányt nevelnek-oktatnak a miénkhez hasonló nevelési elvek mentén. Ezért is öröm évről évre a találkozás. A híres magyar vendégszeretethez hasonló módon fogadták diákjainkat a családok és az iskola. Éltre szóló élmény a fiataloknak a találkozás, a számtalan kirándulás. Ezúttal Ulm, München és a bajor-alkpobeli Neuschwanstein nevezetességeit ismerhették meg a diákok, s a látogatás végén már egészen otthonosan mozogtak Augsburgban is. Testvériskolánk igazgatója, *Gerhard Schröder* még egy rendhagyó történelemórával is megajándékozta diákjainkat. Kiderült számukra, hogy *István* király és *Gizella* bajor hercegnő házassága óta mindig voltak kapcsolataink a bajor néppel és uralkodóházakkal. Márciusban Győrött folytatjuk közös gyöke-

reink felkutatását, és szeretnénk emlékeztetést tenni német barátaink viszontlátogatását.

Orosz nyelv

Kevés középiskola büszkélkedhet azzal, hogy a diákjai 9. osztályban második idegen nyelvként négy nyelvből is választhatnak. Az angol, német, francia mellett egyre népszerűbb az orosz nyelv is. Az utóbbi időben már a tankönyvelés problémája is megoldódik, s a világháló az orosz betűkkel is könnyedén ad lehetőséget információbővítésre, a nyelvtudás fejlesztésére.

Élményszerű nyelvtanítást jelentő lehetőség az anyanyelvi közeggel való találkozás. Ezen a téren az orosz még nem veszi fel a versenyt az angollal és a némettel, de ügyesen tájékozódva, a lehetőségeket kihasználva diákjaink már több alkalommal megmutathatták nyelvtudásukat az iskolán kívül is.

„Aki csak egy kicsit tud egy idegen nyelven, jobban örül neki, mint aki jól tudja. A félig-tudóké az öröm.” (Friedrich Nietzsche)

Ennek a mondásnak a szellemében készültünk egy projekttel a nyelvek európai napja alkalmából rendezett vetélkedőre, ahol országból egyetlen indulóként kaptak dicséretet és különdíjat a négyfős csapat tagjai.

A városban működő orosz–magyar baráti közösség is meghívott bennünket egy meghitt találkozóra, ahol verssel, zenével, dallal bizonyíthattuk, hogy a tananyagon kívül az orosz irodalomban és országtudományban is van már némi jártasságunk. A kedves fogadtatás, az orosz származású emberekkel való találkozás során megerősítést nyertünk, hogy önként választva ez a nyelvismeret is igazi élményt és remélhetőleg a későbbiekben hasznosítható tudást jelent.

Amerikai tanárok csendeshétvégéje Győrben

Több mint tízéves kapcsolat fűz bennünket az irvine-i Evangélikus Concordia Egyetemhez. Európában számos országban dolgoznak, tanítanak, nevelnek a Kaliforniából és az USA számos

államból érkező fiatal tanárok evangélikus intézményekben. Az európai szolgálaton lévők rendszeresen találkoznak csendeshétvégén. Ezúttal decemberben Győrött került sor erre a találkozóra. A messziről érkezett fiataloknak bemutattuk intézményünket, s előadást tartottunk a magyarországi evangélikus nevelés sajátosságairól. Büszkeséggel töltött el bennünket, hogy néhány végzős diákunk is részt vett a találkozón, s angoltudásuk nagy elismerést váltott ki a vendégek körében. A csendeshétvégén a lelki épülés 1Kor 12,2 alapján zajlott. „*Mert ahogyan a test egy, bár sok tagja van, de a test valamennyi tagja, noha sokan vannak, mégis egy test, ugyanúgy a Krisztus is.*” A hétvége lehetőséget adott a konferencia résztvevőinek arra, hogy erejük megújuljon, vállalt szolgálatukban megerősödjenek, s Krisztus szeretete elérje őket.

Unió pályázatok

Iskolánk öt európai uniós pályázatot adott be a 2009–2010-es tanévben, ebből négy pályázat volt sikeres. Ezek a következők:

1. Audiovizuális emlékgyűjtés a Péterfyben

Az Európai Unió által támogatott projektre Győrben két közoktatási intézmény pályázott sikeresen, melyek közül az egyik iskolánk volt.

A pályázat célja a közelmúlt, hazánk 1939–1990 közötti történelmi eseményeinek feltárása, bemutatása a hétköznapi emberek szemszövegéből. Ennek keretében az iskola diákjai két történelmi szakos pedagógus irányításával videointerjúkat készítenek közvetlen környezetükben olyanokkal, akik saját személyes emlékeik elmesélésével árnyaltabbá és színesebbé teszik az adott korszak történelmi képét, s ezáltal közelebb hozzák azt a mai középiskolás korosztályhoz. Örvedetes, hogy diákjaink

közül többen a nagyszüleikkel készítették interjúkat. Első interjúalanyunk egyenesen Amerikából érkezett, hogy unokája kérdéseire a kamerák előtt válaszoljon.

A tanárok és a diákok tanfolyamokon ismerkedhettek meg az interjú- és filmkészítés rejtelmeivel. A pályázatnak köszönhetően az iskola kamerával és a filmvágáshoz szükséges szoftverrel gazdagodott. Az elkészült anyagokat a továbbiakban a Terror Háza Múzeum munkatársai összesítik, s a legjobb felvételekből digitális tananyagot is készítenek.

2. A fenntartható életmódot és az ehhez kapcsolódó viselkedésmintákat ösztönző kampányok

Pályázatunk célja, hogy intézményünk gyermek és felnőttközössége elkötelezett legyen a környezetvédelem, a fenntartható fejlődés mellett.

Diákjaink érdekes előadásokat hallgathattak meg e témában. *Gadó György* és *Kézdy Edit* biológusoknak, a téma szakértőinek vetített képes, interaktív előadásai – *Az ökológiai lábnyom*, illetve *A globális klímaváltozás* címmel – nagy hatással voltak a hallgatóságra. Hasonlóképpen nagy érdeklődés övezte *Szigeti Cecília* egyetemi adjunktus *Fenntartható fejlődés*, *Csorbánné Farkas Zsófia* iskolalelkész *Emberi felelősség a teremtésben*, valamint *Ócsai Zoltán* igazgató lelkész *Csend a lelke mindennek* című előadását. Különleges alkalom volt a biológus és a lelkészek különböző nézőpontjaiból hallani a témáról.

A tájbejárások során hazánk legszebb nemzeti parkjaiba juthattak el a diákok. Az Aggteleki Nemzeti Parkban megismerték a biogazdálkodást, a Duna–Ipoly Nemzeti Parkban a

biofarmon történő gazdálkodást tanulmányozták. A Fertő–Hanság Nemzeti Parkban az élőhelyek rehabilitációjának fontosságára figyeltek, míg a Duna–Dráva Nemzeti Parkban a napenergia felhasználásának lehetőségeit ismerték meg. A Kőszegi Tájvédelmi Körzetben a védett madárfajokat, a Szigetközben az állat- és növényvilágokat figyelték meg.

3. Tehetséggondozással a tudásalapú társadalomért

Iskolánk tanulói nagy számban vesznek részt a Tehetségpontok által meghirdetett tehetségfej-

lesztő foglalkozásokon. A zenében tehetséges diákjaink az adventi koncerten ajándékozták meg az iskolaközösséget és a gyülekezet tagjait. Tantergondozó kollégáink Révfülpön és Győr-

ben szerveztek szakmai találkozókat, amelyeken elsősorban az ország evangélikus intézményeiből érkezett tanárok vettek részt, és vizsgálták a tehetséggondozás még kiaknázatlan forrásait.

Felnőtteknek tavasszal és ősszel az *Útjelző – őszintén a gyermeknevelésről* című előadás-sorozat keretében belül két témában rendeztünk találkozót. A projekt segítségével programokat szerveztünk az úgynevezett jeles napokhoz kötődően, így rendeztük meg például a kiszababahajtást, a Gergely-járást, a pünkösdi királyválasztást, a szüreti mulatságot, a Márton- és a Mihály-napi ünnepeket. Ezekre az alkalomokra a szülőket is meghívtuk, és a gyermekek versekkel, énekekkel, és általuk készített tárgyakkal elevenítették fel a régi hagyományokat.

Fontos szempont számunkra, hogy a tehetség ápolása már kisiskolás korban elkezdődjön. Ennek keretében egyéni fejlesztési terv alapján készítettük fel tanulóinkat az első osztálytól a tizenkettedik évfolyamig az idegen nyelvi, matematikai, művészeti (rajz, báb, ének-zene), irodalmi és természettudományos versenyekre.

4. Pedagógusképzések – pedagógusok új szerepben

Forradalmian új körülmények között vehet részt több évig tartó továbbképzésen három pedagógus egy nyertes pályázatnak köszönhetően. A projektben részt vevők csökkentett időkeretben, de teljes állásukat megtartva végzetik tanulmányaikat. Egy gimnáziumi taná-

runk az Eötvös Loránd Tudományegyetem Bölcsészettudományi Karán mozgókép- és média-kultúra szakra jár, egy tanító kollégánk a Nyugat-magyarországi Egyetem Apáczai Csere János Karán gyógytestnevelő szakképesítést szerzett, míg egy óvodapedagógusunk a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetemen közoktatási vezetői szakot végzett.

***

Ugyan a naptári év végéhez értünk, és új évet kezdünk, de a tanévünket folytatjuk abban a reményben, hogy együtt átéldhetjük mennyei Atyánk szeretetét és áldását, amikor majd fiatalokkal passzióra készülünk, vagy amikor együtt sok hónapos felkészülés után gazdag programot viszünk magunkkal finn testvérgyülekezetünknek. A nagyobb közösségi alkalmakon kívüül azonban nyitott szívvel és szemmel arra törekszünk, hogy az apró dolgokban, az egyszerű hétköznapi megnyilvánulásainkban láthatóvá váljon, hogy honnan indultunk, hova tartunk, és kihez tartozunk.

Ezúton hívjuk és várjuk mindazokat, akik csatlakozni szeretnének közösségünkhöz.

Az intézményvezetés szívesen fogadja érdeklődésüket, és ad bővebb felvilágosítást az alábbi elérhetőségeken: Péterfy Sándor Evangélikus Oktatási Központ, 9025 Győr, Péterfy Sándor u. 2. Tel: 96/510-170. E-mail: iskola@peterfy.hu. Honlap: www.peterfy.hu.

A templomépítő legendája

■ FÜLLER TÍMEA

Hogy hol és merre, nem tudom, hogy pontosan mikor, sajnos, fogalmam sincs, mégis hinniek kell nekem: élt valaha egy ember, aki egész életében arról álmodozott, hogy gyönyörű templomot építtet az Isten dicsőségére. Ezért dolgozott, erre gyűjtögetett, ezt tervezgette, még talán erről is álmodott. Csodálatos, magas, köcsipkés, faragásos, színes ablakú templomot képzel el, amely olyan szép lesz, hogy aki megpillantja, semmiképpen nem tud ellenállni a vágynak, hogy belülről is megláthassa. Aki pedig belép, dicsérni fogja az Istent, amiért ilyen nagyszerű dolgot láthatott.

Teltek, teltek az évek. Az embernek összegyűlt valamennyi pénze, de ahogyan az összeg gyarapodott, úgy fogyott az ő ereje. Kétségek között számolgatta a pénzét: bizony sokkal kevesebb volt, mint amennyire a számításai szerint szükség lett volna. Mit tegyen most már? – tételődött. Végül belátta, nincs tovább vesztegetni való ideje, neki kell vágnia álma megvalósításának, annyi pénzből, amennyije van. Talán ha egy szegényebb, távoli országba megy, ott elég lehet – gondolta.

Összecsomagolta hát a legszükségesebbeket, a pénzt zacskóba kötötte, és elindult. Lóháton ment, hogy ne költsön sokat feleslegesen. Így is oda lehet érni a messze országba, és még többet is lát a világból.

***

Alighogy elindult, megpillantott egy feketébe öltözött, középkorú asszonyt. Mária néni volt az, ismerte jól a mi emberünk, szegről-vegről még rokonok is voltak, bár ő már nemigen tudta volna pontosan megmondani, hogy is. Nemrégén özvegyült meg, és a napokban állapították meg róla, hogy súlyos beteg. Napról napra fog leépülni, az izomzata elsorvad, míg végül képtelen lesz ellátni magát, és az sincs neki, aki egy jó szót szóljon hozzá. Mint mindenki, ő is irtózáttal gondolt rá, hogy el kell hagynia az otthonát, és intézetben, idegenek között, kiszolgáltatottan kell leélnie, ami hátravan az életéből.

Elkeseredett arcát látva az ember leszállt a lováról. De megelőzték. Az asszony szomszédja, Julis futott oda éppen sírva.

– Jaj, Mária néni, képzelje, elküldtek a munkahelyemről! Nem tudok most már jönni, hogy besegítsek, mert munka után kell futkosnom... És vajon kapok-e egyáltalán kicsi gyerekekkel? Mi lesz velünk? Ha nem lesz munkám, hogy fogom ellátni a gyerekeket? A férjem már nem bír többet vállalni, és a számlákkal is le vagyunk maradva. Mit tegyek? Hova forduljak? – és a tenyerébe temette az arcát.

Az ember elgondolkodva nézte őket, aztán az erszényébe nyúlt, és odalépett hozzájuk.

– Jó asszony – mondta a munka nélkül maradt nőnek –, nekem rokonom Mária néni, és ő most ápolásra szorulna. Szívesen gondját viselném, de nincs időm és erőm rá, hív a munkám, te viszont el tudnád őt látni, azt hiszem. Kérlek, viseld gondját, amíg távol leszek, és én havonta elküldöm neked a fizetést ezért. Megtennéd, hogy kisegítesz?

Az asszony könnyes szemmel bólogatott, Mária néni meg belekarolt, és csak annyit mondott:

– Te jó ember vagy. Áldjon meg az Isten!

Az ember nem tudott szólni, mert valami szorította a torkát, hát inkább búcsút intett a két nőnek, és elindult, de a következő postánál megállt, intézkedett, hogy az asszony minden hónapban megkapja a gondozásért a fizetést. Aztán újra útra kelt.

Magában osztott-szorított, gondolkodott, és belátta, ebből a maradék összegből bizony nem tud már hatalmas, díszes templomot építeni, legfeljebb egy kicsit, szerényet.

– Nem baj – gondolta –, a kicsi is lehet nagyszerű, az egyszerű is lehet szép. Tudom, hogy kedves lesz az is, ami ebből a pénzből kitelik. Az emberek meg dicsérni fogják Istent abban a templomban, és neki kedve telik majd benne. És lassan megbékélt ezzel az új álommal.

***

Ment, ment a mi emberünk, mígnem egy csapat utcagyerekekkel találkozott. Pizkosak voltak, vadak és szemtelenek. Az embert meg a lovat megdobálták kövel és szárral, trágár szavakat kiabáltak utána, köpködtek és rútol káromkodtak. Az ember döbbenetben állt meg.

– Miért támadtatok rám? Mit ártottam nektek, hogy így bántatok velem? Nem tudjátok, hogy fájdalmat okoztok embernek, állatnak, még a Teremtőnek is, ha így tesztek? – mondta elképedve.

De amazok csak nevettek gúnyosan, szájukból elővillantak a csúf szuvas fogaik. Az ember csak nézett rájuk csodálkozva. Láta, hogy ezek a gyerekek nem értenek semmit az ő fájdalmából, a felháborodása meg egyenesen tetszik nekik. Egy picit gondolkodott, mit is tegyen hát. Továbbnyargaljon, vagy szánjon rájuk némi időt? Végül leszállt a lováról, és közelebb ment hozzájuk.

– Nem vagyok éhesek? – kérdezte. – Az én gazdám történetesen egy nagyon gazdag ember. Olyan gazdag, hogy egyszer ötezer embert is vendégül látott. Gyertek, mesélek nektek róla.

– Persze. Akarjuk is hallani a dumáját a szorgos munka gyümölcséről – mondták a kölykök. – Menjen a fenébe, örüljön, hogy jól megy a sora.

– Rendben – mondta az ember –, elmegyek, de előbb meghívlak titeket egy ebédre az ő nevében. Aki akar, tartson velem.

– Ez már igen! – örültek meg a gazfickók. – Gyerünk ebédelni!

És követték az embert a legközelebbi étteremig. Ott asztalhoz ültek, és meglepődve figyelték, hogyan térít eléjük a pincér tiszta abroszt, hogyan szolgálja fel az illatos, gőzölgő

levest, majd a finoman elkészített, bőséges második fogást, végül a süteményt is. Az ember nem szólt egy szót sem, csak evett velük együtt csendesen.

Mikor jóllaktak, a fiúk megkérdezték az embert:

– Na és nem lesz belőle balhé, hogy ennyit pénzt ránk költött? Nem fogja a gazdája megbüntetni érte?

– Nem hinném – mosolygott az ember –, ő ugyanis nagyon szeret benneteket. Kedvesek vagytok neki. Fontosak. Így, ahogy vagytok.

– Jézusom! – jajdult fel az egyik.

– Igen, ő az – mondta az ember nevetve, és mesélt nekik Jézusról, aki utcalányokkal és zűrös pénzügyekbe keveredett csirkefogókkal barátkozott, és aki a kivégzésekor is egy bünyözövel beszélgetett, és őt is meghívta a menyibe.

A fiúk ámultak, aztán azt mondták: – Ja, akkor ez egy másik Jézus. Mert mi már hallottunk egyről. Az templomban lakik, és baromi puccosan kell hozzá felöltözni, hogy üzenni lehessen neki.

Még sokáig beszélgettek, aztán a fiúk kipróbálták a lovaglást, és egész jól ment nekik. Elmesélték, hogy már régen szerettek volna állatokkal foglalkozni, mert kisebb korukban egy lovasiskolában segédkeztek, ami nagyon jó volt.

Végül az ember vett egy kisebb tanját, nekik adta a saját türelmes, jó természetű lovát, és vásárolt még két csikót. Felfogadott egy embert, hogy eleinte segítse a fiúkat a lovak ápolásában, gondozásában, hogy aztán ha belejönnek, tudjanak fuvarozást vállalni és lovasiskolát indítani, ami el is tartja őket. A mi emberünk pedig maradt még néhány napot, amíg minden elrendeződött, aztán búcsút vett a fiúktól, és folytatta útját.

Most már gyalog, hiszen nem volt lova. Bizony a pénze is megcsap-

egyk ülésen talált. A hírekben éppen az ő kiszemelt faluja melletti település szerepelt. Valami furcsa katasztrófa érte. Eddig az ember még csak elképzelni sem tudta, hogy ilyesmi előfordulhat, és most hirtelen ott voltak előtte a képek az összedőlt, lakhatatlanná vált házakról, a sárban fetengő, rémült szemű állatokról, a hajlék nélkül maradt, kiszolgáltatott emberekről.

Nem akarta látni ezeket a képeket. Becsukta az újságot, és az álmára próbált gondolni. A falu melletti völgyben meghúzódó kedves kis kápolnára, benne a csodás festményre, amelyen az irgalmas Jézus kitarja karját az emberek felé. Újra meg újra megpróbálta elképzelni, de nem ment. Sehogyan sem tudta elfelejteni a szörnyűséges képeket, minduntalan visszalopakodtak, és elhomályosították az ő elképzelt templomának varázsos világát.

– Nem, teljességgel lehetetlen – gondolta. – Sajnos, ezek a mai idők nem kedveznek az álmoknak. Irány a valóság – és sóhajtva leemelte a csomagját a csomagtartóról.

A vonat néhány perc múlva az ő állomásán fékezett. A faluban hamar megtalálta az újjáépítésért felelős vezetőket. Nagyon örültek neki, amikor felajánlotta a maradék pénzét építőanyagra.

– Az Isten áldjon meg, ebből akár két ház anyaga is kitelhet! – örvendezett az egyik segítőt. És már indult is a teherautóhoz, hogy elhozza a megkezdett új ház folytatásához szükséges dolgokat.

A mi emberünk ott maradt az építkezés közepén üres kézzel, és a szívében nagy-nagy ürességet érzett.

– Most örülnöm kéne – gondolta –, hiszen segíteni tudtam. Fontos volt, amit tettem, de nem érzek semmi jót, csak fájdalmat és keserűséget.

***

Teltek a napok, a hetek. A házak lassan, nagyon lassan készültek, a hideg pedig napról napra közelgett. Keményen dolgoztak, olykor elkeseredetten, olykor rosszkedvűen. Mint akik érzik, hogy a bajban hírek számítottak, de az újjáépítésben már nem érdekesek senkinek, és a sok-sok részvét után mostanra a felejtés maradt csak az osztályrészük.

Erejük végén voltak, mire a munkájuknak valami eredménye kezdett látszani. Sírva-nevetve álltak meg az első kész ház előtt – még ki sem szellőzött belőle a festékszag –, és büszkén néztek egymásra: „Megcsináltuk!” Aztán persze folytatták, hogy elkészüljön a következő és a következő és a következő is a tél beállta előtt. De hát mikor is áll be a tél...

A mi emberünk velük maradt. Sokat fázott, és sokszor volt kimerült. De sokat ügyesedett, és sok barátta tett szert.

Végül beállt a fagy. A benti munkák lassan elfogytak, a kintieket abba kellett hagyni. Költöztettek, cipekedtek, végül megegyeztek, hogy már csak jövő tavasszal folytatják a munkát.

Az ember napokig csak aludt és evett, annyira kimerült volt. Aztán persze munkát és elfoglaltságot kellett keresnie. Talált is bőven. Szívesen látták itt is, ott is, besegített ide is, oda is, és egykettőre elröpiült a tél.

***

A tavasz új lendületet hozott, újult erejükkel mintha a munka is könnyebben haladt volna. Meg persze a sürgetés is megszűnt, szépen haladtak és jókedvűen. Az utolsó ház festése közben valamelyikük kinézett az ablakon.

– Milyen szép kis lakópark lett ez végül – mondta. – Már csak valami közösségi ház hiányzik innen.

– Meg egy kis templom – toldotta meg egy másik.

– Egy kis kápolna... – suttozta maga elé a mi emberünk.

– Igen ám, de nem sok pénzünk maradt – sóhajtott az első.

– Hozhatnánk a hegyekből köveket...

– Végül is meg lehetne csinálni – morfondírozott egy ügyes kőműves.

– Igazi kövekből építenénk.

– Mint asszisi Ferenc...

– Mert mi is azt hisszük...

És nevettek. Pedig nem tréfáltak. Ők is azt hitték akkor már.

És az emberek egymást hívták. Jött a sógor, a koma meg a cimborák, a mi emberünk pedig telefonált a fiúknak, akiket az útja elején ebédre látott vendégül. És a hír valahogy eljutott a szülővárosába is: jött Mária néni meg Julis, igaz, ők csak egy kis pogácsát akartak hozni, de a végén valahogy mégiscsak ott találták magukat a köveket adogató emberek között. Mária néni már tolókokcsiban ült.

– Ne bolondozzanak, állt nem látják, én már nem vagyok jó semmire se! – kacarászott, de a legények az ölébe raktak egy kisebb kődarabot, és tolókokcsitul odatolták az építkezéshez.

– Tessék, ez a Mária néni köve.

Mária néni meg nem szólt semmit, csak a szemét futotta el a könny. Ő is építette a templomot.

És építették a fiúk. Építette az újonnan épült falurész aprajagya.

És építette a mi emberünk is.

Építette faragatlan kövekből a láthatatlan templom – a láthatót.

Megosztható a szeretet?

Filozofikus kérdésnek látszik. Ám ha jobban átgondolom, sok megélt történet, emlék indokoltta teszi.

Ahogy haladok kiszabott utamon, egyre többször gondolok a szüleimre, akik már előrementek. Apám kemény, néha érthetetlenül makacs, önmagát sem kímélő gondolatai, tettei. Anyám érzékeny, gyerekeinek a legkisebb rezdülésére is azonnal reagáló, okosan irányítgató, segítő szíve... Jó érzés volt tudni, hogy csak a miénk mindkettő, senki más nem számít. Csakhogy, amint a gyermeki, lassan táguló látókör engedte, izgalmas és féltékenységre sarkalló dolgokat vettünk észre.

„Hátul is befűtöttél?” A „hátul” nekünk tilalmas hely volt az asztalosműhely mögött. Egy évtizeddel később megláttuk, hogy egy kis lakószoba-féleség volt két ágygal, asztallal, szekrényvel, vaskályhával. Ablakán függöny. „Ezt vidd hátra!” – és apám valami edényekkel hátrament. Nem volt ez furcsa, mert két inas és egy segéd is volt a műhelyben. De este felé egy idegen nő és egy férfi ment ki a kapun. A gyanú idegessé tett. Hát nem csak mi vagyunk a szüleinknek?

Másnap megint. Ez így ment két-három hónapig. Aztán egy kis szünet után két férfi. Apa és fia. Ők hosszabb ideig voltak láthatók. „Apád a szakmára tanítja őket!” Azt nem mondták, hogy miért csak esténként mozogtak, meg azt sem, hogy mitől

félnek, de látható volt, hogy idegesen, félősen viselkedtek. Hat-hét éves szemmel ezt észre kellett vennem. A háborúnak „hivatalosan” vége volt...

A „Tartsd a szádát!” és „A magad dolgával törődj, ne zavarod a munkát!” utasításokat komolyan kellett venni, mert apám asztalostenyere tiszteletet parancsoló méretű volt. Bár néha úgy éreztem, mintha ő is félne valamitől. („Az utcán senkivel nem beszélgetsz, iskola után azonnal hazajössz!”)

Aztán néhány évvel később furcsa vendég érkezett hozzánk. Sohasem láttam. Vagy mégis? Az a fehér hajú férfi, aki anyámnak könnyezve csókolgatta a kezét, az esténként sokszor látott

bácsi volt. A fia valamilyen balesetben meghalt, de ő visszajött, hogy megköszönje az addig sohasem tapasztalt szeretetet, az ellátást, a bűvőhelyet. Mint

kiderült, tanárember volt. Megsimogatta a fejemet, majd azt mondta: „Kisfiam! A Jóisten nem felejtheti el, amit a szüleid értünk tettek!”

Nem is felejtette el. Rá kellett ébrednem, hogy a cím után nem kérdőjel, hanem felkiáltójel kell!

Sohase légy féltékeny, ha látod, hogy hozzátartozóid mást is szeretnek! A szeretet igenis megosztható! Minél többet adsz belőle, annál több árad vissza feléd! Ugye, Mama, jól mondom?

■ DR. SCHROTT GÉZA

Ki a régeből, arccal az új felé!

Egy újabb naptári év ért véget. Sokunk számára ez a visszatekintés ideje – és persze a tervezgetés is. Idő az összegzésre és arra, hogy céljainkat újra a középpontba állítsuk.

Milyen volt a 2010-es év? Borzalmas? Átlagosan jó? Olyan év, amelyben jó és rossz dolgok egyaránt előfordultak? Kifejezetten nehéz? És mi a helyzet 2011-gyel – milyen új reményekkel és várakozásokkal vágsz neki az új esztendőnek? Nagyobb pályamódosítás vagy előrelépés a karrieredben? Jelentős fejlődés a vállalkozásodban? Új célok lelki, szellemi vagy a testi fejlődésedben?

Január elseje körül gyakran úgy érezzük, hogy az új év kezdete valaminek az újratekintésére ad lehetőséget. Vannak, akik újévi fogadalmakat is tesznek, és megígérik maguknak, hogy „Soha többé...”, vagy „Ezután mindig...”. Ezek mögött a fogadalmak mögött jó szándék húzódik, azonban később, mikor először nem tudjuk őket megtartani, és elbukunk, inkább elkedvetlenítenek, mint segítenek.

Ahelyett, hogy fogadalmakat tennél (melyeket oly könnyű megtörni), miért nem tűzöl ki célokat? A cél abban más, hogy irányt mutat egy elérni kívánt eredmény felé, de emellett lehetőséget ad az újratekintésre. Hogy segítséget nyújtsak a vissza- és az előrettekintésben, a következő alapelveket ajánlom végiggondolásra. Ezek egy régi, de az idő által kipróbált és igazolt könyvből, a Bibliából valók.

1. Ne időzz túl sokat a múltban; tanulj belőle, és haladj tovább. „...de egyet teszek: ami mögöttem van, azt elfelejtve, ami pedig előttem van, annak nekifeszülve futok egyenest a cél felé, Isten mennyei elhívásának a Krisztus Jézusban adott jutalmáért.” (Fil 3,14)

2. Mikor tervezel, a hosszú távú befektetéseket részesítsd előnyben (melyek általában kemény munkával járnak) a rövid távú előnyökkel szem-

ben. „A szorgalmasnak a tervei csak hasznot hoznak, de mindenki, aki elsieti a dolgát, csak inségbe jut.” (Péld 21,5) „Vágyik a lustának a lelke, de hiába, a szorgalmasnak beteljesül a vágya.” (Péld 13,4; Szent István társulati fordítás)

3. Légy kész a terved módosítására – ha szükséges. „Az embernek az értelme terveli ki útját, de az Úr irányítja járását.” (Péld 16,9) „Bízzál az Úrban teljes szívből, és ne a magad észére támaszkodj! Minden utadon gondoldj rá, és ő egyengetni fogja ösvényeidet.” (Péld 3,5–6)

4. A sikerért való küzdelemben lásd meg Isten szerepét. „Bízd az Úr-ra dolgaiddat, akkor teljesülnek szándékaid.” (Péld 16,3) „Sokféle szándék van az ember szívében, de csak az Úr tanácsa valósul meg.” (Péld 19,21)

5. Fontos döntések előtt kérd ki megbízható barátok és tapasztalt emberek véleményét. „Tanácsadás erősíti meg a terveket, és irányítás kell a hadviseléshez.” (Péld 20,18) „Meghiúsulnak a tervek, ha nincs tanácskozás, de megvalósulnak, ha van sok tanácsadó.” (Péld 15,22)

6. Oszd meg másokkal a siker gyümölcseit. „Van, aki bőven osztogat, mégis gyarapszik, más meg szü-

ken méri a járandóságát, mégis inségbe jut. Az ajándékozó bővelkedik, és aki mást felüldít, maga is felüldül.” (Péld 11,24–25) „Aki megkönyörül másra, az magával tesz jót, a saját húsába vág, aki irgalmatlan.” (Péld 11,17; Szent István társulati fordítás)

7. Ismerd fel, hogy egy vágyott cél elérése érdekében el kell szenvedni bizonyos kellemetlenségeket. Aki nek nincsen ökre, annak tiszta a járszola, de nagy jóvedelmet csak erős ökor hoz.” (Péld 14,4; Szent István társulati fordítás)

8. Ne azzal töltsd az idődet, hogy a terveidet újra és újra „izlelgeted”, hanem fogj a megvalósításukhoz! „Minden munkának megvan a maga haszna, de akinek csak a szája jár, az inségbe jut.” (Péld 14,23)

9. Vedd észre, hogy Istennek sokkal inkább a személye és a munkád a fontos, mint a pozíciód. „Mert csak én tudom, mi a tervem veletek – így szól az Úr –: békeséget és nem romlást tervezek, és reményteljes jövőt adok nektek. Megtaláltok engem, ha kerestek, és teljes szívvel folyomatok hozzám.” (Jer 29,11,13)

■ ROBERT J. TAMASY
Forrás: MondayManna

Misszió – puskából

– Nem zavarunk? – szólít meg egy tizenhat év körüli lány két másik társaságában a főváros egyik legforgalmasabb terén. Miközben meglepődve nemmel válaszolok, illedelmesen felemelkedem a padról.

– Maradhattál volna nyugodtan ülve – szólal meg a másik, de ekkor még közelebb lépek hozzájuk.

– Csak kérdeznél szeretnének valamit – mondja zavartan a harmadik, miközben végigfut rajtam, hogy mi dolguk lehet nekik velem, az idegennel Budapest kellős közepén. Műanyag flakonos borra biztosan nem gyűjtenek, ahhoz még fiatalok, és inkább a kólát nézem ki belőlük, mint a műtrágyából erjesztett alkoholt. Talán valami diáktrefa áldozata leszek, esetleg a bálnabébi megmentésének támogatására vagy a csecsemők jogainak védelmére gyűjtenek aláírásokat – gondolkozom, majd kíváncsian biztatom őket, hogy vágjanak bele.

– Azt szeretnének kérdezni, hogy hiszel-e Istenben – olvassa egy füzetből kitépett, sok részre hajtott kockás papírlapról az egyik. Ekkor pillantom meg táskájukra illesztett halcskás névtáblájukat.

– Igen – válaszolom kicsit megszeppenve, hisz soha nem tudni, hogy éppen mely kisebb felekezet tagjai próbálnak meggyőzni tanításuk tévedhetetlenségéről.

– Húúú, erre a válasza nem számítottunk – reagál csodálkozva az első lány.

– Tudod, misszióznunk. Jézusról szeretnének beszélni az embereknek. És te vagy az első, aki igennel felel – világosít fel a másik.

– Nem is tudom, akkor mit kérdezzünk – veszi át a szót ismét az első, majd oldaltáskájából ő is előveszi gyűrött „puskáját”.

– Nagyon meglepett benneteket, hogy igennel válaszoltam? – vágok vissza nevetve, hogy kicsit oldjam zavarukat.

– Mindegy. Ha már itt vagyunk, feltesszük a kérdéseinket, amiket összeírtunk – mosolyog valamilyen, és kapok néhány eldöntendő kérdést teremtésről, megváltásról és halálról.

– És milyen templomba jársz? – érdeklődnek, miután rövid vázlatuk utolsó sorát is megbeszéljük.

– Evangélikusba – felelem.

– Az majdnem olyan, mint a miénk. Mi reformátusok vagyunk – mosolyognak rám, majd felkínálják, hogy kézzel írt igés kártyáik közül húzzak egyet. „Bízzatok az Úrban mindenkor, mert az Úr a mi közsik-lánk mindörökre (Ézs 26,4)” – olvassom a lapról, majd áldott szolgálatot kívánva elbúcsúzom.

Néhány percig még látom őket. Félve, izzadó markukban a kockás jegyzetlapot szorongatva, mégis valami óriási elszántsággal a szemükben keresik a gyalogos csúcsforgalom közepén azt, aki újfent nemet fog válaszolni első kérdésükre. És bár nem vagyok feltétlen híve az utcai misszió ezen formájának, csodálom őket, hogy ennyire komolyan veszik küldetésüket, és ákombákom betűkkel írt segédlettel a kezükben ugyan, de beállnak az emberhalászok kicsiny csapatába.

■ – JENŐ –

HETI ÚTRAVALÓ

„Aki Isten Lelke vezérel, azok Isten fia.” (Róm 8,14)

Vízkereszt ünnepe után az első héten az Útmutató reggeli és heti igéi Isten dicsőségét hirdetik, amely Jézus Krisztusban látható; ő világosságul jött el a világba, és örök életet hozott nekünk. Mert: „Az Ige testté lett, közöttünk élt, és láttuk az ő dicsőségét, mint az Atya egyszerűltéjének dicsőségét” (Jn 1,14; Lk); ezért áldjátok őt, és dicsérjétek szent nevét! „Szolgáljátok az Úrnak örvendéssel!” (GyLK 739) Igen ritkán fordul elő, de a húsvét legkésőbbi időpontja miatt ebben az évben a vízkereszt utáni mind a hat lehetséges héten hirdettük egyházunkban a Szentháromság dicsősége. Urunk megkeresztelkedésekor is jelen volt a Szentháromság mindhárom személye: „Amikor pedig Jézus megkeresztelkedett, azonnal kijött a vízből, és íme, megnyílt a menny, és látta, hogy Isten Lelke galamb formájában aláereszkedik, és órea száll. És hang hallatszott a mennyből: »Ez az én szeretett Fiam, akiben gyönyörködöm.«” (Mt 3,16–17) Reá hallgassunk! A Lélek hozzá úzi Isten gyermekeit; őket Pál arra kéri, „hogyan okos istentiszteletként szánjátok oda testeteket élő és szent áldozatul, amely tetszik az Istennek...” (Róm 12,1) De mit is jelent a teljes élet istentisztelete? A nekünk adatott különböző kegyelmi ajándékainkkal szolgáljunk egymásnak a gyülekezetben, Isten dicsőségére! Miközben Péter tanúságot tett az Úr Jézusról Kornéliusz házában, „leszállt a Szentlélek mindazokra, akik hallgatták az igét. (...) És [Péter] úgy rendelkezett, hogy keresztelkedjenek meg a Jézus Krisztus nevében.” (ApCsel 10,44.48) Isten dicsőségét hirdette a választott nép csodálatos átkelése is: „És mihelyt a Jordán vizét érinti a papok lába, akik az Úrnak, az egész föld Urának a lábát viszik, a Jordán vize kettéválik (...), és mindaddig száraz volt a meder, amíg az egész nép mindenestül át nem kelt a Jordánon.” (Józs 3,13.17)

Pál azért küzd a gyülekezet állhatóságáért, hogy eljussanak az Isten titkáinak, Krisztusnak ismeretére. És akik, „már elfogadtátok Krisztus Jézust, az Urat, éljétek is őbenne” (Kol 2,6)! Isten nagy gyermekeinek sem szabad elfelejtenuik Jézus e parancsát: „...aki nem úgy fogadja az Isten országát, mint egy kisgyermek, semmiképpen sem megy be abba.” (Mk 10,15) Ezért vigyük öhozza kisgyermekünket is, és ne tiltsuk el őket tőle, hogy megáldja őket! Urunk azt sem titkolta el követői előtt, hogy eljövetele – álbékesség helyett – meghasonlást támaszt még családon belül is. „Azért jöttem bocsássak a földre...” (Lk 12,49) Tudhatjuk: Isten igéje tűz és sziklazúzó pöröly (lásd Jer 23,29); „...élő és ható, és megítéli a szív gondolatait és szándékait” (Zsid 4,12). Mert az övéi „vagytok, Isten elküldötte Fiaának Lelkét a mi szívünkbe, aki ezt kiáltja: »Abbá, Atya!«” (Gal 4,6) „Ti tehát így imádkozzatok: Mi Atyánk, (...) legyen meg a te akaratod...” (Mt 6,9.10) Vegyük észre, hogy Isten itt mi magunk ellen imádkoztat, mert az önös akarat a legmélyebb s legnagyobb gonosz bennünk; ez a legdélgettebb kedvencünk” – így figyelmeztet Luther. „Dicsértessék, Uram, / Örökké szent neved...” (EÉ 61,1)

■ GARAI ANDRÁS

PALACKPOSTA

Tanár úr, kérem...

Már csak pár nap, és itt van a félév. Furcsán hangzik ez a kijelentés szilveszter után, de persze nem a naptáramat nyitottam ki rossz helyen: a tanév feléhez és ezzel együtt a félévi bizonyítványok kiosztásának idejéhez érkezünk.

Eszembe jut *Karinthy Frigyes Tanár úr kérem* című könyvéből a *Magyarázom a bizonyítványom* című fejezet. *Bauer*, a történet főhőse kétségbeesetten próbálja megmagyarázni szüleinek a félévi bizonyítványában szereplő rossz jegyeket, miközben a legkülönfélébb füllentésektől sem riad vissza: ez csak másolat, nem is az eredeti okmány, a jegyei elvesztek, ráadásul az algebratanár is pikkel rá.

Igen, előfordul, hogy kényelmetlenül feszengünk a szüleinek előtt, miközben ők a jegyeinket nézegetik. Ilyenkor szépen végigmagyarázzuk, hogy tulajdonképpen az a jegy nem is az a jegy, és különben sem bennünk van a hiba. Hogy ez igaz-e, nem tudom, de azt igen, hogy a félévi értesítő mindenképpen képet mutat – rólunk.

Talán bele sem gondolunk, hogy hány bizonyítványt állítunk ki mi magunk is – saját magunkról. Nem félévente, hanem naponta. Az életmódunkkal, a viselkedésünkkel, a személyiségünkkel. A környezetünk pedig akarva-akaratlanul ezek alapján ítél meg bennünket. Mégis amennyire izgulunk a félévi bizonyítványunk átlaga miatt, annyira nem foglalkozunk sokszor a magunkról kialakított képpel.

Képzeljük el, hogy a kereszténységünkéről állítanak ki bizonyítványt a következő tárgyakkal:

Igehallgatás: ...

Bibliolvasás: ...

Imádság: ...

Hitélet: ...

Gyülekezeti élet: ...

Milyen érdemjegyeket írnánk be most ma-

gunknak a kipontozott helyekre? És ha nem magunknak kellene osztályoznunk, hanem a legnagyobb Tanító írná be a jegyeket, aki előtt semmi sincsen rejtve vagy titokban? Elégedettek vagyunk az eredménnyel, vagy sóhajtozunk, mint Karinthy diákja, hogy tanár úr, kérem, meg tudom magyarázni, mi miért történt, tanár úr, kérem...?

A félév közeledtével nem csak a tanulmányi eredmények jussanak eszünkbe, hanem gondoljunk a lelki bizonyítványunkra is! Miben vagyok erős, miben kell javulnom, miben szenvedek hiányt? Milyenek a lelki jegyeim?

Bátorítalak benneteket, hogy ne magyarázkodjatok, mint a rossz diák, hanem kérjétek az Istent, hogy segítsen nektek a lelki tárgyaktól javítani, fejlődni, és ő megadja számotokra azt, amire ehhez szükségetek van.

■ RIBÁRSZKI ÁKOS

**Névjegy:
Ribárszki Ákos**

Az orosházi Székács József Evangélikus Óvoda, Általános Iskola és Gimnáziumban töltöttem be hivatásomat mint iskolalelkész. Az óvodások, a kisdiákok és a nagy gimnazisták nagyon különböző kihívások és feladatok elé állítják az embert, de pont ezek a kihívások és feladatok adják meg az iskolalelkész munkáját szépségét. Megmutatni a helyes irányt, hogy lehet másképpen is. Lehet ebben a világban is keresztényként élni. Sőt csak úgy érdemes. Mert: „Nem azt kérem, hogy vedd ki őket a világból, hanem hogy őrizd meg őket a gonosztól.” (Jn 17,15)

OSZTOZÓ

Kandallómeleg színdarab januárra, „veledjáró” az egész évre

Szilveszteri bulin túl, farsangi multságokon innen az óév-búcsúztató hangulatát idézhetjük meg, ha belehallgatunk a *Csik* zenekar felvételébe. A *SzívesztŐRÖMest* című album ráadásul nemcsak egy tizenegy számot tartalmazó CD-t tartalmaz, hanem egy DVD-t is. A koncertfelvétel a csapat 2009-es évbúcsúztató buliján készült, amikor a népi zenekar olyan sztárvendégekkel lépett színpadra, mint a dzsesszmuzsikuss *Dresch Mihály*, *Presser Gábor* és *Kiss Tibor*, a *Quimby* együttes frontembere. Szinte természetesen, hogy a népzenei feldolgozásokon túl felcsendül a magyar alternatív könnyűzene néhány ismert darabja, így a *Most múlik pontosan* és a *Sehol se találak* is.

Miért írt Pál apostol levelet Korinthusba? Ki a szerzője a *Zsidókhöz írt levélnek*? Miféle emberek voltak a galaták? Ha te is morfondíroztál ezeken a kérdéseken a templompadban ülve, akkor neked írta *Gémes István* kis zsebkönyvét. Az *Újszövetségi velemjáró* a huszonhét újtestamentumi könyv keletkezéséről, nyelvezetéről ad rendkívül rövid, ugyanakkor tartalmas felvilágosítást. Megtudhatod belőle, hogy *János leveléből* már Kr. u. 110-ben rendszeresen idéztek, és hogy Pál a filippiekhez börtönből írta sorait. Ha a

Luther Kiadó közelmúltban napvilágot látott kiadványát időnként leveszed a polcra, és elolvasod az egy-egy könyvről

írt néhány apró oldalt, már sokkal többet fogsz tudni az *Újszövetségről*, mint aki mellett ül a templompadban vagy az iskolai áhítatokon.

Márai Sándor talán leghíresebb regénye, *A gyertyák csonkig égnek* megrázó erejű párbeszédét maga az író ültette át színpadra *Parázs* címmel. A dialógusban a két egykori barát múltja elevenedik

Csikos Sándor, Miske László és Garay Nagy Tamás a debreceni előadásán

meg, feltárva a szerelem, a barátság és a gyűlölet sok-sok arcát. „Három szín dominál: a fekete, a gyertyák sárgásfehére és a vörös, a göbge-büszkeségbe takart szenvedély színei. A kandallóból, komódból, asztalból, karosszékekből és puskatartó szekrényből álló díszlet olyan, mint az egykorvolt szerelembe belecsontosodott két macacs öregúr lelke” – írja a debreceni Csokonai Színház színpadára állított darabról *Dombi Margit* kritikus. Az észak-alföldi város teátrumában január 9-én, 10-én, 11-én vagy 12-én magad is részese lehetsz Márai világhírű *Dömölkő János* rendezésében. Ha nincs módod „elugrani” a civis városba, és épp a könyvtárban sincs meg a regény, keresd hangoskönyvként, *Lukács Sándor* előadásában.

■ JENŐ

Az evangélikus országos gyermek- és ifjúsági munka szíve

► **Megújult a Magyarországi Evangélikus Egyház Gyermek- és Ifjúsági Osztályának (GYIO) honlapja. Alábbi összeállításunkban nem csak a karácsonyra időzített arcualtváltásról beszélgetünk az osztály munkatársaival. Szó esik a szervezés alatt álló, február 12-i Szélrózsa-utótalálkozóról és a nyári ifjúsági táborokról is.**

A GYIO eddigi internetes oldalán számtalan – az osztály által kiadott *Ifjúsági Óra* (ifjúsági csoportvezetők lapja) és *Ötletár* (gyermekmunkások lapja) korábbi számaiban megjelent – segédanyagból válogathattak az odalátogatók. Mindezek az anyagok a december 24-én indult új honlapon (<http://gyio.hu>) is fellelhetők lesznek, de feltöltésük egyelőre még folyamatban van – tudtuk meg *Pál Mariettától*, aki harmadik éve dolgozik az osztályon gyermek- és ifjúsági referensként.

– Célunk, hogy a honlapon folyamatosan bővülő segédanyagbázis legyen elérhető, amelyet nemcsak mi, az osztály munkatársai gyarapítanánk újabb és újabb ötletekkel, hanem mások is feltöltenék rá a gyülekezetükben már kipróbált és jól bevált játékokat, feladatokat, karácsonyi és húsvéti színdarabokat. Fontos, hogy ehhez a közös kincshez mindenki hozzátegye a magát.

A honlapon ráadásul nem csak a már említett két folyóirat még raktáron lévő példányaiból lehet majd rendelni. Terveik szerint arra is lesz lehetőség, hogy a gyülekezetek (egyházmelegék) és az iskolák – bizonyos feltételek mellett – kikölcsönözhesék a GYIO tulajdonában lévő társasjátékokat, technikai eszközöket, hogy azokkal ne csak a saját programjaikat tudják színesíteni, hanem a „köztes időben” mások is használhassák őket.

– Azon munkálkodunk, hogy az osztály valóban az országos gyermek- és ifjúsági programok szíve legyen – fogalmaz *Marietta*.

Az evangélikus gyermek- és ifjúsági munka elsősorban gyülekezeti szinten és az oktatási intézményekben folyik, erre a GYIO-nak leginkább az általa kiírt pályázatokon keresztül van ráhatása. Tavaly például a 266 gyülekezetből közel 150 igényelt és kapott támogatást gyermek- és/vagy ifjúsági programok, rendezvények szervezéséhez, vagy kapott hozzájárulást a fiataloknak a Szélrózsa országos evangélikus ifjúsági találkozón való részvételéhez. Az elbírálás során előnyt élveztek azok a pályázatok, amelyek legalább három gyülekezet és/vagy oktatási intézmény közös programjához igényelték támogatást.

– A jövőben is kívánatosnak tartjuk és támogatjuk azokat a kezdeményezéseket, amelyekben több gyülekezet fog össze azért, hogy megszólítsa a fiatalabb korosztályokat – mondta el *Huszák Zsolt* ifjúsági referens, aki több mint öt éve dolgozik az osztályon.

firmandus- és ifjúsági tábor) várta e korosztályt. További újdonság, hogy az eddig Magyarországi Evangélikus Ifjúsági Szövetség (Mevisz) által támogatott vaktábor is a mi száraink alá kerül – tudtuk meg *Grendorf-Balogh Melindától*. A lelkesítő tavaly

SZÉLRÓZSA

**HOSSZABBÍTÁS
SZÉLRÓZSA-UTÓTALÁLKOZÓ**

**2011. február 12. Budapest,
Marczibányi Téri Művelődési Központ**

CREDO • ÉGIGÉRO GOSPEL KÓRUS • KERESZTMETSZET • LARGE ROOM
M. IS. K. A. • PÉCSI GOSPEL KÓRUS • SZÉLRÓZSA BAND
PÁL FERI ATYA ELŐADÁSA: "KAPCSOLATAINK FENNTARTHATÓSÁGA"
WORKSHOPOK • KIE-KÁVÉHÁZ • LÁTHATATLAN SZÍNHÁZ • NAGYJÁTÉK...
JELENTKEZÉS: WWW.SZELROZSATALALKOZO.HU

A GYIO munkáját a 2009. május 25-én újraalakult Gyermek- és Ifjúsági Bizottság koordinálja és segíti, melynek elnökével, *Smidéliusz Gáborral* napi kapcsolatban állnak az osztály munkatársai. A GYIO egyik fő feladata – a bizottság által meghatározott irányvonalak mentén – a nagyobb gyermek- és ifjúsági rendezvények, továbbá a tematikus (például zenei, hagyományörző és kézműves), illetve korosztályok szerinti országos táborok megszervezése. A kamaszokba lépő fiataloktól a fiatal felnőttekig tartó célcsoporton belül kiemelten is fontosnak tartják a konfirmandus korosztály elérését, gyülekezeti és egyházi kötődésük megerősítését.

– Idén nyáron első ízben fogunk táborot rendezni a Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület konfirmandusainak. A korábbi években az országos evangélikus konfirmandustábor és a tavaly már országos rendezvényként megszervezett Kerkit (déli kerületi kon-

július óta dolgozik hivatalosan is az osztályon többek között a tábor szervezés felelőseként.

A nyári táborok még messze vannak, a Szélrózsa-utótalálkozóig azonban – melynek szervezéséből a GYIO is alaposan kivési a részét – már nem kell olyan sokat aludni: február 12-én lesz a Marczibányi Téri Művelődési Központban.

„Hosszabbítás. Az a lehetőség, amikor a nyári Szélrózsa-élményeket feleleveníthetem, illetve esetleg először átélhetem. (...) Várunk szeretettel mindenkit – nem csak azokat, akikkel találkoztunk Szarvason – erre az egész napos rendezvényre!” – írta a Szélrózsa-utótalálkozó plakátjának még karácsony előtt minden gyülekezethez és oktatási intézményhez eljuttatott kísérőlevelében *Mesterházy Balázs* „Szélrózsa-atyja”.

További információ és jelentkezés hamarosan a www.szelrozsatalkozo.hu oldalon.

■ V. J.

A GYIO elérhetőségei

Magyarországi Evangélikus Egyház Országos Iroda Gyermek- és Ifjúsági Osztály, 1450 Budapest, Pf. 21. Fax: 1/486-3541

Munkatársak:

- Grendorf-Balogh Melinda ifjúsági referens: 1/486-3525; 20/770-3122; melinda.grendorf@lutheran.hu
- Huszák Zsolt ifjúsági referens: 1/429-2037; 20/824-3870; zolt.huszak@lutheran.hu
- Pál Marietta gyermek- és ifjúsági referens: 1/486-3542; 20/824-4454; marietta.pal@lutheran.hu

Honlap: <http://gyio.hu>.

A GYIO elérhető a *Facebookon* is *Evangélikus Ifjúsági Osztály* néven.

Mitől lehetsz jó vezető?

■ BALAVÁNY GYÖRGY

Már kiskamasz korunkban fizikaórán megtanulhattuk a jó és a rossz vezető fogalmát. Jó vezetőnek számítanak például a fémek, különösen az ezüst, a vas, az alumínium és a réz, de nagyon jól vezet az elektromosságot például a grafit is.

Azoknak az anyagoknak, amelyeknek jó az elektromos vezetőképeségük, a titkuk a szerkezetükben van. Kristályos szerkezetűek, ami azt jelenti, hogy az atomjaik nagyon közel vannak egymáshoz. Ezért a szomszédos atomok könnyen átadhatják egymásnak az áramot (pontosabban szólva: könnyen közölhetik vegyértékelektronjaikat).

Vannak azonban olyan anyagok is, amelyeket rossz vezetőnek (félvezetőnek, sőt némelyeket egyenesen szigetelőnek) nevezünk, mert ezek atomjai összeütözköznek a töltést hordozó részecskéikkel, vagyis ellenállnak az áramnak. A vezetés ellentéte a fizikában az ellenállás. Ilyen ellenálló anyagok a különféle kerá-

miák, és ilyen a legtöbb műanyag.

Ezekhez hasonló törvények megfigyelhetők a lelki életben és a közösségek életében is.

Az a jó vezető, aki vezethető. Az vezethető, akinek kicsi az ellenállása – a mennyei elektromossággal, Istennel szemben. „A te jó lelked vezéreljen az egyenes úton!” (Zsolt 143,10) – kéri a hívó ember Istentől; valószínűleg tartom, hogy minden Istent ismerő vágyik erre, hiszen a Biblia szerint „*akiket pedig Isten Lelke vezérel, azok Isten fiai*” (Róm 8,14).

Gyakran azonban túl sok bennünk – bennem is – az ellenállás. Nem árad át rajtunk igazán a mennyei energia, amelyet továbbítanunk kellene a család, a gyülekezet, a munkahely közössége felé. S mikor a vezetők nem sugározzák azt a szeretetet, amely képes egymáshoz közel vonni az embereket, a közösség is szigetelő, sőt elszigetelő tulajdonságokat vesz fel. Az atomok – a közösség tagjai – ilyenkor nincsenek elég közel egymáshoz, hogy megosszák egymással lelki kincseiket, s

hogyan szabadon áramolhasson közöttük az öröm, a vigasztalás, a békesség. Fontos tudnunk jó vezetőkért.

Ugyanakkor érdemes elgondolkoznunk azon is, hogy abban a kisebb-nagyobb közösségekben, ahol a vezetés felelősségét éppen ránk bízta Isten, mekkora bennünk az ellenállás. Lehet, hogy már csak félvezetők vagy szigetelők vagyunk magunk is? S ha így lenne, mi ennek az oka? Dédelgett, kedvenc bűnök és az ezek nyomában járó bűntudat? Vagy mélyebb az ok? Hitetlenkedés? Kétkedés Isten hűségében, szeretetében?

Sokszor érzem: változnia kell a szívem szerkezetének, hogy szabadon vezethessen a Lélek, és a Lélek által jól vezethessenek másokat. Nem tudok mást tenni, mint kiáltani az egyetlen jó Vezetőhöz a vezetése megújulásáért és hittel megragadni az ígéretét: „*Jó és igaz az Úr, azért útba igazítja a vétkezőket.*” (Zsolt 25,8; Károli-fordítás)

A szerző újságíró, a *Minden-napi.hu* főszerkesztője

A SZOCIOLÓGIAI FELMÉRÉS EREDMÉNYEIBŐL

Fiatalok az egyházban

Az evangélikus egyház tagjainak körében végzett szociológiai felmérésünk fontos szempontja volt a fiatal evangélikusok jellemzőinek bemutatása. Körükben magasabb iskolai végzettséget, az egyházhoz való lazább kötődést, jóval intenzívebb internethasználatot tapasztaltunk.

Az evangélikus egyház tagjainak átlagéletkora jelentősen magasabb, mint az országos átlag – míg az össznépszerűségben 40 év körül van a felezőkor, addig az evangélikusoknál a zsinati statisztikában is használt demográfiai adatok alapján az 50 évnél idősebbek és fiatalabbak vannak hasonló arányban. Ennek és az adatgyűjtés sajátosságainak következtében a kutatási mintába 10,5 százaléknál 35 éven aluli került be.

Korosztályi adottság, hogy iskolai végzettségük lényegesen magasabb, mint ami az evangélikusok összességére jellemző: 43%-uk diplomás, további 34,8%-uk pedig érettségizett. Ha csak azokat vizsgáljuk, akik életkoruk alapján már diplomát szerezhettek volna, még magasabb az értelmiségi fiatalok aránya: a 23 év felettek körében 47,4%-nyian szereztek már felsőfokú végzettséget. Vagyis az evangélikus egyház jövőjét jelentő fiatalok kimondottan jól képzetek.

Templomba járásuk gyakorisága alapján viszont nem térnek el statisztikailag szignifikáns mértékben az evangélikus közösség náluk idősebb részétől.

Az evangélikus fiatalok háromnegyedének (75,9%) van munkája, igaz, 15,8%-uk jelenleg szülősi szabadságon,

gyesen, gyeden stb. van, 12,6%-uk még tanul, jellemzően a felsőoktatásban. Ahogy a lakosság egészét, úgy az evangélikus fiatalokat is sújtja a gazdasági válság: 7%-uk jelenleg munkanélküli.

Életkori adottság, hogy míg a 35 évnél idősebb evangélikusok 60,9%-a sosem használja az internetet, addig a fiatalok 72,2%-a számolt be arról, hogy (szinte) mindennap internetezik, és további 10,8%-uk is heti több alkalommal.

A fiatalok értékrendje több ponton is érzékelhetően eltér az idősebbektől. Saját magukat jellemezve a megkérdezett fiatalok válaszaiban, akárcsak az idősebbekben, nagyon erősen jelen van a természetvédelem és az energiatakarékos gondolat. Igaz, ez utóbbi már valamivel kevésbé jellemző a fiatalokra. Mindkét jellemzőt a megkérdezett egyháztagok több mint 60%-a tartja határozottan érvényesnek saját magára, viszont a fiatalok körében már kevesebben, 53,2%-nyian vannak, akik egyértelműen energiatakarékosnak mondják magukat.

A hagyományok ápolása viszont a fiatalok számára már kevésbé fontos: csak 24,7%-uk mondta, hogy határozottan jellemző rá ez, míg az idősebbeknek a 39%-a nyilatkozott így. Ugyanakkor nincs érdemi generációs különbség a szegényeken való segítés és a gyülekezeti élet aktivitása tekintetében.

A legfontosabb dolgok értéksorrendjében a fiatalok számára a barátság és a szakmai karrier egyértelműen fontosabb, mint az országos átlagnál, a biztonság viszont lényegesen kevésbé az.

A vallásosság tekintetében lényegesen alacsonyabb az Istenben feltétlenül hívők aránya is a fiatalabb korosztályban. Míg a 35 feletti egyháztagoknak még 72,1%-a jellemezte magát így, addig a fiataloknak már csak 56,3%-a. Míg a 35 feletti egyháztagok többsége – 52 százaléka – úgy jellemzi önmagát, mint aki vallásos, és az egyház tanítását követi, addig a fiatalok körében csak 37,3% az így nyilatkozó aránya. A megkérdezett fiatalok több mint fele (55,1%) a maga módján vallásos; a teljes mintában ez 44%.

Az egyházhoz kötődés is lazább ebben a korosztályban: miközben a 35 évnél idősebb evangélikusok körében még 37,4%-nyian nyilatkoztak úgy, hogy számukra nagyon fontos, meghatározó az evangélikus egyházhoz tartozás, a fiatalok körében csupán feleannyian (19%). Biztató ugyanakkor, hogy valamivel kevésbé, de még mindig fontosnak tartotta ezt közel kétharmaduk. A generációs különbséget mutatja, hogy lényegesen nagyobb a fiatalok körében azok aránya, akik nem tartják fontosnak az egyházhoz tartozást (13,5%), mint az idősebb korosztályokban (5,3%).

A saját evangélikus gyülekezethez tartozás esetében is hasonló a helyzet. A fiatalok számára ez kevésbé fontos: csak 23,7%-uk mondta meghatározónak, szemben az átlagos 34,9%-kal, miközben az átlagosnál (8,8%) jóval nagyobb (16%) azok aránya, akik szerint nem fontos a saját evangélikus gyülekezethez való tartozás.

■ FÁBRI GYÖRGY

Emlékezzünk Vladár Gábor egyházkerületi felügyelőre

(1881–1972)

► Százharminc éve született Bián a 20. század egyik kiemelkedő magyar jogtudósa: Vladár Gábor volt igazságügy-miniszter, a bányai evangélikus egyházkerület volt felügyelője, Ordass Lajos püspök elnöktársa. Messze kimagaslott kortársai közül; széles körű jogi tudása, klasszikus műveltsége polihisztorrá, igazságosságot kereső állhatatossága és nem utolsósorban szereteágazó egyházi szolgálata alázatos Krisztus-hívóvé avatta.

Bár egyházunknak számos kiemelkedő felügyelője volt – gondoljunk csak a Prónay testvérekre vagy Radvánszky Albertre –, a világi egyházi vezetőkről való megemlékezések mégis elég ritkák; talán azért, mert akkor az egyházunkat eláruló felügyelőkről, így Reök Ivánról vagy Mihályfi Ernőről is meg kellene emlékezni.

A Vladár család a Turóc megyei Nagycsepcsényben élt hét évszázadon keresztül, ahová még az Árpád-házi királyok telepítették; a család a hazaszeretet példaképe, minthogy Mohácsnál tizenhárom tagja halt hősi halált.

A család később Sándor Móric biai uradalmában jutott munkához, ahol a kilenc gyermek egyikeként született Gábor.

Jogi tanulmányait a budapesti tudományegyetem jogi karán fejezte be 1903-ban. Itt főleg Concha Győző és Grosschmid Béni tette a legjobbat a tarisznyájába, amellyel kilépett az alma mater kapuján. A jogi gondolkodás módszerét megtanítva tiszteletet ébresztettek benne a hazai jogrend nagy múltja és értékei iránt, meggyökerezett az ifjú jogászban azt a magasabb rendű szemléletet, mely szerint a jog nemcsak az értelem, hanem a szív ügye is. Ezzel cseng össze a latin mondat is: „Omne ius hominum causa institutum est” – minden jog az emberért van.

Az első világháborúban négy éven át szolgált katonaként, zömét az Isonzó poklában töltötte, ahol súlyosan meg is sebesült, s ezért *Signum Laudis* kitüntetésben részesült.

1929-ben az igazságügy-minisztérium törvény-előkeztető osztályának vezetője lett, így mintegy gazdája a teljes állami jogalkotásnak, interministeriális szempontok követése mellett. Szembeszállt a kormány militarizáló törekvéseivel, s eltávolítását csak titkos tanácsosi kinevezése akadályozta meg. A zsidótörvényekkel kapcsolatban is aggályát fejezte ki, ezért ezek kidolgozásában nem vett részt, ellenben minden erejével igyekezett megakadályozni a zsidók elhurcolását; ezt *Valdemar Langlet*, a Svéd Vöröskereszt megbízottja is nagyra értékelte.

Vladár Gábor a Lakatos-kormányban csak Horthy Miklós kormányzó többszöri kérésére vett részt, hogy mentse, ami még menthető. Első feladatai közé tartozott, hogy a Gestapo által letartóztatott politikusokat kiszabadítsa, és biztonságba helyez-

ze. A nyilasuralom alatt bujkálnia kellett.

Számos nagy jelentőségű jogi munkát írt, így az öröklési jog összefoglalását a Szladits Károly-féle nagy *Magyar magánjoghoz*, valamint számos jogi előadást tartott, például: *A jog elhajlása az élettől, Fejlődik-e jogunk vagy tesped?* vagy *Az igazság eszméje a hellén világban*. A Parthenon Társaság elnökeként tíz klasszikus munka megjelenését segítette elő.

1939-ben a Magyar Tudományos Akadémia levelező tagja lett. Székfoglalójának címe: *Tudományos munka-e a jogképzés?* 1942-ben honoris causa (azaz dísz-) doktorává avatta a debreceni egyetem. Ez alkalommal *Az erkölcs, a tudomány, a humánium és a jog* címmel tartott előadást. A Corvin Társaság koszorús tagja, az Országos Bírói és Ügyészi Egyesület, illetve más egyesületek elnöke volt.

1945 után igen aktív munkásságot fejtett ki az evangélikus egyházban, bár már az 1934–37-es zsinati törvényeknél a fegyelmi jogról szóló törvények kidolgozásában és ennek kapcsán a lelkeszcse-re intézményének a meghonopításában is jelentős szerepet játszott. A budavári és budahegyvidéki gyülekezet életének fellendítése érdekében fáradhatatlan munkát végzett; mint egyházmegyei felügyelő nemkülönben.

Egyházi vonatkozású írásai, illetve előadásai több mint félszázat tesznek ki. Ezek közül kiemelkednek az állam és az egyház kapcsolatával foglalkozók, de igen érdekesek a családról, Luther családi életéről, az igaz presbiterről, az egyház feladatairól, *Kálvinról* és *Lutherről* szólók is.

1947 novemberében lett a bányai egyházkerület felügyelője. Az államhatalom képviselője akkor még igen melegen üdvözölte, 1948. március 18-án, Szabó József püspöki beiktatását követően azonban *Mihályfi Ernő*, a kormány képviselője már a gyökeres változások szükségességét hangoztatta, mondván, hogy el kell távolítani „a bárókat, a dupla nemeseket, a földbirtokosokat, a levitézlett közéleti személyeket” – a négy egyházkerületi felügyelőé között az ő neve is szerepelt. Csak Ordass püspök elutasító felszólalása nyomán enyhült némileg a feszültség.

Vladár Gábornak jutott az a

nehéz feladat, hogy a kor-mánnyal folytatandó tárgyalásokra írásba foglalja az egyház álláspontját. Ezt Ordass Lajossal és Szabó Józseffel együtt adta át *Rákosi Mátyásnak*, aki erre úgy reagált, hogy „nem elmentamadást, hanem lojális nyilatkozatot vár” tőlük. Az egyházi iskolák államosításával azután az események felgyorsultak: először Radvánszky Albert egyetemes felügyelőt és az egyetemes főtitkárt, utóbb pedig Ordass püspököt is letartóztatták. Vladár Gábor ekkor sem maradt tétlen, hanem összegyűjtötte a püspök védelméhez szükséges anyagot.

Azután az ő eltávolítására is megindult az ördögi gépezet.

Kemény Lajoson keresztül megüzenték neki, hogy ha nem mond le, akkor megvonják a nyugdíját, és kockára teszi fia hazatérését a szovjet hadifogságból. Napokig vívódott önmagával, mire döntésre jutott.

Az államhatalom megvonta nyugdíját, ezért az állami erdészetről kellett fizikai munkát vállalnia, majd 1951-ben kitélepítették Tomorra, ahol én is meggyőződhettem arról, hogy lakásnak alkalmatlan helyen kellett – fizikai munka mellett – tengetni az életét hetvennyolc évesen. Másfél év után Biára, a falutól messze fekvő présházba került, ahol tíz évet töltött családjával igen szerény körülmények között. Egy alkalommal favágás közben egyik szemére megvakult, majd rövidesen másik szeme világát is elveszítette.

Goldmark utcai lakását már csak rövid időre élvezhette. Beszédkézsége is megropant. Ez azonban nem akadályozta meg abban, hogy *Visszaemlékezéseim* címmel, kétévi munkával meg ne írja – valenzor mellett, rajztáblán – félezer oldalas csodálatos önéletrajzát.

Az Úr 1972. július 16-án szólította őt magához.

Azt gondolom, hogy bár Vladár Gábor sem tudta teljesíteni az Úr Jézus Krisztusnak azt a parancsát, hogy „*legyetek tökéletesek, mint a ti mennyei Atyátok tökéletes*”, mégis ő jelenti az egyik legmagasabb mércét, amelyet hívó ember egyáltalán elérhet. Isten igazsága rajta keresztül fényeljük mindhalálig előtünk!

■ DR. BOLERTZKY LÓRÁND

ISTENTISZTELET-KÖZVETÍTÉS A RÁDIÓBAN

Az Óbudai Evangélikus Egyházközség

Óbudán 1842-ben szerveződött evangélikus gyülekezet, melynek tagjai a reformáció hazájából, Németországból odatelepült iparosok, hajógyári munkások, tisztviselők voltak. Istentiszteleteiket eleinte családoknál, idővel már bérelt helyiségekben tartották. Még nem volt saját lelki otthonuk, amikor már nagy áldozatok árán iskolát alapítottak és tartottak fenn, kezdettől gondot fordítva a gyermekek oktatására és lelki nevelésére. A lelkesítői szolgálatokat a budavári lelképásztor végezte.

1909 őszén vált valóra a közösség vágya, hogy önálló egyházközséggé szerveződhessen, és saját lelkesítői segítséget a gyülekezet életét. Ekkor még tizenhét község lelkigondozását végezte *Mohr Henrik*, a gyülekezet első lelképásztora. Színvonalas kulturális élet is folyt a gyülekezetben: kiváló gyermekkorust alapítottak, a fiataloknak pedig egyesületi keretek között szerveztek tartalmas programokat. A nőegylet jótékonyági segélyakciókkal támogatta a szegény sorsúakat. Az egyházközség több mint kétezer kötetes könyvtárral egész Óbuda közelművelődését szolgálta.

Az első világháború után leányotthon, illetve rokkantoknak, időseknek szánt otthon hoztak létre. Rendszeresen látogatták a betegeket, és a foglyok lelkigondozását is végezték.

1935-ben *Friedrich Lóránt* tervei alapján épült fel a templomuk. Nemcsak egyszerű lelki hajlékot álmodott meg a tervező, kihasználva a fény természetes játékát, amely a fehér márvány oltárt és a fölé magasodó hatmázsás tölgyfa keresztet világítja meg. A következő évben nagy összefogással és elszántsággal felépült a gyülekezeti ház is.

Az elegáns egyszerű templomra 1944. december 31-én gyújtóbombák hullottak, fölégetve az új

épülettel együtt a gyülekezet alig megvalósult álmát is. A templomot csak két év elteltével tudták használatosra tenni. (2005-ben a háborúban elpusztult lakóházak helyére a templombelsővel harmonizáló új ablakokat készítették a gyülekezet.)

Nagy kárt okozott a közösség életében a hetvenes években a régi Óbuda lebontása. A várososon belül tulajdonképpen lakosságcsere történt végére, teljesen szétzilálva az óbudai lakóközösséget, így a gyülekezetet is. A több mint háromszáz lélekszámú közösség alig ezerfőnyire apadt.

A mai gyülekezet nagy része lakótelepi tömbökben él. A kicsi, de eleven közösség kialakított a kisgyermekes szülőknél a templomban egy hangszigetelt helyiséget, ahonnan nyomon követhetik az istentisztelet

Evangélikus istentisztelet a Magyar Rádióban

Január 16-án, a vízkereszt ünnepe utáni második vasárnapon 10.04-től istentiszteletet hallhatunk az MR1 – Kossuth rádió hullámhosszán Óbudáról. Igét hirdeti *Bálintné Varsányi Vilma* lelkész.

eseményeit. Az óvodásoknak az istentisztelettel párhuzamosan foglalkozást tartanak. A hitoktatás gyülekezeti keretek között (korosztályos bontásban) és az iskolában is zajlik. Hétköznap két felnőtt-bibliakörbe várják a gyülekezet tagjait. Rendszeres közösségépítő alkalmak, családi istentiszteletek és szeretetvendégségek erősítik a hívekben az összetartozást.

Istentiszteleti rend • 2011. január 9.

Vízkereszt után 1. vasárnap. Liturgikus szín: zöld. Lekció: Lk 2,41–52; Ézs 42,1–9. Alapige: Ef 5,8b–14. Énekek: 371., 361.

I., Bécsi kapu tér de. 9. (úrv.) Balicza Iván; de. 10. (német, úrv.) Johannes Erlbruch; de. 11. (úrv.) dr. Fabiny Tamás; du. 6. Balicza Iván; II., Hűvösvölgyi út 193., Fébé de. 10. Veperdi Zoltán; II., Modori u. 6. de. 3/4 11. Sztójánovics András; Pesthidegkút, II., Ördögárok u. 9. de. fél 10. (úrv., családi) Fodor Viktor; Csillaghegy–Békásmegyér, III., Mező u. 12. de. 10. Donáth László; Óbuda, III., Dévai Bíró M. tér de. 10. Bálintné Varsányi Vilma; Újpest, IV., Lebstűck M. u. 36–38. de. 10. Solymár Péter Tamás; Káposztásmegyér, IV. Tóth Aladár út 2–4. de. 9. Solymár Péter Tamás; V., Deák tér 4. de. 9. (úrv.) Gerőfiné dr. Brebovsky Éva; de. 11. (úrv.) Cselovszky Ferenc; du. 6. (asztali beszélgetések); VII., Városligeti fasor 17. de. háromnegyed 10. (angol nyelvű) Pelikán András; de. 11. (úrv.) Aradi György; VIII., Üllői út 24. de. fél 11. Szabó Bertalan; VIII., Rákóczi út 57/a de. 10. (szlovák, kétnyelvű családi) Gulácsiné Fabulya Hilda; VIII., Karácsony S. u. 31–33. de. 9. (úrv.) Szabó Bertalan; IX., Haller u. 19–21., I. emelet de. 11. (úrv.) Koczor Tamás; Kőbánya, X., Kápolna u. 14. de. 10. Benkőczy Péter; Kelenföld, XI., Bocskai út 10. de. 8. (úrv.) dr. Blázy Árpád; de. fél 11. (úrv.) dr. Blázy Árpád; du. 6. (vespera) dr. Joób Máté; XI., Németvölgyi út 138. de. 9. dr. Joób Máté; Budagyöngye, XII., Szilágyi E. fasor 24. de. 9. (úrv.) dr. Fabiny Tamás; Budahegyvidék, XII., Kék Golyó u. 17. de. 10. (úrv.) Keczkó Pál; XIII., Kassák Lajos u. 22. de. 10. Grendorf Péter; Zugló, XIV., Lócsei út 32. de. 11. (úrv.) Tamásy Tamásné; XIV. Gyarmat u. 14. de. fél 10. (úrv.) Tamásy Tamásné; Pestújhegy, XV., Templom tér de. 10. (úrv.) Szabó B. András; Rákospalota, XV., Juhos u.28. (kistemplom) de. 10. Ponicsán Erzsébet; Rákosszentmihály, XVI., Hősök tere 10–11. de. 10. Fekete Gy. Viktor; Cinkota, XVI., Batthyány I. u. de. fél 11. Vető István; Mátyásföld, XVI., Prodám u. 24. de. 9. Vető István; Rákoshely, XVII., Tessedik tér de. 9. Kopf András; Rákoskeresztúr, XVII., Pesti út 111. de. 10. Kopf András; Rákoscsaba, XVII., Péceli út 146. de. 9. Nagyné Szeker Éva; Rákosliget, XVII., Gózon Gy. u. de. 11. Nagyné Szeker Éva; Pestszentlőrinc, XVIII., Kossuth tér 3. de. 10. dr. Korányi András; Pestszentimre, XVIII., Rákóczi út 83. (református templom) de. 8. dr. Korányi András; Kispeszt, XIX., Templom tér 1. de. 10. Széll Bulcsú; XIX., Hungária út 37. de. 8. Széll Bulcsú; Pesterzsébet, XX., Ady E. u. 89. de. 10. Győri János Sámuel; Csepel, XXI., Deák tér de. fél 11. Zólyomi Mátyás; Budafok, XXII., Játék u. 16. de. 10. Solymár Gábor; Budaörs, Szabadság út 75. de. 10. Ittész István; Pilisvörösvár (református templom) du. 2.; Budakeszi, Fő út 155. (gyülekezeti terem) de. fél 10. (családi) dr. Lacknerné Puskás Sára.

Összeállította: BODA ZSUZSA

Szentpétery Péter

(1921–2010)

Az elmúlt év utolsó előtti napján népes gyülekezet búcsúzott a kilencvenedik évében, december 19-én, advent negyedik vasárnapján elhunyt lelkészről a rákoskeresztúri Új köztemetőben.

Szentpétery Péter 1921. április 20-án Soltvadkerten született. Édesapja, *Láng (Lang) Péter* a délvidéki Zsabyáról származott. Hosszú ideig az iskola igazgatója és a gyülekezet kántora volt. Édesanyja, a református *Prikkel Margit* szintén tanítóképzőt végzett. Nevét 1950-ben változtatta Szentpéteryre, anyai felmenői nyomán.

A soltvadkerti elemi iskola elvégzése után a kiskunhalasi Szilárdy Áron Református Főgimnáziumban érettségizett 1939-ben. Teológiai tanulmányait Sopronban végezte 1939–1943 között. *Raffay Sándor* bányakerületi püspök 1944. január 20-án szentelte lelkésszé. Szentpétery Péter már öt éves kora óta készült erre a pályára.

Először Cegléden, majd Péteriben volt segédlelkész – utóbbi helyre a „felszabadítók” által meggyilkolt *Csaba Gyula* főesperes után került 1945. február 1-jétől. Rövid fábiansbestyeni szolgálat után szülőhelye, Soltvadkert következett, 1946–1949 között. Itt gyülekezeti termet épített.

Ónálló parókusként először Páhi-Kaskantúr szolgált 1949–1953 között. Majd a szomszédos csengődi gyülekezetbe hívták azzal, hogy be kell fejeznie a templomot, amelynek akkor még csak a falait kezdték építeni. Hitel, kitarással, saját elképzelései megvalósításával, az isteni gondviselés nemegyszer regénybe illő segítségével

ez sikerült is. A templomot 1963. október 27-én szentelte fel *Káldy Zoltán*, a Déli Egyházkerület püspöke, *Kurt Schmidt-Clausennek*, a Lutheránus Világszövetség főtákarának részvételével. A külső vakolással azonban még 1968-ig várni kellett. Szentpétery Péter 2003-ban nagy örömmel vett részt a felszentelés negyvenedik évfordulóján, és 2009-ben is meglátogatta a szeretett gyülekezetet.

1971-ben Szentendrére került, Budapest határártól Visegrádig gondozva a szórványban élő evangélikusokat. Itt a félbehagyott gyülekezeti házat kellett befejeznie, ami 1975-ben sikerült. (2003-ban lebontották a rossz állapotú templommal együtt, és 2004-ben szentelték fel az újat.) 1997 utolsó vasárnapján búcsúzott a szentendre–dunakanyari gyülekezettől. Közben 1978–1991 között Érden volt helyettes lelkész, amit fia és nem lelkései munkatársak segítségével tudott vállalni.

A gyülekezeti szolgálatban és az építkezésekben hűséges társa volt felesége, a református *dr. Tatai Mar-*

git közigazgász (1922–2007), akivel 1954-ben kötött házasságot. Idősebb fiuk, *dr. Szentpétery Péter* az Evangélikus Hittudományi Egyetem Vallás- és Társadalomtudományi Tanácskének vezetője, a Németországban élő *András* pedig fejlesztő pedagógus. Összesen hat unokájuk van, és Szentpétery Péter a két dédunoka születését is megérte.

Ravatalánál e sorok írója, a zuglói gyülekezet egyik lelkésze hirdette az ígét Jn 14,1–6 alapján. Az elhunyt legkedvesebb igéi közé tartoztak Jézus búcsúbeszédei (Jn 14–17). Nemcsak szerette ezeket az igéket, hanem tudta és vallotta, hogy Jézus a biztos, a jó, a célra vezető út. Tudta, hogy az Út átmegegy a temetőn, átmegegy a síron, és halad tovább a mennyei Atyához, az örök hajlékba. Nyugdíjasként a zuglói gyülekezet közösségében, amíg tudott, részt vett a vasárnapi istentiszteleten, és letérdelt az Úr oltárához.

A sírnál *dr. Fabiny Tamás* püspök búcsúztatta, kiemelve, hogy egész életében – a szó minden értelmében – építő munkát végzett. Így például 1974-ben, amikor finn tv-stáb vette filmre egyházunk életét, őt is megörökítették a szentendrei gyülekezeti ház építkezésénél. 2007-ben a kései utód, *Horváth-Hegyí Olivér* beiktatásán idős kora ellenére fiatalos hévvel buzdította ifjú szolgatársát.

„Dicsőséges mennyben az Istennek.” Bár Szentpétery Péter lelkész testvérünk karácsony ünnepét már nem érthette meg, énekeskönyvünk 168. énekével adtunk hálát hosszú életéért, szolgálatáért a temetési szertartás végén.

■ TAMÁSY TAMÁS

A gömöri Verne Gyula

Reuss Gusztáv emlékezete

▶ Északi szomszédunknál 1992 óta adják át a kiemelkedő színvonalú tudományos-fantasztikus műveikért *Járó Gusztáv Reuss-díjat* (*Cena Gustáva Reussa*). Az elismerés névadója *Reuss Gusztáv*, a százötven esztendeje elhunyt evangélikus orvos és természet-tudós, akinek nevéhez az első szlovák nyelvű sci-fi fűződik.

Reuss Gusztáv 1818. január 4-én a Gömör és Kishont vármegyei Nagyrócén született. Anyja *Schulek Rozália*. Édesapja *Reuss Sámuel* evangélikus teológus, lelkész, esperes, az 1848–49. évi forradalom és szabadságharc után az abszolutisztikus hatalom által szolgálatából felfüggesztett tiszai egyházkerületi püspök helyére kinevezett adminisztrátor; lelkes és érdeklődő, madártanul és ásványtanul foglalkozó természetbúvár.

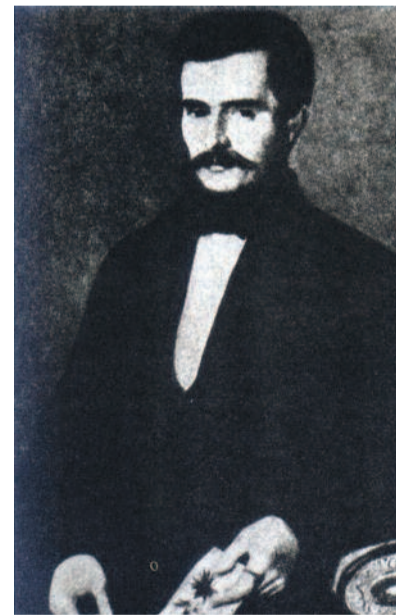
Reuss Gusztáv a középiskolát evangélikus intézményekben végezte. Tanulmányait a lőcsei líceumban kezdte meg, a roznyói gimnáziumban folytatta, majd

a pozsonyi líceumban tett érettségi vizsgát. Ezt követően a pesti egyetemre iratkozott be, ahol orvoslást tanult, de ezzel párhuzamosan a botanikában is képezte magát. Mind egészségügyi, mind növénytanulmányokban jelentős szerepe volt apjának, ő volt az, aki mindkét szakterületen megalapozta fia tudását.

Orvosi diplomáját a bécsi egyetemen kapta kézhez, ahol – sokoldalúságára jellemzően – csillagászatot is hallgatott. 1844-ben kezdte meg orvosi praxisát. A forradalom és szabadságharc idején a harcok sérültjeit gyógyította.

1851-ben szülővárosának lett tisztiorvosa. Mindeközben a növénytan-

ról sem feledkezett meg, hiszen a témakörrel foglalkozó munkái láttak napvilágot: 1853-ban publikálta felvidéki növényhatározóját, sőt maga is gazdag fajtaválasztékú gyűjteménnyel bírt.

Emellett csillagászati és földrajzi tankönyvet írt – korának egyik csillagászati ismeretterjesztőjeként –, valamint az első szlovák nyelvű science fiction mű szerzőjeként tartják számon. A kötet 1856-ban Nagyrócén jelent meg *Hvězdověda* címmel. Szlovákiában szerzőjét – igencsak hízelgően – „gömöri Verne Gyulaként” említik napjainkban is.

Reuss Gusztáv fiatalon, negyvenhárom esztendősen hunyt el 1861. január 12-én felvidéki szülővárosában.

■ – REZSABEK –

2011 – események, évfordulók

► **Egy-egy év tematikájának meghatározása (amikor egy adott eseményre, témára fókuszálhatunk) nemzetközi és hazai szinten is gyakorlattá vált. A tavalyihoz hasonlóan rovatunk idei első számában – a teljesség igénye nélkül – ezekből készítetünk összeállítást.**

ÜZENET AZ ARARÁTRÓL

Rovatgazda: Jerabek-Cserepes Csilla

Az Európai Bizottság javaslata és az Európai Tanács 2009-es határozata alapján 2011 az *önkéntesség európai éve*. A program elindításának célja az önkéntesség népszerűségének és társadalmi értékének növelése. Elmondható, hogy az önkéntesség révén az emberek új ismeretekre tehetnek szert, tökéletesíthetik szak tudásukat, kiszélesíthetik társadalmi kapcsolataikat. Ugyanakkor az önkéntesség aktív elfoglaltság lehet a munkanélküliség időszakában, megkönnyítheti a munkaerő-piaci visszaállásukat, egyben segíthet a gazdasági válság leküzdésében is. (A bizottság szándéka az is, hogy a munkáltatók is értékkel ismerjék el és vegyék figyelembe az önkéntesként végzett munkát.)

Elindult egy honlap is, amelyen a megyei információs pontok híreiről, eseményeiről folyamatos tájékoztatást kaphatunk (www.onkentesseg2011.hu).

Az Egyesült Nemzetek Szervezete a 2011-es évet a *kémia nemzetközi évévé* hirdette meg. Száz éve annak, hogy *Maria Sklodowska-Curie* megkapta a kémiai Nobel-díjat, ami ráirányítja a figyelmet a női növekvő szerepvállalására a természettudományok területén. Az emlékévé egybeesik a *Kémiai Szervezetek Nemzetközi Szövetsége* alapításának századik évfordulójával is.

A szervezők szándéka, hogy hozzájáruljanak a kémia tudományának népszerűsítéséhez, különösen a fiatalok körében, hiszen a kémia olyan aktuális globális problémák megoldásában játszhat kiemelkedő

szerepet, mint a vízgazdálkodás, környezetvédelem, táplálkozás és élelmiszerbiztonság (figyelembe véve a föld népességének rohamos növekedését), energiaellátás (alternatív energiaforrások kiaknázásának fejlesztése), valamint a fenntartható fejlődés.

Hazai viszonylatban említhető, hogy a Magyar Turizmus Zrt. a 2011-es évet az *egészségturizmus évévé* hirdette meg. Az egészségturizmus a gyógy- és wellness-turizmust egyaránt magába foglalja, vagyis amikor az utazás fő motivációja az egészségi állapot javítása és/vagy megőrzése, a gyógyulás és/vagy a megelőzés. Ezek tulajdonképpen az „örökzöld” témák közé tartoznak.

Magyarország turisztikai kínálatában az egészségturizmus eddig is kiemelkedő szerepet töltött be, hiszen nemzetközi összehasonlításban hazánk – Japán, Izland, Olaszország és Franciaország mellett – a termálvízben leggazdagabb ország közé tartozik. Hazánkban nagy hagyománya van a fürdőkultúrának, ezt erősítik az elmúlt években történt fürdőberuházások is. 2007-ben készült el az *Országos egészségturizmus-fejlesztési stratégia*, melynek fő célkitűzése, hogy Magyarország 2015-re Európa vezető „gyógyító nagyhatalma” legyen.

Idén *Liszt Ferenc születésének kétszázadik évfordulóját* ünnepli a világ. A jubileumi év osztrák programsorozatának elnevezése *Lisztomania* (a szót egykor *Heinrich Heine* alkotta, utalva a zongoravirtuóz rendkívüli népszerűségére). Az osztrák eseménysorozat központja Liszt szülő-

faluja, a burgenlandi Raiding (magyarul Doborján), amely egykor Magyarországhoz tartozott; többször vitatták is a zeneszerző nemzetiségét). A hazánkban és külföldön rendezett programokat egy helyen megtaláljuk a www.liszt-2011.hu internetes oldalon.

Gödöllőn 2011 a *barokk éve*, amelynek keretében számtalan kiállítás, koncert és egyéb program várja az érdeklődőket. A rendezvénysorozat apropóját két évforduló adja: 260 esztendeje, 1751-ben látogatott Gödöllőre *Mária Terézia* magyar királynő, illetve 240 évvel ezelőtt halt meg *gróf Grassalkovich I. Antal*.

Gróf Grassalkovich I. Antal vezette a magyar birtokviszonyokat átrendező Újszerzeményi Bizottságot, volt koronaőr, irányította a budai királyi palota építkezéseit, a Magyar Királyi Udvari Kamara elnökeként két évtizedig felelt az ország pénzügyeiért. A katolikus egyház mecénásaként harmincnál is több templomot építtetett. A kastély mellett számos más épület és köztéri szobor is a nevéhez köthető Gödöllőn. Neve méltatlanul merült feledésbe, a barokk év pedig kiváló lehetőséget ad arra, hogy mind személye, mind az általa létrehozott barokk emlékek a figyelem középpontjába kerüljenek. A programokról a www.godolloibarakkeve.hu honlapon tájékozódhatunk.

■ **Összeállította:** JCsCs

HIRDETÉS

Tájékoztatjuk kedves vásárlóinkat, hogy a Luther Kiadó könyvesboltja (1085 Budapest, Üllői út 24.) leltár miatt zárva tart. Nyitás 2011. január 17-én, hétfőn. Felhívjuk kedves megrendelőink figyelmét, hogy a leltározási időszak alatt írásos megrendeléseket felveszünk, de teljesíteni csak január 17-étől tudjuk őket.

HIRDETÉS

Az Evangélikus Hittudományi Egyetem a 2010/2011. tanév tavaszi szemeszterétől akkreditált pedagógus-továbbképzési programot hirdet *Teológiai továbbképzés egyházi iskolákban és óvodákban dolgozó pedagógusok részére* címmel. *Jelentkezési határidő:* 2011. január 25. Bővebb információ és jelentkezési lap letölthető a <http://teol.lutheran.hu> címen. Evangélikus Hittudományi Egyetem, 1141 Budapest, Rózsavölgyi köz 3. Tel.: 20/824-6399; 1/469-1050. Fax: 1/363-7454.

HIRDETÉS

Felvételi tájékoztató a Deák téren

A Deák Téri Evangélikus Gimnáziumba (1052 Budapest, Sütő utca 1.) a 2011/12-es tanévre felvételizni szándékozó diákok és szüleik számára 2011. január 14-én, pénteken 16 órakor megismételjük a 2010 szeptemberében már egyszer megtartott felvételi tájékoztatót. Ezen az alkalmon az iskola igazgatója számol be a szülőknek iskolánk működéséről, hagyományairól és a felvételi rendszeréről, a gyerekek pedig diákjaink segítségével ismerhetik meg az iskolát. Szeretettel várjuk az érdeklődő, most 4. és 8. osztályos tanulókat szüleikkel együtt – elsősorban azokat, akik lemaradtak a szeptemberi alkalomról!

HIRDETÉS

Első evangélikus várandóshétvége

Sok szeretettel várunk az alkalomra minden érdeklődő kismamát, apukát, kistestvért a piliscsabai Béthel Evangélikus Missziói Otthonba január 21. és 23. között. Az MEE Női Missziói Szolgálatának támogatásával rendezendő hétvégén előadások hangzanak el a várandósságról, a gyermekgondozás kérdéseiről, a kisgyermekes családok spirituális életéről. Kiscsoportokban nyílik mód a hallottak elmélyítésére, illetve a szakemberek nyújtotta személyes tanácsadásra. Jelentkezni és bővebb információt kapni a következő címen lehet: *Balogh Márta*, 70/606-9231, illetve varandos@freemail.hu.

HIRDETÉS

Álláshirdetés

Az MEE Ökumenikus és Külügyi Osztálya állást hirdet február 1-jétől *külügyi referensi munkakör* betöltésére.

A munkakör az alábbi területekre terjed ki: levelezés német, angol nyelven; csoportok, delegációk fogadása; ösztöndíjak ügyintézése; utaztatás; az egyház képviselte konferenciákon.

Feltételek: magas szintű német és angol nyelvtudás, jó írásbeli és szóbeli kommunikáció; egyházismeret, ökumenikus nyitottság; evangélikus egyháztagság; rugalmas munkavégzés; jogosítvány előnyt jelenthet.

A jelentkezéseket kérjük a klara.tarr@lutheran.hu e-mail címre vagy az alábbi postacímre küldeni: MEE Ökumenikus és Külügyi Osztály, 1125 Budapest, Szilágyi Erzsébet fasor 24. Jelentkezési határidő: január 21.

HALÁLOZÁS

Szomorú szívvel, de Isten akaratában megnyugodva tudatjuk, hogy édesanyánk, *id. Rözse Istvánné sz. Huray Mária* özvegy papné, a nyíregyházi evangélikus központi iskola egykori tanítónője életének 98. évében, december 12-én elhunyt az özvegy papnék kistarcsai otthonában. Emléke legyen áldott! *„Elveszi rólad az Úr az ítéletet, eltávolítja ellenségedet. Veled van az Úr, Izrael Királya: nem kell többé veszedelemtől félned.”* (Zof 3,15)

Gyászistentisztelet keretében állunk meg hamvai mellett a budaörsi evangélikus templomban (Budaörs, Szabadság út 75.) január 15-én délután négy órakor. A hamvak sírba tétele Nyíregyházán későbbi időpontban történik. Egyetértésüket kérjük, hogy a kegyelet virágai helyett perselyadományokkal a budaörsi gyülekezetet támogassák.

A gyászoló család

Cím: Rözse István, 2051 Biatorbágy, Kossuth Lajos u. 5.

HIRDETÉS

Kirchentag 2011

A 33. *német protestáns egyházi napok* 2011. június 1–5. között Drezdában rendezik meg. Erre a kiemelkedő eseménysorozatra több mint 120 ezer résztvevőt várnak, akik mintegy háromezer különféle rendezvény közül válogathatnak.

Az ez évi *Kirchentag* különlegessége, hogy egyben a kelet-közép-európai protestáns egyházak találkozójának is otthont ad, így minél több jelentkezőt várnak Európa ezen régiójából.

Az MEE Ökumenikus és Külügyi Osztályán keresztül jelentkező magyar résztvevőknek privát szállást és három napon át meleg étkezést biztosítanak, és ezért mindössze 24 euró részvételi díjat számolnak fel. Fontos különbség a korábbi évekhez képest, hogy a helyek korlátlan számban állnak rendelkezésre! Az utazást mindenkinek magának kell szerveznie és fizetnie, de az MEE 500 ezer forintos utazási költségkeretéből gyülekezeti csoportok számára pályázat útján támogatás nyerhető.

Ha gyülekezeti csoportok vagy egyéni résztvevők szeretnének Drezdába utazni, kérjük, *január 30-ig* jelentkezzenek lehetőleg e-mailben a kulgy@lutheran.hu címen vagy – ha nincs internet-hozzáférésük – levélben, illetve faxon az MEE Ökumenikus és Külügyi Osztályának címén (1125 Budapest, Szilágyi Erzsébet fasor 24., fax: 1/266-5532) a névnek, címnek, telefonszámnak, e-mail címnek és a kiutazók számának megadásával.

Erdélyi áldás

*Adjon Isten minden szépet,
Irigyeknek békességet,
Adjon Isten minden jót,
Hazug szájba igaz szót.*

*Hontalannak menedéket,
Éhezőknek eleséget,
Tollat író kezébe,
Pulyát asszony ölébe.*

*Legényeknek feleséget,
Szegényeknek nyereséget,
Áfonyát a havasra,
Pisztrángot a patakba.*

*Istenhítet a pogánynak,
Hű szeretőt a leánynak,
Szép időben jó vetést,
Szomorúknak feledést.*

*Sarkvidékre hideg telet,
Az árváknak jó kenyeret,
Fegyvereknek nyugalmat,
Szelíd szónak hatalmat.*

*Betegeknek egészséget,
Fuldoklóknak reménységet,
Vitorlának jó szelet,
Napfényből is öleget.*

*Jó lövést az ordasokra,
Nyíló ajtót vaskapukra,
Vándoroknak fogadót –
Isten adjon minden jót!*

Népszerű Szent Jakab

Korábban nem tapasztalt méreteket öltött a Szent Jakab nevét viselő spanyolországi zarándokútra, az El Caminóra érkezett zarándokok száma 2010-ben.

Az ibériai ország északi részén fekvő város érseksége szerint az óévben hozzávetőleg 270 ezer zarándokot számláltak. A külföldről érkezett vándorok között a németek voltak a legtöbben, közel 14 500-an. Emellett rengetegen járták végig az utat Olaszországból és Franciaországból is. Santiago de Compostelát összességében 9,2 millió látogató kereste fel.

Galícia fővárosában található a legendák szerint Jakab apostol sírja. Ha a szent ünnepe vasárnapra esik –

mint ahogyan ez 2010-ben is volt –, a keresztények szent évét (Xacobeo) ünnepelnek. Legközelebb 2021-ben nyílik erre lehetőség.

Egyházi hagyományok szerint azok a katolikusok, akik szent évben zarándokolnak el az apostol sírjához a város katedrálisába, és meggyónak, teljes bűnbocsánatot nyernek. 2010-ben XVI. Benedek pápa is ellátogatott Santiago de Compostelába.

A Szent Jakab-út a spanyol-francia határ közelében kezdődik, és nyolcszáz kilométer hosszú. A zarándokok az utat egyfajta igazolvánnyal járják végig, amelybe a szálláshelyeken és a templomokban pecsétet kapnak.

► **MTI**

FOTÓ: VITÁLIS JUDIT

HÍREK, HIRDETÉSEK

A Piliscsabayi Evangélikus Egyházközség zsámbéki szórványában minden hónap második vasárnapján 17 órakor a református templomban (Petőfi S. u. 23.) úrvacsorás istentiszteletet tartunk. A következő alkalom január 9-én lesz, amelyen beiktatjuk a zsámbéki szórvány presbiterét. Szeretettel várjuk a Zsámbék környéki evangélikusokat.

A farkasréti ökumenikus esték következő alkalomán, január 10-én, hétfőn 18.30-kor *Szuhánszky T. Gábor* budakeszi metodista lelkész, a Magyar Evangéliumi Szövetség (Aliansz) titkára *Keresztény egység – az evangélium alapján* címmel tart előadást és vezet beszélgetést. Helyszín: evangélikus-református templom, Budapest XI., Németvölgyi út 138. Sok szeretettel várunk minden érdeklődőt!

HIRDETÉS

A Magyar Örökség Díjjal kitüntetett Evangélium Színház január 9-én, vasárnap délután 17 órakor a Duna Palotában (Budapest V., Zrínyi u. 5.) 25. alkalommal adja elő *Madách Imre Az ember tragédiája* című darabját *Udvaros Béla* rendezésében. Udvaros Béla – 20 év, 30 bemutató és összesen 545 előadás után – ezen az előadáson búcsúzik a közönségtől. Jegyek válthatók a Duna Palotában január 3. és 9. között. Telefonos jegyelőjegyzés: 1/235-5500 vagy 30/609-2628 (délután 14 és 18 óra között).

HALÁLOZÁS

Megtört szívvel, de a feltámadás reményében bízva tudatjuk, hogy *Szolga-Tökés Sándor* evangélikus lelkész életének 52. évében 2010. december 30-án hazatért megváltó Urához. 2011. január 8-án, szombaton 11 órakor vesztünk tőle búcsút a körmendi evangélikus templomban. Kérjük, hogy a temetésre egy szál virággal jöjjenek. Köszönjük szeretetüket és együttérzésüket. *A gyászoló család és a Körmendi Evangélikus Egyházközség*

Útmutató címmel január 9-én, vasárnap a Magyar Televízióban *Papp Zoltán* színművésszel beszélget *Nagy László*, a műsor szerkesztője. Az m1-en 11.20-kor, az m2-n 14.20-kor kezdődik az adás.

Új nap – új kegyelem

Vasárnap

Hallgasd meg szavammat reggel, Uram, reggel eléd készülök, és várlak. Zsolt 5,4 (Mt 8,8; Mt 3,13–17; Róm 12,1–3/4–8; Zsolt 71) A reggel: nehéz ébredés, kávé, öltözés, rohanás. Reggeli tévéműsor rémhírei. A lelki elcsendesedésre nincs idő – vár a munka, az élet. De milyen nap az, amelyiknek ziláltan megyünk neki? A zsolttáros receptjét kellene megvalósítani. Az Úr kezébe tenni a napot. Önmagunkat. Szeretteinket. Nem több, mint öt perc. Elé menni és várni, míg megszólal imánkra a válasz a lelkünkben. Egy Útmutató-ige elolvasása. Egy ima, fohász. Itt vagyok, Uram, kérlek, légy velem ma is. Fel-frissülve indulhatunk így! Áldás lesz rajtunk.

Hétfő

Hadd tudja meg a föld minden népe, hogy az Úr az Isten, nincs más. 1Kir 8,60 (Fil 2,10; ApCsel 10,37–48; 1Móz 3,1–13) Ma minden fontos hírről azonnal értesül az egész világ, akár élő adásban. Az információ korlátlanul áramlik. De mi a „fontos”? A tőzsdei hírek? A válság? A tragédiák? A politika? Van egy hír, amely kétezer éve járja a világot. Pár napja meghittent ünnepeztük. Az ünnepi fények még égnak a januári szürkeségben. De a szívünkben ott van-e? A szánk hirdeti-e? A tetteink prédikálják-e? Hadd tudja meg a világ az igazi hírt, amely mindent megváltoztatott: az Úr az Isten, nincs más, és Fia, Jézus a Megváltó. A föld minden népe, örvendj! És hadd legyenek én is ma hívője ennek az evangéliumnak!

Kedd

Ki hozta létre kezdetől fogva a nemzedékeket? Én, az Úr, vagyok az első, és én mindvégig ugyanaz vagyok. Ézs 41,4 (ApCsel 17,26; Józ 3,9–17; 1Móz 3,14–24) Az első kérdés izgatja, nyomasztja az emberiséget a kezdetektől. Istent „kihagyva” nem született még időtálló válasz arra, kik vagyunk, honnan jövünk, hová megyünk. Mi is válasza várunk. És amikor a hit útján elindulunk, az újjászületett életben járónak – egyik ajándékként – ezek a válaszok megérkeznek! Világosság támad. Az ige felel. Isten megmutatja: van rend a világban, és az ő kezében van az a hatalom, amely életünket, ezt a kis, törékeny léteket fenntartja. Csakúgy, mint a nagy világmindenséget. Nem káosz – isteni szeretet, bölcsesség vezérel. Adjunk érte hálát.

Szerda

Ki választana el minket a Krisztus szeretetétől? Nyomorúság vagy szorongatás vagy üldözés vagy éhezés vagy meztelenség vagy veszedelem vagy fegyver? Róm 8,35 (Zsolt 116,10; Kol 2,1–7; 1Móz 4,1–16) Milyen keserves lista, amelyet Pál felsorol. Igen, ezek egyike is elég, hogy a hívő hite megbicsakoljon. Igen ám, de ha valaki, Pál tudja, hogy mi a nyomorúság, a börtön, az üldözés. És olyan levelekkel ajándékozott meg, amelyek a Szentírás igazi kincsei. Mert megtapasztalta Krisztus szeretetét. Hogy Jézus ott van, ahol mi vagyunk: még a bajban, a szenvedésben is. Nem láthatóan, hanem lelkünk mélyén munkálkodik. Erőt, vigaszt nyújtva. Szeretete és léte nem attól függ, milyen állomásánál tartunk életünknek. Azt ígerte, minden napon velünk lesz. Csak mi vagyunk, akik hátat fordítunk neki – ő soha! Merjünk hinni és bízni, kérjük a hitet, ha meginognánk, mert azt is megadja.

Csütörtök

Jézus rátette a kezét az asszonyra, mire ő nyomban felegyenesedett, és dicsőítette az Istent. Lk 13,13 (Zsolt 21,14; Mk 10,13–16; 1Móz 4,17–26) „Leveszem rólad a kezem.” Ezt annak mondjuk, akit sorsára hagyunk, akivel többé nem törődünk. Jézus ráteszi kezét a hozzá fordulóra. Megérinti. Legyen testi vagy lelki baj, az érintése csodát tesz – halottat is feltámaszt. Megfékez meg a tengert is. Ha valóban szeretnénk meggyógyulni, bűneink börtönéből kiszabadulni és felegyenesedni, lelki tartást, új esélyt kapni, csak egyet kell kérni: Jézus, tedd rám a kezedet. Beteg, görnyedt vagyok. Elvesztett. Ments meg. Hadd dicsőítsek téged, aki megváltottál engem.

Péntek

Az angyal így szólt Józsefhez: „Mária fiút fog szülni, akit nevezd el Jézusnak, mert ő szabadítja meg népét bűneiből.” Mt 1,21 (Ám 7,2–3; Lk 12,49–53; 1Móz 6,5–22) „Magasságos, / Te tudod: nehéz ez az apaság, / Amit az én szegény vállamra tettél. / Apja volnék – és mégsem az vagyok. / Ez a gyermek... ha szemébe tekintek, / Benne ragyognak nap, hold, csillagok. / Anyja szeméi s a Te szeméid, / Istenem, a Te szemeid azok. (...) Oly ismerősek s oly idegenek...” *Reményik Sándor* megkapó szépséggel szólal meg József hangján. A fogantatás, a születés, József és Mária aggodalma, majd öröme, hálája – olyan emberi, olyan szép. Jézus így érkezett: egyszerűen, emberien, hiszen Isten Fiaként emberré lett. Isten hatalmas, üdvözítő tervének teljesevérekor gondja van az egyszerű, fiatal emberpárra, akiket angyali üzenettel erősít. Gondviselő szeretet...

Szombat

Közel van az Úr mindenkhez, aki hívja, mindenkhez, aki igazán hívja. Zsolt 145,18 (Róm 12,12; Mt 6,6–13; 1Móz 7,1–16) Közel van minden és mindenki. A technika legyőzött minden távolságot: van repülőgép, van mobiltelefon, internet. Közel lenni jó, korunk embere mégis magányos. Mert igazi otthonát, a lelkét nem leli. Atyánk közelsége nélkül hideg úr a világ. Hívjuk őt – az imádság, az igeolvasás nem igényel sem pénzt, sem eszközt, „csak” odaszánt időnket, lelki megnyílásunkat. Ő már megtette a távolságot leküzdő, hatalmas utat: emberré lett. Közel jött. Közel van! Hívjuk és engedjük be őt életünkbe!

■ KÓHÁTI DÓRA

VASÁRNAPTÓL VASÁRNAPIG

Ajánló a rádió és a televízió műsoraiból január 9-étől december 16-áig

VASÁRNAP	HÉTFŐ	KEDD	SZERDA
<p>8.04 / MR6 – A régió rádiója <i>Kapocs (vasárnapi ökumenikus műsor)</i></p> <p>10.20 / Duna Tv <i>Lyukasóra (irodalmi műsor)</i></p> <p>10.45 / m1 <i>Református magazin</i></p> <p>11.05 / Kossuth rádió <i>Gondolat-jel (kulturális hetilap)</i></p> <p>11.10 / m1 <i>Baptista ifjúsági műsor</i></p> <p>12.05 / Duna Tv <i>Élő egyház (vallási híradó)</i></p> <p>15.05 / Bartók rádió <i>Musica Sacra (egyházzenei magazin)</i></p> <p>17.12 / Bartók rádió <i>Az Alpktól a Zoborvidékig</i> Thomas Linley: Mózes dala – oratórium</p>	<p>10.00 / Torony Rádió (Békés) <i>Lélekhangoló (evangélikus félóra)</i></p> <p>11.05 / Kossuth rádió <i>A Hely (riportműsor)</i></p> <p>14.00 / Bartók rádió <i>A hét zeneszerzője: Georg Friedrich Händel</i> 1. rész Minden út Rómába vezet</p> <p>19.35 / Bartók rádió <i>Rheingau zenei fesztivál 2010</i> Benne: Mahler: II. (Feltámadás) szimfónia</p> <p>20.10 / Duna II. Autonomia <i>Az utolsó kántortanító (magyar dokumentumfilm, 2004) (45')</i></p> <p>23.30 / Duna Tv <i>A vörös cárok (orosz dokumentumfilm-sorozat) III/1.</i></p>	<p>9.15 / PAX <i>Az ember tragédiája.</i> Az Evangélium Színház előadása</p> <p>10.00 / Bartók rádió <i>Hang-fogó.</i> Benne: Händel: Sába királynő érkezése a Salamon című oratóriumból Händel: Halleluja a Messiás című oratóriumból</p> <p>13.06 / Bartók rádió <i>A cappella bérlet</i> A Bach család motettái</p> <p>19.35 / Bartók rádió <i>Az Alpktól a Zoborvidékig</i> Saint-Saëns: Sámson és Delila – háromfelvonásos opera</p> <p>20.40 / Duna Tv <i>Németh László: Szörnyeteg (magyar tévéfilm, 1974) (120')</i></p> <p>23.10 / m1 <i>Zegzugos történetek</i> Teleki tér</p>	<p>5.20 / m1 <i>Hajnali gondolatok</i></p> <p>11.15 / M. Katolikus Rádió <i>A legnagyobb magyar</i> Tavaly volt Széchenyi István halálának 150. évfordulója</p> <p>13.00 / PAX <i>Az anyaméh gyümölcse jutalom (családtervező sorozat)</i></p> <p>13.30 / Kossuth rádió <i>„Tebenned bíztunk eleitől fogva...”</i> A református egyház félórása</p> <p>14.00 / Bartók rádió <i>A hét zeneszerzője: Georg Friedrich Händel</i> 3. rész: Királyi zenék</p> <p>19.35 / HBO <i>Az igenember (amerikai vígjáték, 2008) (100')</i></p> <p>21.10 / Duna Tv <i>Mombasába, retúrjegy nélkül (finn játékfilm, 2002) (84')</i></p>
CSÜTÖRTÖK	PÉNTEK	SZOMBAT	VASÁRNAP
<p>12.45 / M. Katolikus Rádió <i>Gospelkrónika</i></p> <p>13.13 / Bartók Rádió <i>A Magnificat gyermekkar 20 éves jubileumi hangversenye</i></p> <p>14.05 / Kossuth rádió <i>Arcvadások</i> Szőnyi Ferenc ultratriatlonista</p> <p>14.25 / Duna Tv <i>Fejezetek Magyarország közlekedéstörténetéből</i> Arccal a vasút felé</p> <p>19.40 / Kossuth rádió <i>Volt egyszer egy kis zsidó...</i> Népdalok Kányádi Sándor fordításában</p> <p>Közreműködik: Gryllus Dániel és Gryllus Vilmos</p> <p>21.35 / Duna Tv <i>Ördöngösök (francia játékfilm, 1954) (110')</i></p> <p>21.45 / PAX <i>Sarepta (dokumentumfilm)</i></p>	<p>10.00 / PAX <i>Kérékpártúra egyháztörténeti utakon (ítifilm)</i></p> <p>12.10 / TV2 <i>A hullámok lovagjai (francia-amerikai dokumentumfilm, 2004) (91')</i></p> <p>14.25 / Duna Tv <i>A világörökség kincsei (német ismeretterjesztő sorozat)</i></p> <p>14.35 / Kossuth rádió <i>Tér-idő</i> Számítógépes játékok az emberi kapcsolatokról tükrében</p> <p>21.30 / Viasat3 <i>Mátrix (amerikai fantasztikus film)</i></p> <p>21.40 / m1 <i>Kromafóbia (angol-francia-amerikai film, 2005) (133')</i></p> <p>22.52 / Barók rádió <i>Ars nova.</i> Benne: Pérotin: Alleluja</p>	<p>12.05 / Duna Tv <i>Isten kezében</i> Történelem alulnézetből</p> <p>13.00 / Lánchíd Rádió (Budapest) <i>Hittel és gitárral</i> Keresztény kortárs zenék</p> <p>13.29 / Bartók rádió <i>A Zeneakadémia zenekarának hangversenye</i></p> <p>15.30 / Mária Rádió <i>Mégis szeretni</i> Gyökössy Endre tanítása</p> <p>16.35 / m1 <i>Aranymetszés (kulturális magazinműsor)</i></p> <p>20.00 / Duna Tv <i>Zseni az apám (amerikai játékfilm, 2008) (95')</i></p> <p>22.25 / Duna Tv <i>Szégyenfolt (amerikai-francia-német játékfilm, 2005) (104')</i></p>	<p>8.00 / Mária Rádió <i>Ökumenikus lapszemle</i></p> <p>10.04 / Kossuth rádió <i>Evangélikus istentisztelet közvetítése az óbuda templomból</i> Igén hirdet: Bálintné Varsányi Vilma lelkész</p> <p>10.45 / m1 <i>Evangélikus magazin</i> (Ismétlés: 13.45 / m2)</p> <p>11.15 / m1 <i>Ökumenikus imahét</i></p> <p>12.05 / Duna Tv <i>Élő egyház (vallási híradó)</i></p> <p>15.05 / Bartók rádió <i>Jubilare Deo.</i> Évszázadok egyházi muzsikája</p> <p>15.34 / M. Katolikus Rádió <i>Gregorián énekek</i></p> <p>21.15 / Bartók rádió <i>Az emberi hang dicsérete</i> Benne: Telemann: Du aber, Daniel, gehe hin – kantáta</p>

Evangélikus Élet – A Magyarországi Evangélikus Egyház hetilapja

E-mail: evelet@lutheran.hu • EvÉlet on-line: www.evelet.hu, www.evangelikusélet.hu

Hirdetésfelvétel: hirdetes@evelet.hu

Szerkesztőség: 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-1108; 20/824-5519, fax: 1/486-1195.

Szerkesztőségvezető: Boda Zsuzsa (zsuzsa.boda@lutheran.hu). Szerkesztőségi titkár (előfizetési és hirdetési ügyek referense): Vítális Judit (judit.vitalis@lutheran.hu).

Főszerkesztő: T. Pintér Károly (karoly.pinter@lutheran.hu). Olvasószerkesztő: Dobsonyi Sándor (sandor.dobsonyi@lutheran.hu). Korrektor: Sinkáné Zombory Katalin (katalin.zombory@lutheran.hu). Tervezőszerkesztő / EvÉlet on-line:

Nagy Bence (bence.nagy@gmail.com). Rovatvezetők: Boda Zsuzsa – Új nap – új kegyelem (zsuzsa.boda@lutheran.hu),

Ecsedi Zsuzsa – Cantate (ezsu@lutheran.hu), Kende K. Péter – Oratio oecumenica (peter.kende@lutheran.hu),

Véghelyi Antal – A vasárnap igéje (antal.veghelyi@lutheran.hu).

Kiadja a Luther Kiadó (kiado@lutheran.hu) 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-5478, 1/486-1228; 20/824-5518;

fax: 1/486-1229. Felelős kiadó: Kende K. Péter (peter.kende@lutheran.hu).

Nyomdai előállítás: Konsilio Kft. (1022 Budapest, Tapolcsányi u. 6.). Felelős vezető: Nagy Zoltán.

Árusítja a kiadó és a Magyar Posta Rt. (ÜLK) INDEX 25 211, ISSN 0133-1302

Előfizethető közvetlenül a kiadónál vagy postautalványon. Az előfizetési díj beföldön (illetve Románia és Szlovákia területén) negyed évre 3250 Ft, fél évre 6500 Ft, egy évre 13 000 Ft, európai országba egy évre 43 800 Ft (168 euró), egyéb külföldi országba egy évre 51 200 Ft (196 euró). Csak a minden hónap 15-ig beérkező lemondásokat tudjuk az azt követő hónap elsőjével törölni, ellenkező esetben még egy hónapig jár az újság. Beküldött kéziratokat nem örzünk meg és nem küldünk vissza. Az adott lapszámba szánt kéziratokat a megelőző hét csütörtökéig kérjük leadni! A hétfő délutáni lapzártakor kizárólag a hétfői eseményekkel összefüggő (és a szerkesztőséggel előzetesen egyeztetett) írásokat tudjuk figyelembe venni. Az e-mailben küldendő kéziratokat az evelet@lutheran.hu, a hirdetéseket a hirdetes@evelet.hu címre várjuk.

